

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
ČETVRTA SEDNICA
DRUGOG REDOVNOG ZASEDANJA
Četvrti dan rada
18. novembar 2016. godine

(Sednica je počela u 11.10 časova. Predsedava Vladimir Marinković, potpredsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PRESEDAVAJUĆI: Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo rad Četvrte sednice Drugog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u 2016. godini.

Na osnovu službene evidencije o prisutnosti narodnih poslanika konstatujem da sednici prisustvuje 97 narodnih poslanika.

Radi utvrđivanja broja narodnih poslanika prisutnih u sali, molim narodne poslanike da ubace svoje identifikacione kartice u poslaničke jedinice elektronskog sistema za glasanje.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da je u sali prisutno 86 narodnih poslanika, odnosno da su prisutna najmanje 84 poslanika i da postoje uslovi za rad Narodne skupštine.

Takođe vas obaveštavam da su sprečeni da prisustvuju sednici sledeći narodni poslanici: dr Vladimir Orlić, Aleksandra Maletić, Zoran Radojičić i Ivan Kostić.

Nastavljamo rad.

Prelazimo na 1. tačku dnevnog reda – PREDLOG ZAKONA O SPREČAVANJU NASILJA U PORODICI (pojediniosti).

Saglasno članu 90. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da su pozvani da današnjoj sednici prisustvuju: Nela Kuburović, ministar pravde, Radimir Ilić, državni sekretar u Ministarstvu pravde, Zoran Balinovac, pomoćnik ministra pravde i Jovan Ćosić i Zlatko Petrović, viši savetnici u Ministarstvu pravde.

Primili ste izveštaje Odbora za pravosuđe, državnu upravu i lokalnu samoupravu i Odbora za ustavna pitanja i zakonodavstvo, kao i mišljenje Vlade o podnetim amandmanima.

Pošto je Narodna skupština obavila načelni pretres, saglasno članu 157. stav 3. Poslovnika Narodne skupštine otvaram pretres Predloga zakona u pojedinostima.

Na član 1. amandmane u istovetnom tekstu podneli su narodni poslanik Zoran Živković i zajedno narodni poslanici Goran Ćirić, Radoslav Milošević, Maja Videnović, Balša Božović, Gordana Čomić, mr Aleksandra Jerkov, Goran Ješić, Dejan Nikolić, Veroljub Stevanović, Vesna Marjanović, Dušan Petrović i Tomislav Žigmanov.

Da li neko želi reč? Da.

Reč ima Gordana Čomić. Izvolite, kolegice Čomić.

GORDANA ČOMIĆ: Zahvaljujem. Naš predlog se odnosi na član 1. stav 2. kojim se iz primene zakona izuzimaju maloletna lica koja učine nasilje u porodici. Mi želimo da se zakon primenjuje i na maloletna lica koja čine nasilje u porodici, pošto, prvo, takva praksa postoji već u nekim opštinama u Srbiji. Svesni smo potpuno koliko je to na ivici s obzirom na posebnu vrstu propisa koji se kod nas odnose na lica do uzrasta od 18 godina, od 16 do 18, manje od 16 i na ona koja se smatraju odraslima. Spremni smo da saslušamo Ministarstvo, odnosno ministarku, da li će lica u ovoj uzrasnoj dobi koja su počinioci nasilja biti obuhvaćena nekim drugim propisima pa da se zato smatra da se mogu izostaviti iz zakona kojim se sprečava porodično nasilje.

Imaćemo, nažalost, potpuno smo sigurni, slučajeva da imate maloletno lice koje je počinilac porodičnog nasilja. Šta se dešava u tom slučaju?

Svesni smo takođe da, pogotovo za maloletna lica, dugotrajne kazne pritvora ili posebni režimi ne daju dobre rezultate, da se iz toga rađa društvena grupa povratnika u krivična dela ili prekršajna dela, i nasilja i druga, ali je važno bar da ovde podelimo stav o tome da smo svesni da maloletna lica u porodicama u Srbiji čine nasilje. Šta onda raditi sa žrtvama nasilja? I šta sa tim maloletnim licem, jer je i ono žrtva? Time sebi uskraćuje normalan život, kada u godinama pre osamnaeste smatra da je nasilje način da izrazi ono što je njegova odluka da se u porodici svoje mesto traži nasiljem, a ne komunikacijom. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima ministar Nela Kuburović.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem. Uvaženi predsedavajući, dame i gospodo narodni poslanici, što se tiče vašeg amandmana, kao što je navedeno u samom obrazloženju, nije prihvaćen iz razloga što osnovni cilj ovog zakona, a to je mogućnost izricanja hitnih mera, nije adekvatan prema maloletnim učiniocima krivičnog dela, odnosno da se primeni i da se udalji iz stana.

S druge strane, postoji Zakon o maloletnim učiniocima krivičnih dela, koji će se u svakom slučaju primenjivati na njih ukoliko su počinioci nasilja u porodici, koji je specifičan i upravo vodi računa o karakteristikama maloletnih lica. S druge strane, ne može da se isključi ni primena Zakona o socijalnoj zaštiti, koji takođe vodi računa o maloletnim licima kada su učinioci krivičnih dela. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Zoran Živković.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Ovo objašnjenje koje je dala ministarka bilo bi prihvatljivo da osnovni cilj ovog zakona i ovog člana nije upravo to da se fizički iz kuće, stana odstrani neko ko vrši nasilje.

Naravno da postoje drugi zakoni koji se bave kažnjavanjem maloletnika za ta krivična dela, ali je suština u tome da žrtva bude zaštićena. To što vi možda nemate u ovom trenutku rešenje gde bi oni bili smešteni... Oni ne moraju da budu samo isterani, nego mogu da budu smešteni u neku instituciju.

Samo obrazloženje kaže da se „amandman ne prihvata zbog toga što je primena ovog zakona nespojiva sa krivičnopravnim statusom maloletnika“. Ne govorimo mi o maloletnicima uopšte, nego samo o onima koji vrše krivično delo. Ne mogu oni da budu zaštićeni zato što imaju tri meseca ispod 18 godina, pa onda mogu da vrše nasilje i prema mlađima i prema starijima u svom domu.

Kaže: „Pre svega, bilo bi neprimereno da se maloletniku izrekne hitna mera jer bi to bilo u suprotnosti sa njegovim uzrastom“. Zašto? Ako se napravi dom, ako se napravi u policijskoj stanici, ne znam gde, neko mesto gde oni mogu da budu tih 48 sati, da se ohlade, da ostave žrtvu na miru, onda je to potpuno sprovodljivo, a da bude poštovano to što su mladi i što imaju neke specifične potrebe i specifičan status u krivičnopravnoj teoriji i praksi.

Mislim da treba da radite na tome da se nađe način da se ta maloletna lica izbace ako su vršila nasilje u porodici, da budu isterana sa mesta gde su vršila nasilje. Da li u ovom trenutku nemate rešenja za to? To mogu da prihvatim, ali onda obećajte da će to biti rešeno u nekoj sledećoj izmeni zakona. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima ministar Nela Kuburović.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem. Želim da istaknem da zakon ne predviđa mogućnost da nekog udaljite iz stana na 48 sati, već postoji mogućnost da se ta mera produži i da udaljenje ukupno traje 32 dana.

S druge strane, treba imati u vidu da je reč o maloletnim licima, a to nisu samo lica od 14 do 18 godina, nego obuhvata i pojam dece do 14 godina. S obzirom na njihovu specifičnost, ne mogu da se primenjuju odredbe ovog zakona. Zakon o maloletnim učiniocima krivičnih dela svakako reguliše postupak i vodi računa o specifičnosti maloletnih lica kada su ona učinioci krivičnog dela, pa makar to bilo i krivično delo nasilja u porodici.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodna poslanica Milanka Jevtović Vukojičić.

MILANKA JEVTIĆ VUKOJIČIĆ: Amandman ne treba prihvatiti zato što je on u direktnoj suprotnosti sa osnovnim ciljem donošenja ovog zakona.

Svaka odgovorna vlada, a ova vlada je odgovorna, radi na povećanju pravne sigurnosti kroz adekvatnu pravnu regulativu, u cilju zaštite

svakog njenog građanina. Pravna sigurnost obezbeđuje se na taj način što jedan zakonski akt odnosno jedan zakon nije u suprotnosti sa drugim zakonom jer bi se na taj način stvorio pravni haos.

Upravo iz razloga što je za maloletne učinioce krivičnih dela donet Zakon o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica, ovaj predloženi amandman je u direktnoj suprotnosti sa čl. 91, 92. i 93. Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica. Prema maloletnim licima, naravno, sudovi primenjuju adekvatnu zaštitu kada su u pitanju počinioci nasilja. To se obezbeđuje kroz saradnju suda i organa starateljstva, a kroz izricanje vaspitnih, a ne ovih mera koje predlagač amandmana predlaže. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Balša Božović.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem. Koristiću vreme ovlašćenog predstavnika.

Dakle, govorili smo, kada smo raspravljali u načelu, upravo je kod maloletnih lica ova hitna mera veoma nezgodna. Na ovaj način imamo jednu veliku rupu u ovom zakonu.

Šta se dešava kada neko sa 17 godina tuče svoju majku? Imao sam priliku, nesrećnu priliku da čujem kakve su se sve strahote toj ženi dešavale i na koji način se ona dovijala da bi pobegla od porodičnog nasilja, apsolutno ništa nije moglo da se uradi ili dogodi, i da lice koje živi sa njom u stanu to kontinuirano radi. Da li je u pitanju zavisnost od narkotika ili neka druga stvar, ne želim sada u to da ulazim, ali na ovaj način, sa ovom hitnom merom, slažem se da ne bismo mogli da ispunimo ono što je cilj zakona, u ovom konkretnom slučaju.

Na koji način ćemo rešiti takve probleme kada imamo slučaj da neko od 16 ili 17 godina maltretira svoju majku, koja ne može da pobegne od porodičnog nasilja u tom slučaju, koja ne može da se spase tako što će policijski službenik odrediti pritvor od 48 časova, ili ga posle produžiti na 30 dana, kao što ste i sami rekli?

Iz tog razloga je nama ta hitna mera bila šakaljiva u samom startu, jer ne rešava problem od početka do kraja, već samo u slučaju punoletnih lica. Dakle, moramo da nađemo mehanizam kako ćemo sprečiti nasilje u porodici, kako ćemo zaštititi članove porodice u ovim slučajevima, koji nisu tako retki u praksi. Uvek se pominje da su to, barem je takvo većinsko mišljenje, supružnici. Ne, vrlo se često dešava da su u pitanju deca i u tom slučaju ne možemo da rešimo ovaj problem. A u većini slučajeva dolazi do toga da su oni konstantno povratnici i da konstantno vrše nasilje u porodici i da konstantno ne možemo da pronademo neko rešenje koje će do kraja rešiti ovaj problem. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li mogu da zamolim gospođu ministar da sačekamo jer imamo još nekoliko diskusija? Na kraju ćemo vam dati mogućnost da odgovorite, pošto ima dosta pitanja za vas. Hvala.

Reč ima narodni poslanik Sonja Vlahović.

SONJA VLAHOVIĆ: Hvala. Poštovani predsedavajući, uvažena ministarka Kuburović, kolege i kolegice poslanici, želim prvo da poželim ministarki uspešan rad. Želim, kao žena, da joj se zahvalim zbog toga što nam jedan ovakav zakon donosi u Skupštinu i u ime Vlade brani i predlaže zakon protiv nasilja nad ženama.

Javljam se po amandmanu. Kolege su podnele amandman da se u članu 1. stav 2. briše, uz obrazloženje da smatraju da ovaj zakon mora da se primenjuje i na maloletna lica koja učine nasilje u porodici, posebno kada je u pitanju koordinacija službi u sprečavanju nasilja i zaštiti žrtava.

Što se tiče samog materijala, za građane Srbije, da znaju, svaki poslanik dobija isti materijal, sa predlogom zakona i obrazloženjem zašto se taj zakon donosi. Taksativno, za svaki član u ovom predlogu zakona koji se tiče borbe protiv nasilja nad ženama stoji zašto se taj član donosi.

Tako stoji, za član 1. stav 2: „Zakon se ne primenjuje na maloletna lica koja učine nasilje u porodici zato što se odgovornost i sankcije koje se njima mogu izreći zbog učinjenog nasilja u porodici, krivičnih dela i prekršaja uređuju drugim zakonima, kao što su Zakon o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica, Zakon o prekršajima i Porodični zakon. Takođe, hitne mere nisu primerene maloletnicima zbog njihovog uzrasta i pravnog statusa.“ To stoji u obrazloženju zašto je u ovaj član unet stav 2. da se maloletna lica ne uključuju u ovaj zakon.

Ponosna sam što ćemo mi obeležiti 25. novembar, Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama, i kao Unija žena Srpske napredne stranke, kao dan koji je bitan uvek da se obeleži, ali sada ćemo ga posebno obeležiti zato što je Vlada Republike Srbije donela prvi put ovakav zakon o sprečavanju nasilja u porodici. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Milija Miletić.

MILIJA MILETIĆ: Zahvaljujem. Uvaženi potpredsedniče, uvažena ministarko, kolege poslanici, ja ću podržati prethodnu koleginicu i neću prihvatiti ovaj amandman kolega koje su ga predložile, baš zbog toga što smo već u jednom zakonu definisali kako se radi sa maloletnicima koji naprave neko krivično delo i nema potrebe prihvatiti ovaj amandman.

Zakon koji je stavljen, i danas što radimo... Ja ću glasati za zakon i za sve ove predloge zakona zato što mislim da su to ispravni zakoni i zato što je potrebno da nama u Srbiji dođu ovakvi zakoni, da zaštitimo porodicu i da zaštitimo sve ono što nam je sveto.

Još jednom pozivam sve kolege poslanike da ne podržimo ovaj amandman. Ja ću, kao poslanik Ujedinjene seljačke stranke, glasati za zakon i za

sve ove zakone jer mislim da zakoni koje predlaže Vlada, na čelu sa našim premijerom, jesu zakoni koji daju nadu za bolji život svih građana naše Srbije.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Miletiću. Reč ima narodni poslanik Aleksandar Marković. Izvolite.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Pa, ovde je prilično jasna i čista situacija – dakle, neprihvatljiv amandman predložen u tekstu da se briše stav 2, iz svih onih razloga koje je Vlada dostavila u svom pismenom obrazloženju u vidu mišljenja, a i zbog onoga što smo čuli iz prethodne diskusije.

Ja bih samo dodao da je potpuno normalno i zdravo, rekao bih, da maloletna lica imaju malo specifičniji tretman. Mislim da je to nešto što je logično, mislim da je to nešto što je potrebno. A to garantuje, kako je gospođa Vlahović malopre lepo objasnila, i Zakon o maloletnim učinocima krivičnih dela, koji je u tom slučaju nespojiv sa brisanjem ovog stava ovako predloženog člana 1.

Maloletna lica, kao što sam rekao, imaju specifičnu ulogu, specifičan tretman i specifičan položaj. To je prepoznao navedeni zakon. Mislim da tu nema mesta nekoj naročitoj diskusiji, prosto, ne možemo ih dovoditi u ravnopravan i isti položaj sa odraslim licima. Zato mislim, iz svih tih razloga, da je potrebno da odbijemo predloženi amandman, odnosno da usvojimo zakon u predloženom tekstu, sa predloženim rešenjima. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Markoviću. Reč ima narodna poslanica Ivana Stojiljković. Izvolite.

IVANA STOJILJKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Ja bih samo dopunila zato što je većina prethodnih govornika rekla ono što jeste suština, a to je da je ovaj predlog zakona pre svega preventivnog karaktera i da je jako bitno da zaštitimo sve članove porodice.

Ono što do sada nismo čuli, a bitno je pomenuti kada su u pitanju maloletna lica, jeste da se tu postiže jedan multidisciplinarni, sistemski pristup. Kada su maloletna lica u pitanju, obično se smatra da ona dolaze iz disfunkcionalnih porodica, pa se šire mora posmatrati ova problematika. Zato se uključuje kompletan sistem i primenjuju svi ostali zakoni. Naravno da ovaj zakon u ovom smislu, preventivnom, nije primenjiv na maloletna lica, ali svakako da će i ona biti zaštićena njegovom primenom. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Olivera Ognjanović.

OLIVERA OGNJANOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Predlažem da se odbije amandman po navedenom članu iz prostog razloga što maloletna lica koja učine krivično delo, odnosno delo nasilja u porodici... Policajac koji utvrdi navedeno delo nema pravo da privede to maloletno lice i mora da obavesti nadležni centar za socijalni rad, kome mora da podnese izveštaj.

Takođe, znamo da Zakon o maloletnim učiniocima krivičnih dela primenjuje vaspitne mere. Ukoliko se za starije maloletnike utvrdi da su učinili krivično delo, određuje se maloletnički zatvor, s tim da se uvek ide ka tome da se primenjuju vaspitne mere po nalogu da bi se rehabilitovalo maloletno lice. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Da li još neko želi reč po ovom amandmanu? (Ne.)

Na član 1. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Vjerica Radeta, Petar Jojić i Zoran Krasić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Zoran Krasić. Izvolite.

ZORAN KRASIĆ: Mi smo podneli amandman na prvi član da bismo definisali o čemu se radi u ovom zakonu. Očigledno je da predlagač nije shvatio, već je napravio fenomenološku grešku.

Šta mi možemo da uredimo zakonom? Način ostvarivanja nekog ljudskog prava. Ne možemo da se mešamo u sadržinu ljudskog prava. Da li je ovo zakon o nadležnostima nadležnih organa, ili je ovo zakon koji ima širi karakter i treba da spreči pojavu nasilja i da se preduzmu neke mere kojima bi se sprečile eventualno štetne posledice i nenaknadive posledice kada je u pitanju nasilje?

Mi smo podneli amandman da preciziramo šta je predmet ovog zakona, u skladu sa Ustavom, sa međunarodnim standardima, a onda smo dobili odgovor i iz tog odgovora shvatili da u stvari nemamo s kim da pričamo, da oni ne shvataju šta je zakon, dokle može da se ide sa zakonom, kakve norme treba da budu. Jer, ako se pročitaju naši zakoni, videće se da je našim amandmanom prihvaćena i primenjena ona sistematika koja postoji godinama. Nažalost, ovde se ide sa resavskim shvatanjem šta treba urediti zakonom, kako treba urediti i naravno da ovaj način koji Srbija decenijama koristi ne odgovara načinu koji se koristi u Evropskoj uniji.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 2. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Srđan Nogo, Boško Obradović, dr Dragan Vesović, Marija Janjušević, mr Ivan Kostić i Zoran Radojičić.

Da li neko želi reč? (Da.) Reč ima narodni poslanik Srđan Nogo.

SRĐAN NOGO: Kao što smo ukazali prilikom rasprave o ovom zakonu u načelu, ovo nije zakon o sprečavanju nasilja u porodici, već zakon koji reguliše rad i međusobnu koordinaciju državnih organa na poslovima kada se desi nasilje u porodici ili kada bi trebalo nasilje u porodici sprečiti.

Zbog ovoga smo smatrali da je vrlo neobično da ovako jedan cilj zakona stoji u članu 2. Mi smo kazali da po sadašnjim pozitivnopravnim propisima veliki broj zakona uređuje ovu materiju, a državni organi su imali obavezu da rade svoj posao i postupaju po zakonu. E, sad ako su državni organi do sada bili neefikasni, ako nisu znali da rade svoj posao, ako nisu znali da se

organizuju, čemu donositi zakon koji treba da ih natera da poštuju zakon? To je jedan veliki apsurd.

Zbog toga smo smatrali da je jedan ovakav član prosto suvišan i samo ismeva rad državnih organa. Ako već moramo da donesemo jedan zakon kojim konstatujemo da su neefikasni, nemojte da se baš i ismevamo u samom tom zakonu.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar Nela Kuburović.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem. Ne bih rekla da se iko ismeva s obzirom na to da je sam naziv zakona – sprečavanje nasilja u porodici. Znači, svrha mu je da spreči da do nasilja dođe. Drugi zakoni koji se pominju primenjuju se upravo onda kada je nastupio slučaj nasilja. Znači, preventivni cilj ovog zakona je pre svega da spreči i ne vidim šta je problem da postoji cilj zakona s obzirom na to da se samim tim omogućava lakše tumačenje ostalih odredaba.

Mislim da srpsko zakonodavstvo i normativna tehnika treba da prate savremene evropske trendove. Sve češće se u evropskom zakonodavstvu pojavljuje kao jedna od odredaba cilj zakona, tako da je i ovaj zakon, s obzirom na to da je novi, primenio to pravilo ovde.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Srđan Nogo.

SRĐAN NOGO: Ne bih mogao da se složim sa ovom tezom, zato što ne znam da je moguće da kazneni zakoni mogu da vrše prevenciju. Pa, prevencija se valjda vrši nekim drugim merama, merama socijalne politike, ekonomske politike, prosto, promenama stanja u društvu. Na taj način se najbolje vrši prevencija. Zaista, kaznena politika, zna se kada nastupa – nažalost, kada nastupe određena protivpravna ponašanja.

Zbog toga ne bih mogao da se složim da ovaj zakon ima preventivni karakter i da može da zaustavi i reši problem nasilja u porodici. Onda bismo mogli da postavimo pitanje, ako se posle donošenja ovog zakona bude dešavalo nasilje u porodici, ko je kriv? Sigurno ne može da bude kriva ni Vlada, niti ovaj zakon. Prosto, nasilje u porodici je jedan društveni fenomen. Kao što donošenjem Krivičnog zakonika niste eliminisali krivična dela, znači, krivična dela se dešavaju. Nekim drugim merama, socijalnim, društvenim i ekonomskim, možete da vršite prevenciju krivičnih dela i menjate svest u društvu, a ne jednim kaznenim zakonom. Tako da ne bih mogao da se složim sa ovim obrazloženjem.

Drugo, mislim da se ismeva rad državnih organa jer se oni kritikuju, institucije se kritikuju da nisu radile dovoljno dobro svoj posao. Ako nisu radile, onda je podzakonskim aktima i raznim drugim merama njihov rad mogao da se učini efikasnijim, a ne donošenjem jednog posebnog zakona.

Mislim da ovaj zakon ima, nažalost, ideološku premisu, jer vi u sledećem članu drastično proširujete pojam porodice i na partnerski odnos, ali o tom potom, biće vremena da o tome govorim.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Marko Blagojević.

MARKO BLAGOJEVIĆ: Hvala. Samo po ovom amandmanu da kažem da se ne bih složio sa kolegom pošto zakoni sami po sebi imaju preventivni karakter, i kazne takođe, tako da treba to malo da pogledaju.

I Ljotić je bio pravnik; mora kolega malo više to da pogleda i izuči, pošto je njima blizak. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Milimir Vujadinović.

MILIMIR VUJADINOVIĆ: Hvala, predsedavajući. Dame i gospodo narodni poslanici, moram na početku da kažem da kao narodni poslanik ne bih podržao predloženi amandman. Naime, ne bih se složio sa time da se radi o ismevanju bilo kog organa ili bilo koje pojave u društvu. Ovo je veoma ozbiljna pojava u društvu. Svedoci smo da već uveliko uzima svoje žrtve. Čini mi se da je ove godine, ako sam dobro pratio, preko 30 žrtava uzela ova pojava koja je, nažalost, uzela maha.

Osvrnuću se samo na neke podatke iz lokalne samouprave, iz Subotice, odakle dolazim. U toku 2015. i 2016. godine imali smo 172 slučaja nasilja u porodici. Ne bih baš rekao da je ono što je ugrozilo 172 porodice ismevanje, niti da bilo ko može da ismeva takvu jednu pojavu. To je pitanje stotina ljudi.

Istina je, takođe, da svako može biti ugrožen u porodici, ali ako pogledamo podatke, opet ću se osvrnuti na lokalnu samoupravu iz koje dolazim, 83% žrtava porodičnog nasilja su žene.

Znam da se radi o zakonu koji uređuje nasilje u porodici i očigledno su žene najviše ugrožene, ali voleo bih da imamo i neki zakonski predlog kojim možemo da zaštitimo i druge žene, naročito one koje se nađu na udaru neodgovornih političara željnih kojeg procenta u izbornoj noći, koji su onda spremni da potegnu sva sredstva protiv žena kako bi koji izborni promil namakli i našli se u ovom domu, a onda se, tobože, borili za tradicionalne porodične vrednosti i sve ono što Srbija sada baštini.

Slažem se u potpunosti sa mojim kolegama, Srbija nije zemlja koju karakteriše nasilje u porodici. Nadam se da ćemo konačno i takvim stvarima stati na put. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Srđan Nogo.

SRĐAN NOGO: Gospodine Arsiću, povreda Poslovnika, član 106. Gospodin ... Zaista ga nisam razumeo o čemu je pričao. Kakve veze ima sa temom to kako je Srpska napredna stranka manipulisala u izbornoj noći Republičkom izbornom komisijom? To mi nije bilo najjasnije, mislim da manipulacije Dejana Đurđevića i Srpske napredne stranke u izbornoj noći nisu u vezi sa zakonom o nasilju u porodici. Jesu nasilje, ali nasilje nad izbornom voljom građana. Tako da mislim da je trebalo da opomenete čoveka. Ionako je gospodin Martinović obećao taj anketni odbor i biće prilike da o tome pričamo.

PRESEDAVAJUĆI: Ja zaista ne znam za spomenutu krađu glasova, ali znam šta se desilo u Republičkoj izbornoj komisiji. Preneli su svi mediji, svi u Srbiji znaju.

Kolega koji je govorio pre vas povezo je to nasilje sa temom zakona. Ne vidim u čemu je on prekršio Poslovník.

Reč ima narodni poslanik Milimir Vujadinović.

MILIMIR VUJADINOVIĆ: Moram da se vratim unazad. Ne bih se složio sa tim da ta tema nema veze. Ja vam uporno ponavljam, 83% oštećenih kada je u pitanju nasilje u porodici jesu žene, po pravilu. Samo pravim poređenje da je to, izgleda, pojava i u društvu, naročito kada je u pitanju politika. Cela Srbija je imala priliku da vidi da su prvaci pojedinih partija, koji su se igrom slučaja našli u Parlamentu, u stanju da vrše nasilje nad srpskim majkama, srpskim ženama, ne birajući, a posle uđu u Parlament i bore se za tzv. tradicionalne vrednosti, za srpske majke, srpske žene, kao da, tobože, to pravo pripada samo njima. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Marija Janjušević.

MARIJA JANJUŠEVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Ukazujem na povredu člana 107. Dostojanstvo ovog doma je urušeno, a i naše lično.

Upravo zato što Dveri osamnaest godina pričaju da je neophodno da se ovo društvo okrene porodici i da porodica bude u centru svega, bilo je važno baš predsednika ove stranke okarakterisati kao nasilnog. Uporno govorite kako je cela Srbija videla, a nikako da dokažete. Ponavljanje laži više puta, ne postaje uvek istina.

Tražili smo anketni odbor. Vi ste predložili, pa niste glasali za sopstveni predlog, a mi jednostavno trenutno ne možemo da obezbedimo većinu za to. Evo, lepo, pošteno da se utvrde sve činjenice i da to što je cela Srbija videla, vidimo i mi u ovom parlamentu, pa da se jednom i zauvek razjasnimo ko je nasilnik, a od koga to pokušavaju da naprave.

PRESEDAVAJUĆI: Ne znam zbog čega ste se vi pronašli prozvanim pošto vas ni u jednom trenutku kolega koji je govorio pre vas nije spomenuo, ni imenom, ni prezimenom, ni kao političku stranku. Još nešto moram da vam kažem, teško da ćete bilo koga da ubedite, pa i mene, da ne veruje svojim očima i ne veruje svojim ušima, nego vama. Žao mi je. Srbislav Filipović, narodni poslanik. Izvolite.

SRBISLAV FILIPOVIĆ: Hvala, uvaženi predsedavajući. Ovaj amandman svakako treba odbiti. Hoću da se osvrnem na razloge koje su oni koji su ga predložili rekli – da kaznena politika ne može da odvraća nasilnike. Mislim da može da ih odvraća, pogotovo ona koja je predložena u ovom zakonu, jer neko ko vidi da će ukoliko počini neko zakonom nedozvoljeno delo za to i odgovarati i da postoje jasno propisane sankcije, to je ipak na neki način pokazatelj i utiče sigurno na određeni broj ili procenat potencijalnih nasilnika da nasilje ne počine.

Mogu da se složim delimično sa prethodnom govornicom da jeste povređeno dostojanstvo, ali dostojanstvo i nje kao dame time što jeste pripadnik

jedne grupe koja je nasrnula, mogu tako da kažem, u Republičkoj izbornoj komisiji na drugu ženu.

Neko ko je sklon primeni nasilja sigurno nije pozvan da u ovom visokom domu govori o sprečavanju nasilja. Prvo se opredelite jeste li nasilnici ili niste nasilnici i onda ćete moći da o ovome ravnopravno razgovarate sa nama. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Zahvaljujem. Reč ima Srđan Nogo. Tražite repliku? Izvolite.

SRĐAN NOGO: Replika, kao ovlašćeni predstavnik poslaničke grupe.

Prosto, ne znam da li gospodin koji je pre mene govorio zna na šta se odnosi član 2. Znači, član 2. kaže šta je cilj ovog zakona, da uredi organizaciju i postupanje državnih organa. Nije govorio ni o kakvom zaštitnom objektu, niti je govorio o kaznenoj politici. Tako da bih poručio kolegi da prvo pročita član zakona o kome govori, da pročita amandman i obrazloženje, pa onda eventualno da komentariše.

Što se tiče nasilja i nasilnika, podsetio bih kolegu da mi na izbore ne šaljemo razne Zelje, Zvonke i ostale, niti smo ikada tukli svoje političke protivnike. Prosto, zna se u Srbiji ko je nasilnik i ko se nasiljem bavi. A što se Dveri tiče, mi nikada nećemo na nasilje odgovarati nasiljem. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Replika, Srbislav Filipović. Izvolite.

SRBISLAV FILIPOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Pa, znate šta, to o čemu vi pričate, to prosto nije tačno, to su notorne laži.

(Predsedavajući: Molim vas, obraćajte se meni direktno. Hvala.)

Naravno. Svakako je cela Srbija imala priliku da vidi na televizijskim snimcima, u vestima, na „Jutjubu“, preneli su skoro svi štampani i elektronski mediji to što su ta gospoda radila, kako su skakala po balkonima, kako su jurila žene po hodnicima, kako su posle ponoći đipala po Republičkoj izbornoj komisiji ne bi li navukla neki procenat da uđu u ovu skupštinu. Pošto su tamo skakali po izbornoj komisiji, pošto su napadali žene, danas dolaze ovde da nama pričaju protiv nasilja. Nema smisla.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala. Zatvaramo krug replika.

Na član 2. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Vjerica Radeta, Sreto Perić i Zoran Krasić.

Reč ima narodni poslanik Sreto Perić. Izvolite.

SRETO PERIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, gospodo ministar, prilikom objašnjenja jednom kolegi da cilj ovog zakona treba da bude preventiva, pomislio sam da smo mi iz Srpske radikalne stranke i vi kao ministar donekle, na pola puta, krenuli u istom pravcu. Posle sam shvatio da nismo, pogotovo kada neke kolege koje su glasale za vaš izbor za ministra kažu da se podrazumeva da zakon preventivno deluje, svaki zakon.

Po nama se podrazumeva i da je porodica svetinja, ali, očigledno, nekoliko dana diskutujemo o ovom zakonu, na bazi tih činjenica vidimo da je porodica prilično ugrožena.

Mi smo u članu 2. intervenisali upravo zbog toga što ste vi, odnosno Vlada je Predlogom zakona pokušala da objasni ko su nadležni organi i ustanove koje će da intervišu ukoliko se desi porodično nasilje. Predložili smo da se član 2. Predloga zakona menja, znači imali smo amandmansku intervenciju, i to tako što smo još jednom želeli da istaknemo značaj preventivnog delovanja u sprečavanju nasilja u porodici. Nama je osnovno da se prepoznaju osobe koje su sklone vršenju porodičnog nasilja i da na taj način intervišemo, naravno i organi, pre nego što se ono desi. Neće nama izabrani policajac, kako ste vi rekli, pošto imamo izabranog lekara, moći uvek da pomogne.

Mislim da je vama bilo mnogo bitnije da se prilikom donošenja ovog zakona pozovete na Istanbulsku konvenciju nego da suštinski rešite ovaj problem.

Mislim da smo zaista na dobar način pokušali da objasnimo da osnovni smisao ovog zakona treba da bude preventiva. I jedna osoba žrtva nasilja, i jedan izgubljeni život je mnogo ukoliko su država ili bilo koji pojedinac mogli to da spreče. A to što ćemo mi posle propisati zakonom koji su nadležni državni organi i ustanove da bi taj bio adekvatno kažnjen i da bi se možda preventivno delovalo na neke druge izvršioce, to je već kasno.

Vama nije kasno da u ovom momentu rasprave prihvatite amandman Srpske radikalne stranke, koji će dalje uputiti i na dobar način trasirati put da za određeni stepen, procenat porodično nasilje smanjimo. A ova vlada će, pre svega, morati mnogo više da deluje preventivno i na otklanjanju uzroka koji dovode do nasilja u porodici.

PRESEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Zahvaljujem.

Da li još neko od poslanika želi reč? (Ne.)

Na član 2. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Goran Bogdanović, Nenad Konstantinović i Zdravko Stanković.

Vlada i Odbor za pravosuđe, državnu upravu i lokalnu samoupravu prihvatili su amandman.

Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo smatra da je amandman u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srbije.

Konstatujem da je ovaj amandman postao sastavni deo Predloga zakona.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić.

MARKO ĐURIŠIĆ: Hvala, poštovani predsedavajući. Poštovana ministarko, želim da vam se zahvalim na prihvatanju ovog amandmana. Želja nam je bila, kroz svih deset amandmana, da poboljšamo ovaj zakon. Smatramo, s obzirom na razmere koje je nasilje u porodici nažalost danas u Srbiji poprimilo,

da je donošenje ovog zakona koji treba da pomogne boljem radu državnih organa potreba.

Želim samo da ponovim da ovaj zakon nije nešto novo, nešto što je jedini mehanizam, koji će tek od sada postojati, državnih organa za borbu i sprečavanje nasilja u porodici, nego je jedna pomoć da se lakše radi, da otkloni neke dileme i pojača i pokaže brigu države prema ovom problemu. Nadamo se da će primena ovog zakona dovesti do smanjenja ovog lošeg trenda, a to je povećanje broja slučajeva nasilja u porodici.

Imali smo nekih desetak amandmana, dva su prihvaćena. Govorićemo kasnije o onima koji nisu. Drago nam je što ste ove prihvatili i mislim da je bilo mesta da se prihvati većina naših amandmana koje smo predložili. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Nataša Jovanović, Miljan Damjanović i Zoran Krasić.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Zoran Krasić. Izvolite.

ZORAN KRASIĆ: Mi smo ovim amandmanom samo hteli da kažemo i da utičemo da se zakon učini što preciznijim. Ne sme ovaj zakon da širi definicije nasilja u porodici koje već postoje u dva zakona. Ako ovaj zakon treba da spreči, on treba da spreči ono što je definisano Krivičnim zakonikom i Porodičnim zakonom, a ovde imamo promenu definicije šta bi to moglo da bude nasilje, ne direktno, nego indirektno. Šire se elementi koji su propisani Krivičnim zakonikom i Porodičnim zakonom u pogledu članova porodičnog domaćinstva i svih koji su obuhvaćeni tim zakonom, što je neprimereno, jer ovaj zakon ne sme da derogira ona dva, koja su mnogo važnija i koja su mnogo značajniji propisi.

Moram da vam skrenem pažnju, ako ste već, a napisali ste u obrazloženju, rekli da država može da se meša u ove stvari zato što ima obavezu da reguliše porodične veze, kako ste napisali, vi ste sada dobacili da ste u obavezi da regulišete i seksualne veze, tako ste napisali u obrazloženju zakona. Prosto me čudi da niste propisali da Vlada donosi uredbu o vođenju ljubavi, jer toliko daleko idete, potpuno nepotrebno idete. Potpuno ste zaboravili da postoji institut – razvod braka. Došli ste u situaciju da zbog nekog partnerskog odnosa, gde nema ni zajednice života nego neki emotivni odnos, stvarate čak i partnersko srodstvo članova porodičnog domaćinstva sa nekim ko se zabavlja sa nekim drugim članom porodičnog domaćinstva. Da li imate neku meru dokle možete da idete? To je ta opasnost ovog predloga zakona.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar Nela Kuburović.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Dame i gospodo narodni poslanici, što se tiče definisanja pojma nasilja u porodici, svakako je ovim zakonom prošireno i drugačije je i šire značenje u odnosu na ono koje se pominje u Porodičnom zakonu i Krivičnom zakoniku.

Može vama da se sviđi ili ne Istanbulska konvencija, ali ova Narodna skupština je tu konvenciju prihvatila, tako da Srbija ima obavezu da svoje zakonodavstvo uskladi sa tim. Samim tim, pojam nasilja je, pored seksualnog i fizičkog, proširen i na pojam ekonomskog nasilja. A ne vidim da mi uvodimo neke nove pojmove što se tiče seksualnih odnosa među partnerima.

Ono što je bitno – jeste širi pojam kruga lica koja su zaštićena ovim zakonom, ali, samim tim, mislim da ni na jedan način ne ugrožavamo ono što je propisano Porodičnim zakonom. Takođe, ni sam Porodični zakon nije u potpunosti usklađen sa Krivičnim zakonikom kada definiše pojam porodice, pa ne znam zašto ne bi i ovaj nacrt zakona o sprečavanju nasilja u porodici proširio krug lica na koja se ovaj zakon primenjuje. U Porodičnom zakonu isto postoji mogućnost da se primenjuje na osobe koje više ne žive u zajedničkom domaćinstvu, a isti princip je i ovde primenjen, tako da mislim da možemo da budemo dosledni kada je reč o krugu lica na koja se zakon primenjuje.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Zoran Krasić.

ZORAN KRASIĆ: Ako je to što je doneto u Istanbulu, a ovde potvrđeno, na nivou Biblije ili Ustava Republike Srbije, onda ga tumačite, pre svega, kao nalog da promenite odredbe Krivičnog zakonika i Porodičnog zakona, a ne da uvodite kroz jedan zakon koji treba da bude preventivni propis, koji treba da spreči nastupanje nasilja u porodici.

Nemate ustavnog ovlašćenja da ovim propisom, kojim, kako vi kažete, želite da regulišete pre svega postupanje nadležnih državnih organa i omogućite da ljudi koji su zaduženi, službena lica, prepoznaju šta bi to bila opasnost od nasilja... Ovim propisom ne možete da ugrožavate, na bilo kakav način, Krivični zakonik i Porodični zakon.

To je problem, što vi ne shvatate gde grešite. Ovim zakonom je to zabranjeno. U ovom ministarstvu postoji sklonost da takve stvari radi. Čak je Ustavni sud morao da poništi dva člana koja su takođe došla iz tog ministarstva, tiče se Zakona o Viskom savetu sudstva, jer su pokazali sklonost da idu izvan okvira Ustava i da zakonom šire nešto i grabe neku nadležnost.

Ovaj zakon ovakav ne može da ide. Ne smete da menjate ono što je propisano, ono što je definicija. Krivičnim zakonikom je propisano šta je zabranjeno, Porodičnim zakonom je propisano šta je zabranjeno i ne možete vi da menjate te definicije, da širite neka ovlašćenja, i u pogledu lica koja mogu da budu žrtve i u pogledu lica koja mogu biti mogući učesnici i izvršioc i nečega što je nasilje u porodici. To vam je zabranjeno. Zabranjeno.

Nemojte da se pozivate na te deklaracije. Ako se već pozivate na njih, promenite u Krivičnom i u Porodičnom, a ne trećim zakonom da dezavuišete dva zakona koja već imaju neku sudsku praksu.

Zbog ovog dela, krivičnog dela nasilja u porodici, i zbog ovoga što je propisano Zakonom o parničnom postupku, naši sudovi godinama se muče

kako da na jedinstven način primene ovo, i zato postoji ovako široka i nekonzistentna sudska praksa.

Sada se unosi još veća zabuna u delu koji se odnosi na hitne mere. Videćete kakva će igranka biti u pravosuđu, u policiji, da ne otvaram pitanje korumpiranih ljudi u centrima za socijalni rad koji rade na ovim poslovima. Pogledajte malo sudske predmete pa ćete da vidite šta sve sudije i tužioci utvrđuju šta se dešava u centrima za socijalni rad kada se ovakvi predmeti pojave. Jer, ovo je tržišna ekonomija i na ovome neko zarađuje, da znate. I na nekim patnjama nekih ljudi neko zarađuje. Zato su ovakvi naši sporovi.

Ja vas preventivno upozoravam, vodite računa da ne napravite još veću štetu u ovoj oblasti koja je i te kako složena i teška.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Marija Janjušević. Izvolite.

MARIJA JANJUŠEVIĆ: Zahvaljujem. Država svakako mora da poštuje preuzete obaveze, ali, pre svega, prva obaveza je da čuva porodicu, a ovaj zakon će se očigledno pretvoriti u svoju suprotnost; zapravo, sam će postati nasilje nad porodicom.

Ukazujem na to da mi čak i u Porodičnom zakonu nemamo precizno definisan pojam šta je to porodica, pa ću u tom smislu pročitati kako je to regulisano u Republici Srpskoj, gde se porodica definiše kao životna zajednica roditelja i dece i drugih srodnika. Republika Srpska ima izgrađen sistem institucija koje pružaju pomoć, usluge i zaštitu porodici, jer je i zakonskim propisima utvrđeno da država obezbeđuje posebnu zaštitu porodici. Mi ćemo to i pisanim putem, naravno, ovde dostaviti.

Što se tiče kolega prekoputa, što su veći broj stranaka promenili, glasnjiji su u ponavljanju laži. Da, cela Srbija jeste pokušaj da napravite nasilje od nas. (Isključen mikrofoni.)

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice Janjušević, verujte mi da sam morao da vas isključim, jer da to nisam uradio, morao bih da vam izreknem opomenu.

(Marija Janjušević: Nema smisla. Znam da ste morali. To nije u redu.)

Da li još neko želi reč po ovom amandmanu? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Ljupka Mihajlovska.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Ljupka Mihajlovska.

LJUPKA MIHAJLOVSKA: Hvala. Dakle, ideja je bila da se ovim amandmanom, pored ovih definicija koje su unete, o tome šta je sprečavanje nasilja i šta je neposredna opasnost od nasilja, uvede i deo koji se odnosi na posrednu opasnost.

U obrazloženju Vlade koje smo dobili, pošto je amandman odbijen... Inače, obrazloženja su stigla noćas u ponoć, tako da nismo ni stigli adekvatno da se spremimo i damo kontraargumente.

Mogu slobodno da kažem, moja ocena je da je ceo ovaj zakon poprilično sklepan zbrda-zdola; mislim da će, ako se usvoji u ovakvom obliku, čak i sa ovim prihvaćenim amandmanima, vrlo brzo ponovo biti na dnevnom redu da se menja i dopunjuje.

Vi ste u obrazloženju rekli: „Vlada ne prihvata amandman jer nije jasan pravni značaj razlike između neposrednog i posrednog nasilja, tačnije, ta razlika se u zakonu nigde ne čini“, što naravno nije tačno. Pogledajte član 15. Predloga zakona, stav 4. koji kaže: „Ako nadležni policijski službenik ustanovi postojanje opasnosti koja nije neposredna“, ako opasnost nije neposredna, znači da je posredna, „sva dostupna obaveštenja o nasilju u porodici ili opasnosti od njega i svoju procenu rizika dostavlja osnovnom javnom tužiocu i centru za socijalni rad“. Dakle, niste definisali koja je to opasnost koja nije neposredna. Molim za odgovor.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima ministar Nela Kuburović. Izvolite.

NELA KUBUROVIĆ: Hvala. Upravo ono što ste rekli, to je ona opasnost koja postoji, ali nije dovoljna da dođe do izricanja hitne mere. Postoji obaveza nadležnog policijskog službenika da dostavi podatke koordinacionoj grupi kako bi upravo ona radila u skladu sa svojim ovlašćenjima koja su propisana zakonom. U toj situaciji jedini izuzetak je što ne postoji dovoljno osnova da bi se neposrednom učiniocu izrekla hitna mera udaljavanje iz stana.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Ivana Stojiljković. Izvolite.

IVANA STOJILJKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Samo bih dodala na sve ovo da smo se ovde prosto poigrali rečima, odnosno predlagač ovog amandmana želeo je igrom reči da postigne neko udaljavanje od momenta, da postigne neki duži period, da napravi odstojanje od potencijalnog zločina.

Ono što je za svaku pohvalu kod predloga ovog zakona jeste upravo to što će od sada čak i prijava za koju nije procenjeno da je bila upozoravajuća, da ne kažem grubo – lažna, kako smo mi to do sada... Ne mi, ali prosto se tako kategorisala, da je moguća lažna prijava. Znači, ona će se zavoditi i pratiće se kroz evidenciju, nastaviće se praćenje tog slučaja.

Zato ne možemo sada da napravimo razliku između neposrednog i posrednog jer će se svaka prijava smatrati neposrednom – znači, pratiće se – i nijedan slučaj neće biti zapostavljen, kao što je to do sada bila situacija, tako da ta posredna opasnost prosto ne može nikako da se definiše. Svaka će se situacija smatrati neposrednom, pratiće se. Ovo je velika stvar i veliki pomak u ovom zakonu, što će se na najviši nivo podići praćenje i svakoj prijavi dati važnost. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Gorica Gajić.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Gorica Gajić. Izvolite.

GORICA GAJIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući. Stavom 1. člana 3. definisano je, u stvari, od čega se sastoji proces sprečavanja nasilja u porodici, da je to skup mera kojima se otkriva neposredna opasnost od nasilja i skup mera koje se primenjuju kada je neposredna opasnost otkrivena.

Mi smo samo pokušali ovde da dopunimo amandmanom tako da razlikujemo skup mera koje se primenjuju kada otkrivamo neposrednu opasnost od ekonomskog, psihičkog i drugih vrsta nasilja koje su ovde navedene i rizika (znači, da prepoznamo rizik) od teškog fizičkog povređivanja i ubistva žrtve nasilja.

Smatramo da treba razlikovati te dve kategorije. Mi smo ovaj zakon pre svega stavili ovako brzo, da tako kažem, na dnevni red, jer je uglavnom nasilje u porodici rezultiralo ubistvima, smrtnim ishodom žrtve nasilja. Prosto kažemo da tu treba da postoji neki skup mera koji malo razlikuje, ako uopšte može da se kaže da postoji benignija vrsta nasilja. Ali, svakako nije isto ekonomsko nasilje i potencijalni rizik od teškog fizičkog povređivanja i, eventualno, ubistva žrtve. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč?

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Tatjana Macura.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Tatjana Macura. Izvolite.

TATJANA MACURA: Ja sam svojim predlogom objasnila da je predlagač u formulaciji stava 3. člana 3. propustio, pre svega, da definiše šta predstavlja porodično nasilje. Na taj način je umesto identifikovanja pojma prešao na opisivanje radnje nasilja, što je uvelo konfuziju u članu 3. iako je u samom nazivu člana određeno da isti određuje pojam nasilja u porodici.

Ova izmena je nužna kako bi se napravila distinkcija između pojma i radnje nasilja u porodici.

Nejasno je zbog čega je predlagač uže definisao odnos između učinioca i žrtve. Porodični zakon u članu 197. šire definiše pojam odnosa između učinioca i žrtve, a sa ciljem obuhvatanja šireg kruga lica koja mogu biti žrtve.

Ovaj deo izmene stava 3. u članu 3. neophodan je zbog toga da ne bi iz zakonske definicije ispala lica koja su bila ili jesu u emotivnoj ili seksualnoj vezi, bez obzira na postojanje zajednice domaćinstva, kao i zbog lica koja imaju zajedničko dete ili je dete na putu, bez obzira na postojanje zajednice života.

Predlagač je poslao sledeće obrazloženje kojim se odbija ovaj član: „Vlada ne prihvata amandman zato što je definicija nasilja koju sadrži Predlog zakona jasnija, lapidarnija i ima veći stepen logičke kohezije.“

Moj komentar na to je – predlagač referiše na stepen logičke kohezije pri definisanju nasilja, a da pri tom ne primećuje da su amandmanom

predložene dopune inspirisane Porodičnim zakonom, a ne Krivičnim, kako to predlagač pogrešno navodi.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Olena Papuga i Nada Lazić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Goran Bogdanović, Nenad Konstantinović i Zdravko Stanković.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić.

MARKO ĐURIŠIĆ: Hvala, predsedavajući. Poštovane kolege narodni poslanici, poštovana ministarko, mi smo amandmanom hteli da proširimo u ovoj definiciji porodice na koga sve, u kojim slučajevima, ovaj zakon može da se odnosi – i na staratelje, u skladu sa činjenicom da Porodični zakon reguliše institut starateljstva i odnose staratelja i šticećenika.

Amandman je odbijen sa obrazloženjem razloga za prethodni amandman, koji su koleginice Papuga i Lazić predložile, koje su sličan amandman dale. Jedna rečenica koja meni nije jasna u tom obrazloženju za odbijanje – da „u slučaju odsustva tih veza teško može doći do nasilja“. Ali, može. Teško, ali ipak može, u nekim slučajevima može, i zato ipak smatramo da treba prihvatiti ovaj amandman.

Stoji na kraju ovog poslednjeg stava rečenica – ili prema drugom licu sa kojim živi ili je živeo u zajedničkom domaćinstvu. Mi generalno imamo taj problem sa tim opštim definicijama koje stoje u zakonu. Vi nešto pobrojavate, recimo, u ovom članu pobrojavate razne odnose, a onda kažete – ili drugi. Naša zamerka je da to ostavlja jedan sivi, nedefinisani prostor, koji su to „drugi“ i na kome je onda da odlučuje da li su ti drugi odnosi porodični ili nisu. I onda gledamo, nekad se to nama uputi kao kritika, da prenormiramo zakone, pa sve hoćemo da predvidimo, što je naravno isto nemoguće.

Ali mislimo da je ovaj slučaj, s obzirom na to da je starateljstvo definisano Porodičnim zakonom i da postoje ti odnosi... Nažalost, verovatno je u nekim porodicama slučaj da staratelji nisu ova lica u pobočnoj liniji do drugog stepena, nego je taj stepen možda i dalji. Jesu to možda retki slučajevi, ali mislimo da treba da stoji u ovom zakonu, da ga ne bi preterano opteretilo i da bi samo pomoglo u budućem radu državnim organima. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar Nela Kuburović. Izvolite.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem. Jedinu razlog zašto nije prihvaćen amandman je upravo taj što smatramo da je onaj ko može biti staratelj već obuhvaćen krugom lica koja se nalaze u članu 3. stav 3. Ukoliko izlazimo van ovog kruga, to je onda uglavnom organ starateljstva, pa prosto ne može

organ starateljstva da bude uključen u odredbe ovog zakona. To je jedini razlog zašto amandman nije prihvaćen.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Milanka Jevtović Vukojičić.

MILANKA JEVTIĆ VUKOJIČIĆ: Zahvaljujem. Meni je ovde interesantno obrazloženje ovog amandmana – naravno, amandman ne treba prihvatiti – zato što se u obrazloženju amandmana pokušava da objasni da su vršenje roditeljskih dužnosti i obaveza i starateljstvo slični. Možda to jeste slično, ali mora da se zna da su roditeljske dužnosti i obaveze i institut starateljstva dva sasvim različita pravna instituta. Sličnost nije isto što i jednakost.

Takođe, moram da istaknem da je Porodičnim zakonom, od čl. 126. do čl. 150, regulisana starateljska zaštita. Starateljsku zaštitu vrši centar za socijalni rad kao organ starateljstva. A članom 133. predviđene su dužnosti organa starateljstva da kod onog ko grubo zanemaruje vršenje starateljske dužnosti i obaveze mogu biti primenjene adekvatne mere. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 4. amandman su zajedno podneli narodni poslanici mr Marko Milenković, Petar Jojić i Zoran Krasić.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Zoran Krasić.

ZORAN KRASIĆ: Članom 4. predlagač je pokušao nešto da reši, što ne treba da se radi. Vi ste napravili nomenklaturu krivičnih dela na koja može da se primeni ovaj zakon, u smislu prevencije i sprečavanja neposrednih oblika nasilja. Mislim da ste napravili grešku. Zašto? Odredbe ovog zakona u delu koji se tiče sprečavanja nasilja odnose se na sva krivična dela koja na neki način mogu da proisteknu iz porodičnih odnosa. Biće krivičnog dela nasilja u porodici sadrži elemente mnogih drugih krivičnih dela, samo ima taj faktor – rodbinski odnos, tako da su moguća i druga krivična dela. Zašto bismo mi jednim zakonom sputavali nadležne organe koji se bore protiv nastupanja opasnosti?

U tom smislu smo mi i podneli ovaj amandman; samo smo hteli da ukažemo na to da ne treba na ovaj način vezivati ruke nadležnim organima koji se trude da spreče, tim što u sprečavanju postoje neke hitne mere koje su ograničene i po dejstvu i po vremenu. Ako su zakonom kompletno propisane, one su i moguće za jedno demokratsko društvo, da se uskrati uživanje nekih ljudskih prava ukoliko postoji potreba da se zaštiti neki veći cilj.

Zato nam uopšte nije jasno zašto ste na ovaj način sužavali mogućnost prevencije, tim pre što krivično delo nasilja u porodici ima poprilično sličnu logiku kao dela organizovanog kriminala. Kod dela organizovanog kriminala postoji široki spektar mogućih krivičnih dela. Zašto ste ovde to uradili, to mi uopšte nije jasno.

Ako ste hteli na ovaj način da ograničite samovolju državnih organa, onda ste izabrali pogrešan put. Samovolja ili eventualno zloupotreba od strane državnih organa vrši se procesnim odredbama. Da li su ispunjeni uslovi za

hitne mere, koliko one mogu da traju, šta je dokaz ili veliki stepen izvesnosti da je nastupila situacija da treba preduzeti hitne mere – to su odredbe kojima se sprečava zloupotreba, a ne taksativnim nabrojanjem potencijalnih krivičnih dela gde ima osnova za primenu hitnih mera.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč?

Na član 4. amandman je podneo narodni poslanik Zoran Živković.

Izvolite.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Tako je. Predlog tog amandmana je da se član 4. menja i uvodi se pojam „seksualnog uznemiravanja“ umesto „polnog“. To je usklađivanje sa članom 182a Krivičnog zakonika, a podneo sam amandman i na taj član i tu je u stvari obrazloženje.

U obrazloženju za odbijanje kaže se: „Vlada ne prihvata amandman, jer se prema Krivičnom zakoniku delo zove polno, a ne seksualno uznemiravanje“ itd.

Zato je predložena izmena i u Krivičnom zakoniku. I, kaže – ovaj član treba da nosi naziv „seksualno“, a ne „polno“ uznemiravanje, jer reč „polno“ ukazuje na to da delo čini pripadnik jednog pola u odnosu na osobu drugog pola, a naravno da znamo da to nije jedini način seksualnog uznemiravanja. Na ovaj način se to definiše samo u jednom delu mogućeg nasilja.

Kaže se da reč „seksualno“ nije srpskog porekla. Imamo toliko reči koje nisu srpskog porekla, a koje koristimo. Naravno da ja volim srpski jezik – usvajanjem pet amandmana gde popravljam tekstove ove grupe zakona to se i dokazuje – ali reč „seksualno“ je u upotrebi kod Srba, u Srbiji i u srpskom jeziku, ja mislim, sigurno sto godina. Naravno da je jasno koje je tumačenje tog izraza, a koje je tumačenje izraza „polno uznemiravanje“.

Koristim još onih pet minuta na koje imam pravo.

Prema tome, mislim da je to loš način da se odbije zakon.

Imamo tu mogućnost, recimo, taj izraz je postojao u Krivičnom zakoniku od 2002. do 2005. godine – seksualno uznemiravanje. Šta se desilo 2005. godine, koja je promisao bila da se to promeni u „polno“, ja ne bih da to tumačim, ali to što je postojalo od 2002. do 2005. godine očigledan je dokaz da ta reč ima svoje mesto u srpskom jeziku i da ona, kao što je jasno u predlogu ovog amandmana, detaljnije, da ne kažem ili da kažem – potpuno, definiše pojam nasilja u ovoj oblasti.

Mislim da je dobra prilika, gospođo ministarka (ne pejorativno, nego samo pravilna upotreba pošto ste vi dama), da prihvatite ovaj amandman, da time nastavimo sa poboljšanjem jezika koji se koristi u definisanju zakonskih propisa u ovom parlamentu. Ne samo to, nego da u ovom slučaju damo i jednu preciznu, jasnu, sveobuhvatnu definiciju onoga što to krivično delo nosi sa sobom.

Mislim da bi skrivanje iza toga da li je to srpski ili nije, da li to podrazumeva ili ne podrazumeva nešto, dalo mogućnost izvršiocima ovog

krivičnog dela koji to krivično delo vrše prema pripadniku istog pola da budu zaštićeni od krivičnog gonjenja, ili bar da ne budu gonjeni na isti način kao kad se to čini, kad se delo vrši prema pripadniku suprotnog pola.

Šta je čija seksualna orijentacija, šta je moderno, šta nije, to nije tema ovog zakona. Zaštita porodice, zaštita individue, zaštita prava, sve to ima veliku grupu zakona koja to definiše, ali mislim da u ovoj tački, u ovom članu ovog zakona moramo da damo mogućnost koja je potpuno definisana.

Da kažem, dao sam 31 (pošto u tih pet minuta mogu da kažem nešto što nije baš direktno vezano za sam ovaj amandman), 31 amandman, od kojih je usvojeno šest. Ako bude dobre volje, evo ga i sedmi. Najveći deo njih se tiče onoga što je jezička popravka datog teksta. Žao mi je što nisu usvojeni amandmani kao što je ovaj, kao što je amandman o udarnim grupama iz jednog drugog zakona. „Udarne grupe“ – moj predlog je bio da se to zove „operativne grupe“. „Udarne grupe“ verovatno će svima više da liče na „udarne rupe“, kojih ima, naravno, svuda po putevima, velike izgradnje po Srbiji.

Imamo još jedan dobar amandman, a to je na zakon o sprovođenju, borbi protiv organizovanog kriminala, rasprava, itd., znamo o čemu se radi. Tu se predviđa da taj zakon počinje da važi 1. marta 2018. godine, a taj predlog zakona je nama došao u proceduru po hitnom postupku zbog neophodnosti da ga što pre donesemo. Gde je tu logika? Kako nešto što treba da počne da važi kroz skoro dve godine, godinu i po dana, mora da nam dođe u proceduru po najhitnijem mogućem postupku?!

Ja neću da cepidlačim, mogu da prihvatim da neko pogreši. Možda tim hitnim postupkom želi da pokaže to da se specifično, posebno brine za tu oblast, ali ako je tako, hajde da onda stvorimo uslove da taj zakon počne da važi što pre. Predlažem da on važi od 1. juna sledeće godine, a ne sumnjam u ministarku i njen tim i druge u Vladi koji bi mogli u tome da pomognu, da će Ministarstvo pravde i nadležne institucije biti spremne do 1. juna sledeće godine da primenjuju taj zakon. Ovako ćemo da zaboravimo da je zakon donet, ne bi bilo prvi put. Bilo je primera da se menjaju zakoni pre nego što stupe na snagu, tako što je davan rok od godinu, dve, tri dana, u nekom ranijem periodu. Mislim da nema nikakvog razloga da sebi dopuštamo da gubimo vreme i da dobra zakonska rešenja, njihovu primenu, odlažemo unedogled.

Da se vratim na amandman. Očekujem da razumete. Ne sumnjam u to šta je cilj ovog amandmana. Očekujem da on bude prihvaćen. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar Nela Kuburović.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem. Amandman nije prihvaćen u ovom zakonu zato što nije prihvaćen ni kod Krivičnog zakonika. Jedini razlog je što se držimo koncepcije koja postoji u Glavi 18 Krivičnog zakonika, koja se zove – Krivična dela protiv polne slobode. Polne radnje ne pominju se samo u jednom krivičnom delu, već u nekoliko krivičnih dela; postoje krivična dela nedozvoljene polne radnje i navođenje maloletnog lica na prisustvovanje polnim radnjama. Pa, upravo iz razloga da budemo konzistentni i da pratimo ono što je

već u Krivičnom zakoniku, zadržan je naziv „polno uznemiravanje“. To je razlog zašto ni ovde ne prihvatamo.

Nadam se da ćemo prilikom raspravljanja o amandmanima na zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala, terorizma i korupcije imati više prilike da pričamo o tome zašto se odlaže do marta 2018. godine. Upravo zato što smo svesni koliko nam vremena treba da bismo pripremili posebna odeljenja koja treba da se formiraju, koliko je potrebno vremena da prođe i obuke za posebna odeljenja u višim javnim tužilaštvima, mislim da je Ministarstvo pravde vrlo realno i da vrlo realno može da proceni koliko je vremena potrebno da bismo na vreme i uspešno počeli sa efikasnom primenom zakona o kojem govorimo. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 4. amandmane, u istovetnom tekstu, podneli su zajedno narodni poslanici Nenad Čanak, Marinika Tepić, Olena Papuga i Nada Lazić, i zajedno narodni poslanici Goran Ćirić, Radoslav Milojičić, Maja Videnović, Balša Božović, Gordana Čomić, Aleksandra Jerkov, Goran Ješić, Dejan Nikolić, Veroljub Stevanović, Vesna Marjanović, Dušan Petrović i Tomislav Žigmanov.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem, potpredsedniče. Amandman je sličan kao amandman narodnog poslanika Zorana Živkovića, i vi nama kažete da ga ne prihvatate iz razloga iz kojih ne prihvatate amandman narodnog poslanika Zorana Živkovića, a to je da se i u Krivičnom zakoniku to delo zove polno, a ne seksualno uznemiravanje.

Mi, međutim, amandmanima koje smo podneli na Krivični zakonik predlažemo da se ta dva krivična razdvoje, jer nije svako polno uznemiravanje seksualno. Neko vas može uznemiravati zato što ste žena, ali to ne mora da radi seksualno. Postoje razlike između ta dva krivična dela, prema našem predlogu. Mi predviđamo i različite kazne.

Međutim, sada dolazimo do jedne čudne situacije: u razlozima zašto odbijate amandman na Krivični zakonik kažete da ga odbijate zato što je ono što vi predlažete preciznije. Sada objasnite, ako mi predlažemo da se nešto precizira i da se razdvoje ta dva krivična dela zato što zaista u stvarnosti ona mogu biti, u realnom životu, potpuno različita, kako može biti preciznije nešto što je opštije od nečega što je precizirano?

Možda bi bilo bolje da ste u ovom obrazloženju zašto ne prihvatate naš amandman napisali da ga ne prihvatate zato što ste vi napisali ovako ili predložili to i smatrate da je vaše bolje. Ovo da je preciznije, prosto kosi se sa logikom, kosi se sa onim što je definicija reči „precizno“.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Marinika Tepić. Izvolite.

MARINIKA TEPIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Liga socijaldemokrata Vojvodine je podnela amandman kojim jasno prepoznaje

razliku između polnog uznemiravanja i seksualnog uznemiravanja. Po nama, obrazloženje koje ste naveli, a praktično je svedeno na status neologizma u odnosu na reč „seksualno“ i da stoga niste prihvatili ovaj predlog, nije dovoljno i nije opravdavajuće, iz istih razloga koje su moji prethodnici navodili, odnosno da polno uznemiravanje podrazumeva uznemiravanje između lica različitog pola, a seksualno može biti između lica istog pola.

Međutim, dopuniću svoj apel da ipak uzmete u obzir i prihvatite ovaj naš amandman i činjenicom da razni zakoni, strategije i akta Republike Srbije koje se bave direktno ili indirektno ovom problematikom upravo koriste reč „seksualno“ uznemiravanje. Dozvolićete mi da ih pomenem, to su: Zakon o radu, Zakon o zabrani diskriminacije, Zakon o ravnopravnosti polova, Zakon o oglašavanju, Zakon o potvrđivanju revidirane Evropske socijalne povelje, Nacionalna strategija za prevenciju i zaštitu dece od nasilja za period 2008–2013, Nacionalna strategija za sprečavanje i suzbijanje nasilja nad ženama u porodici u partnerskim odnosima 2011–2015, Strategija prevencije i zaštite od diskriminacije 2013–2018 (dakle, tekuća), Nacionalna strategija za rodnu ravnopravnost, period 2016–2020 (dakle, tekuća), u opštim i posebnim protokolima za zaštitu žena i dece žrtava nasilja, kao i u prevodima presuda Evropskog suda za ljudska prava.

U svemu što sam navela se isključivo koristi sintagma „seksualno nasilje“, „seksualno uznemiravanje“. Molim vas, ako vam druga obrazloženja ili apeli nisu bili dovoljni da uzmete ove amandmane u obzir, da još jednom dobro razmislite, pozivajući se na tekuća akta, strategije i druga dokumenta koja su važeća i tekuća u Republici Srbiji, da ipak prihvatite ovaj amandman i prepoznate „polno uznemiravanje“ kao „seksualno uznemiravanje“. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Neđo Jovanović.

NEDO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Ovo je još jedan od nekoliko amandmana koji očigledno ne intervenišu tamo gde treba da se interveniše. Takav je bio slučaj i sa prvim amandmanom, koji se odnosio na neprimenjivanje ovog zakona na maloletna lica imajući u vidu postojanje Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela, gde postoje čak i posebni nalozi za maloletne učinioce krivičnih dela šta treba da urade, koji se mogu upodobiti sa hitnim merama.

U konkretnom slučaju, terminologija „seksualno nasilje“... Pre svega, intervencija u Krivičnom zakoniku bi mogla da bude u grupi krivičnih dela imajući u vidu da je Krivični zakonik normiran tako da su krivična dela svrstana u posebne grupe. Ova krivična dela na koja se ukazuje amandmanima svrstana su u grupu krivičnih dela protiv polnih sloboda. To znači, u slučaju intervencije na Krivični zakonik, što nije moguće, naročito ne raspravom o ovim tačkama dnevnog reda, možemo doći do onoga do čega bi se moglo doći i što žele predlagači amandmana ovde, imajući u vidu da bismo u toj situaciji morali prvo da se vratimo na kompletan Krivični zakonik, ne njegove izmene i dopune, pa da onda intervenišemo u poglavljima, odnosno grupama krivičnih dela, da ih

menjamo kako bismo menjali kvalifikacije krivičnih dela. U ovom slučaju, smatram da amandman nema osnov i da ne treba da bude prihvaćen. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Da li još neko želi reč?

Na član 4. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Goran Bogdanović, Nenad Konstantinović i Zdravko Stanković.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić.

MARKO ĐURIŠIĆ: Hvala, poštovani predsedavajući. Poštovana ministarko, ovde su u članu 4. nabrojana krivična dela koja potpadaju pod ovaj zakon ukoliko nastaju kao posledica nasilja u porodici. Predložili smo da se doda još jedno krivično delo, a to je napuštanje nemoćnog lica, koje postoji u Krivičnom zakoniku, član 126.

Vaše obrazloženje za neprihvatanje ovog amandmana je da se ne prihvata jer je napuštanje nemoćnog lica predmet uređenja ovog zakona samo ako je nastalo kao posledica nasilja u porodici. Pa, svako od ovih krivičnih dela koja su ovde navedena predmet je ovog zakona ako je posledica, makar ja tako razumem, nasilja u porodici.

Ako je ovde navedeno, tačka 14), nedavanje izdržavanja, ili kršenje porodičnih obaveza kao krivično delo koje se navodi ovde posebno, verovatno ćete reći da ovo sada spada pod tačku 18) – druga krivična dela, ako je krivično delo nasilje u porodici, ali, to je ono što sam govorio u prethodnom javljanju, mi želimo da preciziramo neke stvari, da ne stoji ovo „druga“, jer onda „druga“ može da znači, u nekom tumačenju, bilo koje drugo krivično delo, pa da li je vezano za nasilje u porodici.

Mislimo da treba da se nađe ovo krivično delo posebno nabrojano. Ono postoji u našem zakoniku. Nažalost, imali smo prilike da vidimo da su neka dela koja će sada moći da se kvalifikuju kao nasilje u porodici imala ovaj element – napuštanje nemoćnog lica. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem. Samo radi preciziranja, da bismo se razumeli, ovaj zakon se primenjuje na nasilje u porodici, ali ima i širu primenu. Krivična dela koja su nabrojana u članu 14. imaju primenu čak i ako nisu među licima koja čine članovi porodice u skladu sa ovim zakonom, što znači da ukoliko je došlo do silovanja, a ne među članovima porodice, primenjivaće se ove odredbe zakona koja se odnose na podršku i zaštitu žrtve. Znači, koordinacione grupe koje budu radile primenjivaće ove odredbe i na ta druga krivična dela, odnosno imaće širu primenu.

Hitne mere se samo izriču u slučaju nasilja u porodici, a primena u odnosu na ostala krivična dela ima upravo u onom delu u kojem se pruža podrška žrtvi, neovisno od toga da li je žrtva krivičnog dela nasilja u porodici ili nekog od ovih drugih krivičnih dela.

Napuštanje nemoćnog lica je svakako sadržano u odredbi člana 4. stav 1. tačka 18) – druga krivična dela, ako je krivično delo posledica nasilja u porodici. Svakako je obuhvaćeno ovim što se nalazi u predloženom članu 4.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč?

Na član 4. amandman je podnela narodni poslanik Tatjana Macura.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Tatjana Macura.

TATJANA MACURA: Ja sam predložila da se u članu 4. u stavu 1. posle tačke 18) dodaju nove tačke koje se odnose na: sakaćenje ženskog polnog organa, prinudno zaključenje braka, oduzimanje maloletnog deteta, neprijavlivanje pripremanja krivičnog dela.

Predlogom zakona predviđa se saradnja u sprečavanju nasilja u porodici u krivičnim postupcima za pojedina krivična dela taksativno, a za ostala krivična dela predviđa se saradnja generalnom odredbom tačke 18) istog stava i člana Predloga zakona. S obzirom na to da je predlagač zakona predvideo saradnju samo za jedno krivično delo koje je predloženo u Predlogu zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, i to za delo propisano odredbom člana 138a Predloga zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, nejasno je zašto predlagač zakona o sprečavanju nasilja u porodici nije posebno predvideo saradnju i za krivična dela iz čl. 121a i 187a, s obzirom na to da predmetna krivična dela imaju kao objekt zaštite upravo ona dobra koja mogu biti ugrožena radnjama porodičnog nasilja, koja predlagač upravo predlaže da neutrališe odredbom predmetnog Predloga zakona.

Takođe, iz istih razloga nejasno je zašto predlagač nije predložio posebnu saradnju i za krivično delo iz člana 191. Krivičnog zakonika, posebno iz razloga što oduzimanje maloletnog deteta može biti posledica radnje porodičnog nasilja. Imajući u vidu odredbu člana 12. Predloga zakona o sprečavanju nasilja u porodici koja predviđa obavezu prijavljivanja i prepoznavanja nasilja u porodici, morala bi se posebno predvideti saradnja u vezi sa neprijavlivanjem pripremanja krivičnog dela, i to upravo onih koje predlagač predlaže kao dela u vezi sa kojim se uspostavlja saradnja.

Na obrazloženje koje smo dobili od Vlade pitam – ako je tako, zašto je predlagač neka krivična dela posebno izdvojio? Zašto su dela izdvojena predlogom važnija od onih koje sam predložila amandmanom kada su iz iste glave Krivičnog zakonika, na čemu predlagač u drugim primerima uporno insistira?

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 5. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Vjerica Radeta, Sreto Perić i Zoran Krasić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Sreto Perić.

SRETO PERIĆ: Logično podnetom amandmanu na član 4, mi smo podneli amandman i na član 5. Analizom amandmana, a i samih čl. 4. i 5. i analizom odgovora Vlade zbog čega se ne prihvataju ovi amandmani, izvodi se jedan potpuno jasan zaključak, a to je da primena ovog zakona neće doneti nikakve novine i neće biti ništa bolje nego što je bilo do sada iako su očekivanja od ovog zakona izuzetno velika.

Evo, u članu 4. pobrojano je, od tačke 1) do tačke 17), za koja krivična dela su nadležni organi koji se uspostavljaju kao nadležni po ovom zakonu, a u tački 18) kažete: „i druga krivična dela, ako je krivično delo posledica nasilja u porodici. Ovaj zakon se primenjuje i na pružanje zaštite i podrške žrtvama krivičnih dela iz stava 1. ovog člana“ itd.

Već je rečeno da je Krivičnim zakonikom i nekim drugim zakonima predviđeno šta predstavlja krivično delo. Specifičnost ovog krivičnog dela u odnosu na sva druga krivična dela jeste svojstvo između žrtve i učinioca. Znači, potrebno je da pripadaju istoj porodici da bi bila kvalifikovana kao krivična dela nasilja u porodici.

Na činjenicu da ovaj zakon nije dobro urađen, odnosno predlog ovog zakona još uvek, ukazuje i to da su na 38 članova Predloga zakona podneta 152 amandmana, a 21 amandman je prihvaćen, ili 55,26% amandmana je prihvaćeno u odnosu na broj članova koje je ovaj zakon ponudio. To ukazuje potpuno jasno da zakon kao da je radila radna grupa koja se priprema da upiše pravni fakultet, a ne, po vama, ozbiljni ljudi iz Ministarstva, čak uz konsultacije.

Da, da, gospodine Iliću, tako je, pa verovatno se i vi slažete i znate da ovaj zakon neće ničemu služiti i da nije dobar. Pogotovo, vi ste rekli, mogli smo da čujemo ili da saznamo da su u izradi predloga ovog zakona učestvovali i mnoge nevladine organizacije i civilni sektor. Najbolje je da svoj posao rade upravo oni koji su zaduženi za to, koji su izabrani i plaćeni da urade to, ali onda njihova odgovornost mora pre svega da dođe do izražaja, a ne odgovornost nekog izvan tog dela.

Mislim da ovaj zakon zaista neće biti ni blizu onog što očekuju oni što se raduju, čak i žrtve nasilja u porodici. Ako očekuju neko poboljšanje od ovog zakona, kad bude počeo da se primenjuje, jako će biti razočarani.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Milimir Vujadinović.

MILIMIR VUJADINOVIĆ: Hvala, predsedavajući. Ne bih se složio sa konstatacijom da zakon neće ničemu služiti. Mislim da je to malo prejaka, odviše prejaka konstatacija.

Naime, ja ću vas vratiti nazad – u protekle dve godine, u mojoj lokalnoj samoupravi, 172 slučaja porodičnog nasilja. Ono što je svakako velika društvena korist kada je u pitanju porodica kao osnovna ćelija društva... Neko malopre reče da ne znamo šta je porodica, da nije definisano. Ne bih baš rekao, to smo još u Prirodi i društvu u neko vreme, kada sam išao u školu, učili – da je

porodica osnovna ćelija društva. Time što ćemo zaštititi ono na čemu društvo počiva... Ja ću reći samo još jedan ekonomski aspekt.

Radi građana Srbije, kako je to funkcionisalo u praksi do sada? Evo kako neće služiti ničemu. Nakon što je nasilje prijavljeno, policajac, tj. policijski službenici dolaze na mesto, utvrđuju činjenično stanje i krivična prijava nasilniku stiže, recimo, u najboljem slučaju, za pet dana. Tih pet dana je zaista veliko kada je u pitanju nasilje. Eto kako neće služiti – žrtva će u tih najkritičnijih pet dana biti zaštićena.

Hajdemo, drugi deo – ova mera hitnosti nije postojala. I, da napomenem da prosto termin „žrtva“ do sada nije postojao kao takav. Postojao je termin „oštećeno lice“ ili nešto slično. Sada, zamislite, oštećeno lice – žena ili dete ili, na kraju, muškarac koji je pretrpeo veliku i neviđenu torturu.

Ima još jedan deo, tiče se ekonomskog aspekta. To su sigurne kuće, vid privremenog smeštaja gde lice traži izlaz iz nasilja, gde mu pomožemo u tom začaranom krugu. Troškove smeštaja u sigurnim kućama, kojih u Vojvodini imate tri (u Somboru, Novom Sadu i Zrenjaninu), snose jedinice lokalne samouprave. Pomnožite to sa brojem porodica u lokalnoj samoupravi, uporno se vraćam na moju, valjda mi je najbliža, pa vidite koliki su to troškovi. I te kako je važno, i te kako je velika korist; prosto, argument da nije tačno da zakon neće služiti ničemu. Imaćete uštede već kada su u pitanju troškovi smeštaja u sigurne kuće. Te troškove, opet napominjem, po pravilu plaćaju jedinice lokalne samouprave ili, da bi građanima bilo jednostavnije, plaćamo ih svi mi, građani Srbije. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Sreto Perić.

SRETO PERIĆ: Replika.

PRESEDAVAJUĆI: Nemate pravo na repliku.

SRETO PERIĆ: Dobro, imam potrebu da pojasnim, pa vi tretirajte kako hoćete.

Ovako, ne kaže se neće ničemu služiti, biće mali efekti. Ja bih voleo da sednem sa kolegom posle 1. 6. 2017. godine, kada ovaj zakon bude stupio na snagu, da mi on kaže da li je u njegovoj lokalnoj samoupravi, kako je malopre isticao, od ukupnog broja žrtava nasilja u porodici 73% su žene, i ukupno koliko ih ima, pa da vidimo samo, pre nego što zakon bude stupio na snagu, da li se smanjio procenat, povećao ili se nešto drugo dešavalo. Onda ćemo napraviti još jednu analizu u jednom drugom vremenskom periodu, a to je sa 31. 12. 2017. godine, pa da vidimo kakva je situacija.

Mi u Srpskoj radikalnoj stranci smatramo da ekonomska situacija u društvu u dobroj meri dovodi do povećanog broja krivičnih dela nasilja u porodici, s jedne strane. I mnoge novotarije koje vi besomučno iz dana u dan uvodite ili uvozite takođe dovode do povećanog broja krivičnih dela koja se odnose na nasilje u porodici. To je ono što je istina, to je ono što se vidi.

Zvuči zastrašujuće, odnosno strašnije, „žrtva“ u odnosu na „oštećeno lice“, ali to samo po sebi neće da dovede... Moram da podsetim gospođu ministarku, mi imamo dobro krivično zakonodavstvo ili relativno dobro, ali njegova primena, mere koje se izriču... Ne možemo generalno reći da su one isuviše blage, ali mere koje se izriču za određena učinjena krivična dela nisu adekvatne, ni prevenciji, ni ono što treba da uradimo zbog samog kažnjavanja. Tu treba da povedemo računa.

Pa, vi ste rekli, valjda plašeći se da niste preskočili jedno od krivičnih dela, nabrajajući u članu 4. ovoga predloga zakona – i ostala krivična dela koja se odnose na nasilje u porodici. Znači da je sve to već bilo predviđeno nekim zakonima, a ovde samo rizikujemo da nešto izostavimo. I ne samo u Krivičnom zakoniku, nego i u nekim drugim. Ovde, kada počinjemo da nabrajamo, rizikujemo da nešto ispustimo i da ni praksa prilikom izricanja krivičnih sankcija ne može da dovede do određenih rezultata.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Dva minuta i trideset sekundi, pošto sam ja petnaest sekundi oduzeo u diskusiji. Znači, toliko se odbija od vremena poslaničke grupe.

Reč ima narodni poslanik Milimir Vujadinović. Izvolite.

MILIMIR VUJADINOVIĆ: Ovde završavam. Poštovani predsedavajući, naravno da ću rado sesti u julu mesecu da razgovaramo o ovoj temi. Nismo mi ljudi koji ne drže reč i nisu spremni da se suoče sa onim što su izneli u javnost. Kao što smo spremni sada da vas vratimo nazad, da kažemo da je premijer (vi to verovatno tada niste detaljno pratili) u iznošenju programa rada Vlade kao jedno od prvih zakonskih rešenja naveo ovo zakonsko rešenje. Rečeno – ispunjeno, evo, pred nama je taj zakonski predlog.

Takođe, spreman sam potpuno, evo sada vam obećavam, da u julu sednemo i vidimo rezultate ovoga. Naravno, biće rano u julu da sednemo. To će biti verovatno kraj 2017. godine. Tada ćemo moći govoriti o nekim rezultatima i konkretnim dostignućima ovoga zakona.

Ne bih se složio sa vama kada je u pitanju vaša konstatacija da uvodimo neke novotarije kako bismo se, bog zna, približili ne znam kome. Naime, ako pogledate statistiku, videćete da nasilje u porodici nije baš strogo vezano za ekonomsko stanje bilo gde; i razvijenije zemlje imaju veći stepen porodičnog nasilja nego što je to danas u Srbiji. To je apropo onoga što je moj kolega Đukanović istakao neki dan. I ja sam na stanovištu da Srbija nije zemlja nasilnika i da je Srbija zemlja koja i te kako drži i poštuje porodične vrednosti. Mi ih i te kako zastupamo i ovo je, u stvari, briga za porodicu, konkretna briga za porodicu, ne samo ona deklarativna koju pojedini poslanici i pojedine političke opcije zastupaju, i taj njihov način na koji zastupaju u ovom uvaženom domu. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Ivan Manojlović. Izvolite.

IVAN MANOJLOVIĆ: Poštovani gospodine predsjedavajući, uvažena gospođo ministarka sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, naravno da ovaj amandman ne treba prihvatiti.

Želim samo da se osvrnem na ovo što su prethodni govornici rekli. Ono što je veoma važno i čega treba da se držimo u toku ove diskusije jeste onaj segment koji ovaj zakon treba da ostvari, da poboljša. To je onaj vakuum koji nastaje od trenutka kada žrtva prijavi nasilje pa dok se potencijalni počinitelj ne procesuiraju.

Što se tiče tih novotarija, moj kolega je nešto rekao o tome. Nama nije cilj da uvodimo novotarije zbog novotarija, niti da se približavamo bilo kome, već da to u krajnjoj meri da jedan pozitivan rezultat. Ovaj zakon će u velikoj meri doprineti da se broj počinitelja smanji, upravo iz razloga što će se potencijalnoj žrtvi omogućiti da se njena bezbednost sačuva u tih nekoliko dana.

Postavlja se jedno veliko pitanje – zašto se broj žrtava poslednjih godina povećava? Tu bismo mogli da analiziramo danima, ali jedan dobar pokazatelj je upravo i to što ovakvim zakonima osnažujemo žene da prijave nasilje. Zaista, gotovo da možemo da govorimo da se, statistički, broj potencijalnih žrtava nasilja ili onih koje su prošle kroz nasilje i povećao upravo iz razloga jer su poslednjih godina žene osnažene da prijave nasilnika.

Gotovo da možemo da kažemo da nasilje u porodici postoji od kada postoji porodica. Neizvodljivo je tehnički, u bilo kojoj državi u svetu, da dodelite policijskog službenika koji će sedeti u jednoj porodici i sprečavati da se nasilje u tom trenutku desi, ali ovakvi zakoni i ovakva želja Vlade, Ministarstva pravde, Ministarstva unutrašnjih poslova i svih ostalih državnih organa u krajnjoj meri imaju za cilj da procentualno smanje nasilje. Hvala vam puno.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Amandman kojim se posle člana 5. dodaje naziv člana i član 5a podneo je narodni poslanik dr Aleksandar Martinović.

Vlada i Odbor za pravosuđe, državnu upravu i lokalnu samoupravu prihvatili su amandman, a Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo smatra da je amandman u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srbije, pa konstatujem da je ovaj amandman postao sastavni deo Predloga zakona.

Da li neko želi reč?

Na član 6. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Milorad Mirčić, Jovo Ostojić i Zoran Krasić.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Zoran Krasić.

ZORAN KRASIĆ: Razlozi zbog kojih smo podneli ovaj amandman su isti oni koji su bili prisutni i kada smo podneli amandman na član 4. Predloga zakona, a tiče se načina kako se određuju potencijalna krivična dela ili sve ono što može da bude u vezi sa krivičnim delom nasilje u porodici.

Članom 6. se propisuje koji su to organi koji učestvuju u sprečavanju nasilja u skladu sa odredbama ovog zakona. Mi taj deo nismo obuhvatili amandmanom, već samo ono što se tiče naziva krivičnih dela.

Međutim, moram da vam skrenem pažnju – kako ide rasprava povodom svakog sledećeg amandmana na član zakona, polako se gubi suština i sadržina i motivacija koja je bila prisutna prilikom donošenja ovog zakona ili prilikom određivanja naziva ovog zakona. Sve više se gubi prevencija iz razmišljanja, sve više se gube ideje o tome kakve bi to hitne mere trebalo da budu, kako one treba da izgledaju zakonito, šta one sprečavaju, šta one spasavaju.

Predlog zakona se brani na isti način kao što se branio i Predlog porodičnog zakona, pa je i tada bilo ono čuveno – po prvi put uvodimo da zabranjujemo nasilje u porodici. Jeste li ga zabranili? Niste ga zabranili.

Kada beda uđe na vrata, ljubav skače kroz prozor. Taj problem rešite, pa onda neće biti potrebe za sankcijama.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 6. amandman je podnela narodni poslanik Marjana Maraš.

Vlada i Odbor za pravosuđe, državnu upravu i lokalnu samoupravu prihvatili su amandman, a Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo smatra da je amandman u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srbije pa konstatujem da je ovaj amandman postao sastavni deo Predloga zakona.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Marjana Maraš.

MARJANA MARAŠ: Zahvaljujem, predsedavajući. Uvažena ministarko, zahvaljujem i vama što ste prihvatili amandman, i vama i Vladi.

U svom amandmanu predložila sam da se u članu 6. stav 2. promeni: „Pored nadležnih državnih organa i centara za socijalni rad, u sprečavanju nasilja u porodici, preko davanja pomoći i obaveštavanja o nasilju, kao i pružanju podrške žrtvama nasilja učestvuju i druge ustanove u oblasti dečje“, to smo dodali, „socijalne zaštite, obrazovanja, vaspitanja i zdravstva (u daljem tekstu: državni organi i ustanove nadležne za primenu ovog zakona), kao i tela za rodnu ravnopravnost na nivou lokalnih samouprava.“

Posebno vam zahvaljujem na ovome što ste prihvatili i tela za rodnu ravnopravnost na nivou lokalnih samouprava, i u njihovo ime. Bez obzira na to da li su formirana od strane lokalne skupštine ili zaključcima predsednika opštine, unazad godinama ona su se bavila sprečavanjem nasilja. Mnogi članovi tih tela prošli su obuke Misije OEBS-a. Oni su senzibilisani po ovoj temi, obučeni i zaista će doprineti da ovaj zakon u punoj meri spreči nasilje u porodici.

Svakako, posebni ciljevi, kada je u pitanju Nacionalna strategija za sprečavanje i suzbijanje nasilja nad ženama, u porodici i partnerskim odnosima, koja je doneta 2011. godine, posebni njeni ciljevi bili su upravo da se uključe i jedinice lokalne samouprave i tela za rodnu ravnopravnost na lokalnom nivou.

Još jednom, hvala vam što ste prihvatili ovaj amandman.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 6. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Đorđe Milićević, prof. dr Snežana Bogosavljević Bošković, Danijela Stojadinović, Snežana Paunović, Stefana Miladinović, Milisav Petronijević, Vesna Ivković i dr Danica Bukvić.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Stefana Miladinović. Izvolite.

STEFANA MILADINOVIĆ: Hvala vam, predsedavajući. Uvažena ministarka, o ovom amandmanu smo govorili i u raspravi u načelu, a tiče se predloga moje poslaničke grupe da se u članu 6. predvidi nacionalna strategija kao obavezujuća.

Moram da priznam da za nas obrazloženje koje smo dobili nije zadovoljavajuće, ili bar adekvatno, budući da ste rekli da se amandman ne prihvata jer se njime vrši zakonsko obavezivanje na nešto što je po svojoj pravnoj prirodi politički akt. Možemo da se složimo da je politički akt, ali svakako da strategija jeste i određenje države prema određenim pitanjima i kao takva ona treba da sprovodi političke odluke.

Činjenica je da je nasilje u porodici ozbiljno društveno pitanje, samim tim i političko. Smatramo da je izuzetno važno da nacionalna strategija kao takva ipak postoji budući da smo se kao država odredili prema nasilju u porodici kao – nulta tolerancija, jer jeste nešto što je neophodno. Verujem da strategija, obavezujuća kao takva, može umnogome da doprinese upravo borbi protiv nasilja, jer to jeste nešto što obezbeđuje i dugoročno i nedvosmisleno aktivnost naše države. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Snežana Paunović. Izvolite.

SNEŽANA PAUNOVIĆ: Hvala. Poštovani predsedavajući, uvažena gospođo ministar sa saradnicima, osvrnuću se na potpuno isti amandman i probati da koleginicu Stefanu eventualno dopunim kada je u pitanju naš predlog da zakon zapravo sadrži obavezujući stav da se nacionalna strategija za sprečavanje nasilja u porodici donese.

Nesporno je da je zakon sam po sebi tretirao prevenciju kao takvu, ali mi se čini pre svega sekundarnu i tercijarnu, pa smo u tom smislu razmišljali da je primarna neophodna. Zašto? Zato što bi na duži rok, kako smo amandmanom i predvideli, ona prosto ostavila mogućnost da se eventualno utiče na postojeće stanje. Zakon tretira ono što jeste činjenično stanje i posledica učinjenog, ali smatramo da bi prevencija u velikoj meri umanjila broj ovakvih krivičnih dela.

U tom smislu smo čak i u obrazloženju amandmana, dozvolićete da se na to osvrnem, rekli da bi strategiju za period od pet godina donosila Vlada, a da bi u donošenju učestvovala nadležna ministarstva, stručna javnost, akademska zajednica i nevladin sektor. Ovo je kompleks institucija koje bi se bavile ovim

pitanjem i, sigurna sam, na neki duži period uspele da umanje ono što je sada statistika koja zabrinjava.

Opet se osvrćem, za sve ovo inspiracija je pre svega bila u stavu da je nulta tolerancija u odnosu na porodično nasilje, kada je u pitanju odnos države prema ovom fenomenu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 7. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Srđan Nogo, Boško Obradović, dr Dragan Vesović, Marija Janjušević, mr Ivan Kostić i Zoran Radojičić.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Srđan Nogo.

SRĐAN NOGO: U članu 7. stavili smo amandman na specijalizovanu obuku koju bi trebalo da prolaze službenici policije. Najpre, mislim da uloga policije u svemu ovome treba da bude najmanja, manja i od centara za socijalni rad, tužilaštva i sudova. Znete u kom smislu najmanja? Pre svega, mislim da bi svi policajci morali da obavljaju svoj posao u skladu sa zakonom i da je to sasvim dovoljno u ovom slučaju, a da bi procene koje ovaj zakon nalaže trebalo prepuštati, što je više moguće, ostalim organima.

S tim u vezi, smatram da nema potrebe za takvom vrstom specijalizovane obuke, pogotovo što je pitanje ko će vršiti tu obuku. Umesto da se te obuke poveravaju proverenim akademskim institucijama, zakonodavac izgleda voli da forsira jednu promašenu instituciju, jednu instituciju koja apsolutno nije do sada opravdala razloge svog postojanja; nema nikakve planove i programe, nema sopstveni kadar. Umesto da se takve obuke poveravaju pravnom fakultetu, poveravaju se Pravosudnoj akademiji, koja će angažovati, za dobre honorare, iste te profesore pravnog fakulteta, tako da je to jedan apsolutni apsurd.

Zbog toga se generalno kroz sva tri naredna amandmana protivimo tim specijalizovanim obukama. Razlika je, kažem, kod tužilaštva i suda, oni su apsolutno kompetentni ljudi da obavljaju tu svoju nadležnost samim tim što su završili pravni fakultet, polagali pravosudni ispit, imaju velikog iskustva i izabrani su na tužilačke, odnosno sudske funkcije, dok je kod pripadnika MUP-a dovoljno da se poštuje Zakon o policiji, da poštuju Krivični zakonik i Zakon o sprečavanju nasilja u porodici i sasvim sigurno će odraditi svoj deo posla ako se drže slova tih zakona. Nisam siguran da je tu neka dodatna specijalizovana obuka potrebna. Ponavljam, mislim da bi svi pripadnici policije morali da budu kompetentni za ovo krivično delo, odnosno za sprečavanje nasilja u porodici i da nema potrebe da uvođenjem jednog posebnog... da bi to smanjilo nivo zaštite.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Gordana Čomić.

GORDANA ČOMIĆ: Zahvaljujem. Dodatna specijalizacija i obuka je neophodna, obrazložiću zašto. Mi smo za proteklih nekoliko godina, od kada je u primeni Porodični zakon i od kada su ustanovljeni protokoli i jedinice

saradnje i koordinacije između policije, centara za socijalni rad, sudova za prekršaj itd., imali policajce koji su smrtno stradali.

Oni ulaze u kuću da pomognu, na poziv. Ogroman problem je u tome što postoji predrasuda koju mi ovde delimo – pa, to je porodica, kao, ne može tamo ništa strašno da se desi. Policajac koji je obučen da spreči krađu ili pljačku benzinske pumpe, zlatare, fizički napad, zna da su ono tamo neprijatelji spremni da izvrše krivično delo. Svest koja se ovde često čuje „dobro, malo se tuku, pa sad, šta da radimo“, sprečila je policajce koji su nažalost, delimično i zbog toga, izgubili živote na dužnosti, da imaju svest o tome koliko porodica može da bude opasno mesto za ljude koji žive zajedno nesrećno.

Ne specijalna obuka, nego neprekidna specijalna obuka za sve one koje policija šalje da intervenišu po pozivu na mesta dešavanja porodičnog nasilja – zato da zaštitimo policajce. Oni se svakog jutra oblače, pa štite sve nas.

Ovo jeste bilo novo krivično delo i jeste se policija brzo prilagodila i osnovala odlične jedinice za delovanje, ali, bez obzira na to što znam da nije ministarkina nadležnost, prosto moram da podelim to na javnoj sceni, i zbog stenograma Skupštine – pri intervencijama policija ume da bude jednako ugrožena kao oni koje ugrožava neko ko čini nasilje u porodici.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Olivera Pešić.

OLIVERA PEŠIĆ: Poštovani predsedavajući, uvažena ministarka sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege narodni poslanici, član 7. Predloga zakona definiše da „rukovodilac područne policijske uprave određuje policijske službenike koji su završili specijalizovanu obuku da bi sprečavali nasilje u porodici i pružali zaštitu žrtvama nasilja“ u porodici.

Predlagači ovog amandmana traže da se brišu reči „koji su završili specijalizovanu obuku“. Pozivam vas da ovaj amandman ne prihvatimo, jer ako se izbrišu reči koje se traže predloženim amandmanom, to znači da se podnosioci amandmana slažu da je potrebno da postoji policijski službenik koji će se baviti problemom nasilja u porodici, ali smatraju da nije potrebno da taj nadležni policijski službenik prođe specijalizovanu obuku čime bi stekao dodatna znanja i veštine iz oblasti zakona koji treba da primenjuje.

Stvarno ne razumem zašto neko misli da je višak ili možda čak štetno ako neko stekne dodatna znanja i veštine iz ove oblasti.

Oni u obrazloženju kažu da je sprovođenje obuke u stvari način da se tom obukom nekim predavačima omogući finansijska korist. Nijedna obuka nije skupa ukoliko spasava ljudske živote. S druge strane, obuka je definisana članom 27. Predloga zakona; ako su podnosioci amandmana smatrali da je neko drugi bio kompetentniji od Pravosudne akademije da sprovodi ove obuke, trebalo je da podnesu amandman na član 27. ovog zakona.

Nisam sigurna da li je u pitanju prosto nesnalaženje ili, kako bih rekla, promašena tema; ili se radi o tendenciji da prosto tri dana sedimo u Parlamentu i raspravljamo o zakonu u pojedinostima.

Još jednom vas pozivam da ovaj amandman ne prihvatimo. Hvala.

(Srđan Nogo: Replika.)

PRESEDAVAJUĆI: Na osnovu čega?

(Srđan Nogo: Pominjala je predlog.)

I šta je rekla?

(Srđan Nogo: Nije pravilno protumačen, član 104.)

Ne, potpuno je ispravno protumačila vaše izlaganje.

(Srđan Nogo: To je vaše tumačenje. Sada vi tumačite šta je koji poslanik tumačio.)

Da vam objasnim nešto: po članu 104. stav 3, imam pravo da tumačim.

(Srđan Nogo: Ali u skladu sa Poslovníkom.)

Pa to i radim.

Po Poslovníku, Marija Janjušević. Izvolite.

MARIJA JANJUŠEVIĆ: Uvaženi predsedavajući, ukazujem na povredu člana 100. Ako želite da komentarišete vezano za amandmane, potrebno je da sedete u salu.

Prethodna govornica se prosto nije do kraja obavestila. U silnoj želji da se u lošem svetlu prikaže onaj ko najviše brani porodicu, prosto nije stigla da se informiše da mi jesmo podneli amandmane na sve ono što je danas navedeno. Dakle, bili smo veoma sveobuhvatni, kao što smo i u kritikama, tako i u onim koracima koji je trebalo da prethode. Ispunili smo sve. Dakle, ako Dveri, kao porodični pokret, treba da se prikažu u drugačijem svetlu, morate malo više da se potrudite. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Samo trenutak.

(Vjerica Radeta: Po Poslovníku, član 100.)

U redu je, kolegínice Radeta.

Ja sa vama nisam polemisaó da biste se pozivali na član 100, ali sam zato jako pažljivo pratio diskusiju i podnosilaca amandmana i poslanika koji su napadali taj amandman kakav je podnet, i kažem da ste bili ispravno protumačeni. Šta je tu sporno? Nisu to moje privatne impresije.

Po Poslovníku, reč ima narodni poslanik Vjerica Radeta. Izvolite.

VJERICA RADETA: Govorim o stavu 2. člana 27. koji vas obavezuje, gospodine Arsiću, da se starate o primeni Poslovníka.

Moja primedba se odnosi na kraj rasprave, odnosno diskusije gospođe koja je govorila o tome da amandman ne treba prihvatiti. Naravno, to je njeno pravo. Ne govorim konkretno o ovom amandmanu, nego o onome što je ona rekla – da misli da se ovde amandmani podnose da bi se, kako kaže, tri dana raspravljalo o pojedinostima.

Ako ona misli da je važno to što napiše pet rečenica pa ih ovde jedva pročita, to je njena stvar. Mi narodni poslanici, pre svega sada govorim o poslanicima Srpske radikalne stranke, ovde radimo ozbiljno svoj posao, podnosimo amandmane da bismo kroz komunikaciju pre svega sa ministrom, a

onda i sa poslanicima vladajuće koalicije, razmenili mišljenje, možda ih ubedili da se neki od naših amandmana usvoje.

Mi amandmane podnosimo krajnje dobronamerno, ne da koristimo vreme, ne da zloupotrebljavamo to što imamo pravo da radimo, već upravo radimo ono što jeste obaveza narodnog poslanika i pokušavamo da sa predstavnicima vladajuće koalicije i ministrom uspostavimo neki dijalog.

Kad sam se već javila, molila bih vas i da narodnim poslanicima ne uskraćujete preterano pravo na repliku. Niko ovde nema nameru da se svađa. Znate, lako je vama, kada imate toliko vremena, da vašim poslanicima oduzimate po dva minuta umesto replike i time pravdate to što ostalima ne dozvoljavate repliku kada očigledno ima potrebe da se razmene argumenti, ne svađa, ne prepirka, razmena argumenata i pokušaj da ubedimo da je ono što smo predložili u interesu poboljšanja teksta zakona. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice Radeta, ja bih vas zamolio da i vi vodite računa o tome kako se izražavate o kolegama narodnim poslanicima. Upravo ste rekli da je koleginica polupismena. Rekli ste da je napisala pet rečenica koje je jedva pročitala. To je prva stvar.

Druga stvar, ne razumem zašto ste se vi pronašli u svemu ovome. Nije ni bilo reči o amandmanu koji je došao iz Poslaničke grupe SRS.

(Vjerica Radeta: Ali, govorila je uopšteno o tome da tri dana pričamo o amandmanu.)

Zbog toga? Dobro. Da li smatrate da sam prekršio zbog te jedne rečenice Poslovnika?

(Vjerica Radeta: Mora da se vodi računa o raspravi.)

U redu.

Reč ima narodni poslanik Srbislav Filipović, po Poslovniku.

SRBISLAV FILIPOVIĆ: Hvala, predsedavajući. Konstatujem da je povređen član 107, st. 1. i 2 – da je govornik na sednici Narodne skupštine dužan da poštuje dostojanstvo Narodne skupštine i, stav 2, da na sednici Narodne skupštine nije dozvoljeno neposredno obraćanje narodnog poslanika drugom narodnom poslaniku.

Znate šta, neko može da bude u sali ili ne, različiti su razlozi za to što neko trenutno nije prisutan, ali je pitanje kako neko ko je toliki borac za porodične vrednosti, za porodicu, očuvanje, decu i sve ostalo, a šef je Poslaničke grupe Dveri... Kako je to jedan medij objavio 31. marta 2016. godine, a evo i gledaoci u direktnom prenosu mogu da vide, na šta nije bilo odgovora, da je dotičnog gospodina ostavila supruga zbog nepodnošljivih psihičkih pritisaka.

(Predsedavajući: Srbislave Filipoviću, molim vas.)

Naravno, nikada odgovor na to nije došao i odgovora sigurno na to neće biti, i javnosti je važno da zna kakve su porodične vrednosti i to da treba da ne bude u Srbiji nasilja nad ženama.

PRESEDAVAJUĆI: Određujem pauzu u trajanju od pet minuta.

(Posle pauze – 13.20)

PRESEDAVAJUĆI: Dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo sa radom.

Da li još neko želi reč po ovom amandmanu?

Reč ima narodni poslanik Milimir Vujadinović. Izvolite.

MILIMIR VUJADINOVIĆ: Hvala, predsedavajući. Prosto, počecu izlaganje o amandmanu sa dve izreke u našem srpskom narodu, koje kažu: „Pametan piše, a budala pamti“, a druga kaže: „Čovek se uči dok je živ“.

Malopre neko zameri našoj kolegici što je napisala nešto, pa pročitala. Ja čestitam svima koji su nešto napisali i nešto pročitali o ovom zakonu. Ne mogu da zamerim bilo kome ko nešto napiše i to pročita. I ja sam prosto napisao par reči, pa možda sam i ja budala.

(Predsedavajući: Molim vas o amandmanu, gospodine Vujadinoviću.)

Ići ću sa ovom drugom: „Čovek se uči dok je živ.“ Kao što smo i juče spominjali, primena zakona počinje u junu 2017. godine. Dobro je da je dat period policijskim službenicima da završe specijalizovanu obuku. Dobro je što će steći neka nova znanja i neke nove veštine.

Ovo jeste oblast kojom mi ne regulišemo parkiranje; mislim da ovom oblašću danas regulišemo jedno od najosetljivijih pitanja u našem društvu, sa najosetljivijim društvenim kategorijama radimo. Dobro je što će policajci imati tu specijalizovanu obuku. Stoga, prosto, pozivam vas da amandman kao ovakav odbijemo. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Tanja Tomašević Damnjanović.

TANJA TOMAŠEVIĆ DAMNJANOVIĆ: Hvala, predsedavajući. Poštovana gospodo ministar sa saradnicima, kolege i kolegice narodni poslanici, naime, u ovom amandmanu traži se da se u članu 7. Predloga zakona brišu reči „koji su završili specijalizovanu obuku“, uz obrazloženje da se obuka poverava trećerazrednim ustanovama koje se u praksi nisu ni afirmisale ni potvrdile kao obrazovne ustanove.

Članom 27. Predloga zakona propisano je da specijalizovanu obuku za javne tužioce, zamenike javnih tužioca i sudije sprovodi Pravosudna akademija, a za policijske službenike obuku sprovodi Kriminalističko-policijska akademija.

Kriminalističko-policijska akademija je, u skladu sa savremenim zahtevima i potrebama struke, osnovana odlukom Vlade Republike Srbije 7. jula 2016. godine kao samostalna visokoškolska ustanova za ostvarivanje akademskih i strukovnih studijskih programa svih nivoa za potrebe policijskog obrazovanja, kao i druge oblike stručnog obrazovanja i usavršavanja od značaja za kriminalističko-policijske bezbedonosne poslove. Pravosudna akademija osnovana je kao ustanova koja obavlja delatnost radi obezbeđivanja ostvarivanja prava utvrđenih Zakonom o Pravosudnoj akademiji, a od značaja za pravosudni

sistem Republike Srbije. Tako da ne znam na šta se mislilo kada se u predlogu ovog amandman reklo – trećerazredne ustanove.

Zato podržavam stav Vlade da se ovaj amandman odbije, jer su upravo ove specijalizovane obuke još jedan od uslova da se žrtva zaštiti i nasilje delotvorno spreči. Smatram da iza predlaganja ovog amandmana ne stoji namera da se poboljša tekst Predloga zakona, već isključivo malicioznost njegovog predlagača. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Neđo Jovanović.

NEDO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Imajući u vidu da smatram da motivacija predlagača ne bi trebalo da bude dovođena u sumnju od bilo koga od nas prisutnih – jer sam uveren da svi narodni poslanici prilikom podnošenja amandmana treba da imaju jedan jedini motiv, a to je poboljšanje kvaliteta zakona, i to je nešto što treba da nas motiviše u radu – ni u kom slučaju neću dovoditi u sumnju motiv. Ali, zabrinjavajuće je da se jedan deo amandmana tumači na način kako je protumačen, a to je da se briše jedan deo formulacije koji se odnosi na specijalizovanu obuku, iz dva razloga.

Prvi razlog je to što je temelj ovog zakona, ili suština, upravo specijalizacija ili edukacija onih koji će ovaj zakon neposredno da primenjuju. Na njima je najveći teret kada dođe do praktične primene ovog zakona. Drugi razlog jeste to što u policijskim upravama već postoje specijalizovani policijski službenici za raznorazne oblasti, od terorizma ili antiterorističkih akcija, diverzantskih i drugih, za maloletne učinioce krivičnih dela, bilo kog drugog.

Ako se ovde radi na poboljšanju edukacije, odnosno doprinosu da se dodatno edukuju oni koji će ovaj zakon neposredno da primenjuju, a pri tome se pozivamo na institucije koje će tu obuku da sprovode, onda smo u velikom problemu. Postavlja se pitanje, zbog čega su te institucije koje će obuku sprovoditi uopšte osnovane, odnosno ustrojene? Ako već postoje, ukoliko im je već zadatak da vrše tu edukaciju, zašto sumnjati da će ta edukacija biti sprovedena na adekvatan način?

Ne postoji, zaista, ni jedan jedini racionalni razlog da se ovakav amandman prihvati.

I, postoji još treći razlog – brisanjem ovih reči došli bismo u jednu potpuno nelogičnu tekstualnu celinu člana 7, koji ne bi imao nikakav smisao ako bi se izbrisale reči „koji su završili specijalizovanu obuku“. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Srđan Nogo.

SRĐAN NOGO: Najpre, vi brkate SAJ, koji se bori protiv terorizma i ozbiljna je policijska jedinica, ozbiljno se obučava, i običnog pozornika. Hoćete da napravite eksperta od običnog pozornika. Vi treba samo tom čoveku da propišete kako treba da postupa u datim okolnostima, znači, da ima jasno pravilo službe, i taj čovek će da radi po tom pravilu službe. Nemojte od čoveka koji treba da reaguje na jedan običan poziv da stvarate eksperta kao da je završio visokoškolske ustanove za tu oblast. Znači, on ne može da bude ni

psiholog, niti ekspert krivičnog prava, niti bilo šta drugo osim onoga što zaista jeste, a to je – policajac. Ja bih voleo da nam je svaki policajac Rambo, kao što je rekao prethodni govornik, ali nažalost nije.

Tako da zaista mislim da nema potrebe... Vidim da je kod poslanika vladajuće većine velika nervoza i da su nešto neviđeno oštri i ljuti na poslanike koji dolaze iz reda Dveri, i na naše amandmane. Pretpostavljam da je razlog za to jučerašnji dan kada smo poprilično oštro razbili vašu argumentaciju, da se zbog toga ljutite.

Podsećam predsedavajućeg da je bio dužan da izrekne opomenu prethodnom govorniku koji je na krajnje tendenciozan način povredio dostojanstvo Narodne skupštine. Ali, on je vrlo efektno odredio pauzu u tom slučaju. Predsednik stranke Dveri je uzoran suprug i otac šestoro dece i protiv njega nikada nikakva prijava nije bila podnošena, niti bilo šta, tako da je kleveta tako nešto govoriti. Očigledno je taj govornik iz Srpske napredne stranke pobrkao gospodina Boška Obradovića sa gospodinom... (Isključen mikrofoni.)

PRESEDAVAJUĆI: Kao što je zabranjeno gospodinu Srbislavu Filipoviću da govori o gospodinu Obradoviću, tako je i vama, bez obzira na to što ste iz iste poslaničke grupe.

Reč ima narodni poslanik Ivana Stojiljković.

IVANA STOJILJKOVIĆ: Zahvaljujem. Meni je zaista žao što poslanik policajca koji predstavlja osnovnu kariku u implementaciji ovog zakona, odnosno za sada još uvek Predloga zakona, a nadam se da ćemo ga usvojiti uskoro... Zato što je policija ovde osnovni stub primene i na njih se najviše oslanjamo.

To jeste suština, da policajac koji nije završio specijalizovanu obuku ne može da prepozna gde se zaista nalazi pritajeni nasilnik. Zato smo i imali problem. Mi smo i ranije imali zakone koji su se ticali ove problematike, ali njihova implementacija upravo je nailazila na problem zato što oni nisu mogli da osete gde se nalazi nasilnik, pa su nekada to podvodili pod lažne prijave. Onda se dešavalo da upravo kada se oni povuku, desi se ubistvo ili neka vrsta nasilja.

Znači, jako je bitno da on prođe specijalizovanu obuku, da bude senzibilisan za ova pitanja, da bude oslobođen ličnih predrasuda, to je jako bitno, i naravno, da ne bude pod subjektivnom procenom.

Još bih jednu stvar dodala pošto nismo govorili o tome kada je bilo usvajanje člana 5a koji je podneo kolega Martinović. Ne bih volela da danas prođe dan, a da se to ne pomene. Drago mi je što je prihvaćen amandman i što je postao sastavni deo zakona i što će se sprovesti disciplinska odgovornost nadležnih institucija za nepostupanje i nepoštovanje rokova. To je upravo ono što će omogućiti da ovaj zakon bude primenljiv. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima ministar.

NELA KUBUROVIĆ: Kada je reč o obuci službenika u policiji, moram da skrenem pažnju da je Zakon o policiji nasilje u porodici posebno prepoznao i posebno izdvojio postupanje policije u slučaju nasilja u porodici. U

odnosu na sve ostale grupe krivičnih dela, ono je posebno apostrofirano i poseban je član. Tako da upravo taj član ukazuje na neophodnost da policijski službenik, prilikom izlaska na teren ili procene da li postoji nasilje ili ne, saraduje sa ostalim državnim organima. Ovde na neki način samo dopunjavamo tu obavezu koja je već propisana Zakonom o policiji.

Ali, ono što je bitno, ovde ne regulišemo postupanje policijskog službenika samo na terenu, suština ovog zakona je u proceni rizika. Upravo je zato neophodno znanje da bi policijski službenik mogao da proceni da li je ta opasnost tolika da ima osnova za izricanje hitne mere ili ne.

Naravno, i u prethodnim danima videla sam da kod vas postoji odbojnost ili animozitet prema Pravosudnoj akademiji. Ali, Pravosudna akademija je zakonom ustanovljena kategorija, koja prvenstveno sprovodi obuku sudija i javnih tužilaca, saradnika, kako u sudovima, tako i u tužilaštvima, a ne bih potcenjivala ni mentore i trenere u okviru obuka s obzirom na to da su to sudije i javni tužioc i najviših sudova i tužilaštava. Smatram da će i te kako biti sposobni da i u ovoj situaciji, zajedno sa drugim licima koja budu angažovana, adekvatno sprovedu obuku ne samo sudija i tužilaca koji će da postupaju u okviru ovog programa, već i program obuke koji se bude sprovodio prema policijskim službenicima. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Neđo Jovanović.

NEĐO JOVANOVIĆ: Molim vas samo da mi ne oduzimate vreme ni od ovlašćenog predstavnika ni od poslaničke grupe imajući u vidu da imam pravo na repliku, iz dva razloga. Prvi razlog je to što se predlagaču amandmana nikad neću obratiti na način kako se on meni obratio. Naime, mislim da on ne brka, a ne brkam ni ja, neke pojmove i termine. To je pod jedan.

Pod dva, policijski službenici nisu samo pozornici i ne treba ni u kom slučaju degradirati ljude koji rade u policiji, a naročito u Ministarstvu unutrašnjih poslova. Policijski službenici su i oni koji nisu pozornici, a to su ljudi koji imaju određenu stručnu spremu i određeni stručni profil i specijalizovani su za određene poslove i zadatke koje rade u policijskoj upravi.

Zašto je u ovoj situaciji apsolutno neprihvatljivo tumačenje koje je izneto? Zbog toga što je potreban poseban senzibilitet onih koji će praktično primenjivati ovaj zakon, jer je suština prepoznavanje nasilja i prepoznavanje opasnosti ili neposredne opasnosti od nasilničkog akta. To se ni u kom slučaju ne može svesti na prost posao, jednostavan posao. Taj posao mora imati određeni stepen edukacije. Taj posao mora imati ono što podrazumeva nadogradnju nad osnovnim delom znanja i iskustava koja se stiču obavljanjem određenih poslova u Ministarstvu.

Prema tome, u ovoj situaciji ja zaista nemam potrebe da trošim ni energiju ni reči da objašnjavam u kom smislu bi bilo krajnje besmisleno prihvatiti amandman i izbrisati reči koje daju suštinu i cilj ovom zakonu, a stožer ovog zakona upravo jeste edukacija i specijalizacija.

Zato smatram da nema potrebe više komentarisati. Ja zaista više neću komentarisati, niti ću se javljati po ovom amandmanu, imajući u vidu da i predlagač zakona stoji čvrsto na stanovištu da je upravo ono što smo svi ovde potvrdili ispravno. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Srđan Nogo, po Poslovniku.

SRĐAN NOGO: Prekršen je član 103. Prethodni govornik nije imao pravo na repliku zato što mu nije dodeljena reč neposredno po učinjenoj povredi. Pardon, član 104. Znači, morao je odmah da mi odgovori na repliku, a prethodno je govorila poslanica iz SNS, tako da niste mogli da mu date pravo na repliku.

Mislim da nije korektno da poslanici vlasti imaju mnogo veća prava nego poslanici opozicije. Nama se uskraćuje pravo na repliku i kada smo pomenuti direktno, a ovde se dozvoljava da posle čitavog kruga govornika čovek dođe i dobije pravo na repliku.

PRESEDAVAJUĆI: Gospodine Nogo, ja bih voleo da u nekom trenutku zamenimo mesta.

(Srđan Nogo: Ja ne bih.)

A vi ne biste? Iskreno. Ovde biste imali monitor sa prijavama za reč, koji ne može više da prihvati prijave narodnih poslanika. Znači, pet imena može da se nađe, a nalazilo se po sedam, osam, deset. Čak ministar nije mogla da se prijavi u nekom trenutku za reč. Tako da ja više nisam znao ko po kom osnovu...

Gospodin Jovanović je ispunjavao uslove za repliku, a moja je greška što zbog elektronskog sistema nisam mogao odmah da mu dam to pravo.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem. Sve ono što su rekli i ministarka i poslanici koji su branili potrebu da imamo specijalizovane policijske službenike ide upravo u pravcu toga da obični policijski službenici, da ih tako nazovemo, ne mogu na pravilan način da procene u kojim situacijama je došlo do nasilja, u kojim situacijama preči dalja opasnost itd.

Tim pre smo mi veoma začuđeni što nije prihvaćen naš amandman na član 13, koji upravo predlaže da patrolni policijski službenik ne može sam da donese odluku o tome da li će nekome da odredi hitnu meru zaštite ili neće. Tako da očekujem od svih narodnih poslanika Srpske napredne stranke i od ministarke da svakako prihvate naš amandman na član 13, jer je on, iz nama sada potpuno neobjašnjivih razloga, odbijen.

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice Jerkov, samo kada bude došao taj amandman na red.

Reč ima narodni poslanik Muamer Bačevac. Izvolite.

MUAMER BAČEVAC: Uvaženi predsedavajući, uvažene kolege i koleginice, ja ću još jednom podsetiti da smo mi ovde pre svega zato da bismo doneli dobar zakon. Nismo ovde da bismo jedan drugog pobedili u govorništvu.

Mislim da je dosadašnja argumentacija svih ovih ljudi iz pozicije pokazala da je ovo ugaoni kamen celokupnog zakona. Mi sada treba da raspravljamo da li postoji suvišno znanje. Ne bih se složio sa prethodnom govornicom kada kaže – obični policijski službenici. Ne postoje obični policijski službenici. Molim vas, ako ljude želimo da edukujemo, to je dobra stvar, pa i da budu kompatibilniji sa organima u socijalnim ustanovama, i to je dobra stvar. Mislim da je suvišna priča i podrivanje celokupnog zakona ovo insistiranje nekih poslanika da se ovaj deo briše.

Stoga vas pozivam da ovu našu argumentaciju, većine poslanika, da je ovo izuzetno bitna stvar i dalje podržite i da nastavimo da raspravljamo o drugim amandmanima.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč po ovom amandmanu? (Ne.)

Na član 7. amandman je podnela narodni poslanik Gorica Gajić.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Gorica Gajić.

GORICA GAJIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući. Uvažena gospođice ministar, da, vidi se koliko je važan ovaj član 7. Predloga zakona kada se ovoliko dugo vodi polemika oko njega.

U članu 7. predviđeno je da su nadležni rukovodioci policijskih uprava dužni da odrede policijske službenike koji će završiti specijalizovanu obuku. Kao specijalizovani policijski službenici, imaju mnogo više znanja, veština i umešnosti da mogu da prepoznaju potencijalno nasilje, da mogu da procene rizik, jer im je i to dato u nadležnost, i da, naravno, kasnije mogu da izreknu neku od predloženih hitnih mera. Zato smatram da bi taj policijski službenik koji završi specijalizovanu obuku trebalo da se zove – specijalizovani policijski službenik, jer svi policijski službenici, čak i onaj kod koga potencijalna žrtva dođe i prijavi eventualno nasilje, jesu nadležni policijski službenici.

Vi ste, gospođice ministar, rekli da je primerenije da i dalje ostane – nadležni policijski službenik. Mislim da bi upravo zbog svega ovoga... Videli ste koliko je polemike to izazvalo, potreba ili ne, da se završi specijalizovana obuka. Ja smatram, isto tako, da treba da se završi specijalizovana obuka jer će tako postati umešniji da mogu sve ono što smo im ovim predlogom zakona, bukvalno, natovarili na leđa... Jer, oni će biti stub u praktičnoj primeni ovog zakona, i kada je otkrivanje nasilja u pitanju i kada je zaštita žrtve nasilja u pitanju. Zato je ovaj amandman usledio. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 7. amandman je podnela narodni poslanik Tatjana Macura.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 7. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Goran Bogdanović, Nenad Konstantinović i Zdravko Stanković.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić. Izvolite.

MARKO ĐURIŠIĆ: Hvala, poštovani predsedniče. Poštovana ministarko, kolege narodni poslanici, naš amandman na ovaj i naredna tri člana pokušavaju da reše našu najveću zamerku na ovaj zakon, a to je odloženi početak primene. Znači, sve ovo o čemu mi govorimo, ukoliko usvojimo zakon onako kako je predložen, počće da se primenjuje tek od 1. juna 2017. godine.

Naravno, jasno je da ova obuka o kojoj govori član 7, specijalizovana obuka za pripadnike policije, mora da se desi u tom prelaznom periodu. Ono što smo mi predložili jeste da se doda stav 2. i da se predvidi već sada da se organizuju u policiji, od ljudi koji su do sada postupali u slučajevima porodičnog nasilja, grupe koja će raditi na primeni ovog zakona dok se ne završi ta obuka. To je suština našeg amandmana.

Sad, ono što je problem kod obrazloženja za odbijanje amandmana, a to je odbijeno u jednoj rečenici, kaže: „Vlada ne prihvata amandman zato što do 1. juna 2017. godine, kada zakon počinje da se primenjuje“, što je po nama kasno, „svi policijski službenici treba da okončaju specijalizovanu obuku“. Svi. Pitam vas, zašto onda u članu 7. piše da rukovodilac određuje policijske službenike koji su završili obuku? Onda su svi završili obuku, po vama.

Naše iskustvo i bojazan je da neće do 1. juna sledeće godine završiti svi. Takvo nam je iskustvo. Imali smo kod mnogih zakona dobru nameru, Zakon o uzbunjivačima i razni drugi zakoni govorili su da će u nekom roku biti organizovana i sprovedena obuka, pa se to nije desilo. Naša želja je da ovaj zakon što pre počne da se primenjuje. Dali smo zato amandmane na ovaj i naredna dva člana, i na poslednji član koji govori da primena treba da počne bar tri meseca ranije. Molim većinu da još jednom razmisli. Mislim da nam je cilj zajednički, da se što pre država, na bolji način, kvalitetniji način, uz pomoć ovog zakona, uhvati ukoštac sa ovim problemom, da ne čekamo toliko, da obuka krene kad krene, da se završi kad se završi.

Mislim da ste i vi ovako definisanim članom 7. predvideli mogućnost da se ne završi obuka baš za sve policajce, ili za sve tužioce ili za sve sudije, nego da oni koji do tada završe obuku postupaju. Bilo bi dobro, naravno, i treba svi da završe, ali mislim da nije realno da se to desi u narednih šest meseci. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 8. amandman je podnela narodni poslanik Gorica Gajić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 8. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Goran Bogdanović, Nenad Konstantinović i Zdravko Stanković.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić.

MARKO ĐURIŠIĆ: Ja ću da nastavim. Znači, u članu 8. govori se o organizaciji javnog tužilaštva gde će javni tužilac odrediti zamenike javnog

tužioca koji su završili specijalizovanu obuku da bi se ostvarila nadležnost javnog tužilaštva u sprečavanju nasilja u porodici.

Mi smo predložili da se doda stav 2: „Do završetka specijalizovane obuke iz stava 1. ovog člana, javni tužilac određuje zamenike javnog tužioca koji imaju iskustva u gonjenju učinilaca krivičnih dela određenih ovih zakonom, odnosno krivičnih dela koja su imala elemente nasilja u porodici ili su posledica nasilja u porodici.“

Znači, država ima i sada zamenike javnog tužioca koji su postupali u ovakvim predmetima. Nema razloga da se oni ne organizuju pri tužilaštvima i odmah počnu da rade na sprovođenju ovog zakona, odnosno mnogo pre tog roka, a to je 1. jun 2017. godine.

Hajde sad na stranu što vi ovaj naš amandman odbijate. Kažete, zato što nije prihvaćen amandman na član 7. Čisto formalno gledano, član 7. se bavi rokom i obukom pripadnika policije, a ovde se radi o tužiocima. Ne radi se ovde o roku, nego o načinu organizovanja. Ako čitam ovo obrazloženje, onda je obrazloženje da će do 1. juna svi policajci završiti obuku. To nema veze sa članom 8. koji govori o tužiocima. Čisto vam govorim da nije to obrazloženje napisano.

Ali, hajde to na stranu, dajte da uradimo nešto. Statistika je – jedna žrtva nedeljno, jedan izgubljeni život u porodičnom nasilju nedeljno. Dajte da uradimo nešto da skratimo ovaj rok, pa možda spasemo jedan ljudski život. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Da li još neko želi reč?

Reč ima ministar Nela Kuburović. Izvolite.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. S obzirom na to da govorite da postoje policijski službenici koji su već postupali u predmetima nasilja u porodici, da su obučeni da postupaju i u ovom slučaju, smatram da treba da postoji koordinacija kako između policijskih službenika, tako između javnog tužilaštva i sudova, i da svi moraju da prođu jedinstvenu obuku kako bi mogli da primenjuju ovaj zakon.

Mislim da bi Ministarstvo pravde bilo i te kako neozbiljno kada bi, upravo zbog vaših argumenata, prihvatilo i skratilo rok za početak primene zakona iako smo svesni da u roku od tri meseca ne može ni da se usvoji program obuke, koji treba da donesu Visoki savet sudstva, Državno veće tužilaca, i da Pravosudna akademija u tom roku sprovede obuku.

U toku načelne rasprave takođe sam vam govorila da nije jedini razlog što je došlo do odložene primene zakona samo sprovođenje specijalizovane obuke, već da postoje podzakonski akti koji moraju da se donesu. To su akti koje zajedno treba da donesu Ministarstvo pravde, MUP i Ministarstvo za rad.

Treći, najvažniji razlog zašto je odložena primena je osposobljavanje programa i vođenje centralne evidencije, s obzirom na to da moraju da se povežu ne samo policijske uprave, već da postoji povezanost

između policijske uprave, osnovnih javnih tužilaštava, sudova, centara za socijalni rad i njihova umreženost sa Republičkim javnim tužilaštvom, što svakako iziskuje vreme da bismo imali efikasnu primenu zakona.

To je jedini razlog zbog čega smo se odlučili da šest meseci bude rok koji je dovoljan svima da preduzmu odgovarajuće korake kako bismo imali efikasnu primenu zakona.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 8. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Srđan Nogo, Boško Obradović, dr Dragan Vesović, Marija Janjušević, mr Ivan Kostić i Zoran Radojičić.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Srđan Nogo.

SRĐAN NOGO: Kao što je rekla gospođica ministarka malopre, za nas je apsolutno sporna Pravosudna akademija. Pravosudna akademija je nastala od nevladine organizacije Pravosudni centar, a nju su formirali USAID i Soroš, tako da je to podržavljenje državnih institucija.

(Vladimir Orlić: Koji član, na koji amandman?)

Vezano za ovaj amandman, gospodine Orliću, nema potrebe da dobacujete.

(Vladimir Orlić: Šta piše? Pročitaj.)

Amandman koji se upravo odnosi na Pravosudnu akademiju. Mi smo protiv toga da Pravosudna akademija vrši obuku i specijalizaciju tužilaca i sudija zato što Pravosudna akademija apsolutno nema kapacitet.

I, gospodine Orliću, vi niste pravnik, malo se raspitajte šta kaže struka za Pravosudnu akademiju.

(Predsedavajući: Bez ličnog obraćanja, gospodine Nogo.)

Pravosudna akademija je nešto što nije ni uspelo da zaživi, nešto što nije uspelo da stekne kredibilitet. I sama struka kritikuje Pravosudnu akademiju. Zato smo protiv Pravosudne akademije.

Što se tiče specijalizovanih obuka za sudije i tužioce, ja zaista mislim da su sve sudije i svi tužioci dovoljno stručni i kompetentni. Ne mogu da prihvatim činjenicu da mi ovde, ne samo ovim zakonom, nego i ovim drugim, o organizovanju državnih organa za borbu protiv organizovanog kriminala, korupcije i terorizma, stalno spočitavamo da sudije i tužioci nisu dovoljno stručni. Oni su apsolutno stručni i apsolutno imaju dovoljno znanja da primenjuju materijalne norme krivičnog prava i zakon koji uređuje procesni deo, tako da mislim da je za njih možda malo uvredljivo da im kažemo da im je potrebna nekakva posebna specijalizacija.

Hajde da pokušamo da vodimo dijalog, da pokušate vi da razumete šta mi hoćemo da kažemo. Malopre, oko policije, vi nam stalno spočitavate neku malicioznost. Zamislite situaciju, ja zaista mislim da ne postoji policijski službenik koji je u stanju da vam predvidi da li će neko lice počiniti krivično

delo. To moraju da budu ljudi koji imaju mnogo veći stepen znanja i saznanja. Ja sam upravo u tom pravcu govorio, a ne nešto što vi implicirate i spočitavate.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Vladimir Orlić.

VLADIMIR ORLIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući. Da, zbog direktnog pominjanja i podsećanja da nisam pravnik. Vrlo dobro primećeno, ja to zaista nisam, s tim što mislim da to ni na koji način ne utiče na moju mogućnost da čitam koncizno napisan tekst na srpskom jeziku, da ga doslovce razumem i da tumačim da li on ima ili nema neke posledice.

Pa, kada pričamo o amandmanu, ne bi bilo loše da prethodni govornik, a i svako drugi, ima na umu šta je predložio i šta hoće da obrazloži, ako ga uopšte zanima da obrazloži. Ako hoće da drži političke govore – legitimno, ali pogrešan način. Pogrešan način, danas raspravljamo o nečemu vrlo konkretnom.

Ovaj amandman kaže da se obriše deo koji se tiče onih koji imaju specijalističku obuku. E sad, da li nam obuka treba ili ne treba, to može da se objasni na odgovarajući način. A da neko drži političke govore samo zato što očigledno ne postoji drugi način da uklopi dva minuta u neki iole smislen sadržaj, to je apsolutno neprihvatljivo. I, ovakav nastup, o čemu god da je reč, pa i ovaj amandman, kad god je reč o nečemu što se radi samo zato da bi se malo reklamirali i slikali za direktan TV prenos, da se ne prihvati, dame i gospodo.

PRESEDAVAJUĆI: Sada određujem pauzu u trajanju od sat vremena. Nastavljamo sa radom u 15 sati.

Istovremeno, samo da obavestim poslanike da, saglasno članu 27. i članu 87...

(Negodovanje narodnih poslanika i dobacivanje: Dali ste pauzu, ne može.)

Može.

...Stavovi 2. i 3. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da će Narodna skupština danas raditi posle 18 sati zbog potrebe da Narodna skupština što pre donese akte iz dnevnog reda ove sednice.

(Marko Đurišić: Dali ste pauzu, zabeleženo je.)

Samo obaveštenje, kolege poslanici.

(Posle pauze – 15.05)

PRESEDAVAJUĆI: Dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo dalje sa radom.

Da li se još neko javlja po amandmanu? (Ne.)

Na član 9. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Srđan Nogo, Boško Obradović, dr Dragan Vesović, Marija Janjušević, mr Ivan Kostić i Zoran Radojičić.

Da li se neko javlja za reč? (Ne.)

Na član 9. amandman je podnela narodni poslanik Gorica Gajić.

Da li se neko javlja za reč? (Ne.)

Na član 9. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Goran Bogdanović, Nenad Konstantinović i Zdravko Stanković.

Da li se neko javlja za reč? (Ne.)

Na član 10. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Srđan Nogo, Boško Obradović, dr Dragan Vesović, Marija Janjušević, mr Ivan Kostić i Zoran Radojičić.

Da li se neko javlja za reč? (Ne.)

Na član 10. amandman je podnela narodni poslanik Tatjana Macura.

Da li se neko javlja za reč? (Ne.)

Na član 11. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Tomislav Ljubenović, Petar Jojić i Zoran Krasić.

Da li se neko javlja za reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Petar Jojić. Izvolite.

PETAR JOJIĆ: Što se tiče ovog amandmana koji je podnela Srpska radikalna stranka, smatram da je taj amandman prihvatljiv iz razloga što preciznije i određeno upućuje na krivično delo i zakon na koji se odnosi. Što znači, nedovoljno je, ali neprecizno, rečeno: „... nasilje u porodici i vršenje krivičnih dela određenih ovim zakonom, da pruže žrtvi zaštitu, pravnu pomoć“ itd.

Preciznije je i tačno određeno, dakle, da se radi ovde, prema našem mišljenju, što je sasvim logički i formalno gledano prihvatljivo, da se ovaj amandman prihvati jer on tačno određuje na koji se zakon odnosi ovo krivično delo, što znači da se to odnosi na zakon o nasilju u porodici.

Zbog toga predlažem, u ime SRS, da Vlada i nadležni ministar koji je prisutan ovde prihvate ovaj amandman, sa formalnopravnog stanovišta, lakše primene i razumevanja određene norme.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Samo da podsetim poslanike, saglasno članu 27. i članu 87. st. 2. i 3. Poslovnika Narodne skupštine, da će Skupština raditi i posle 18 časova.

Da li još neko želi reč?

To je bilo zbog onih koji traže dlaku u jajetu.

Na član 11. amandman je podnela narodni poslanik Marjana Maraš.

Da li se neko javlja za reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Marjana Maraš. Izvolite.

MARJANA MARAŠ: Zahvaljujem, predsedavajući. U ovom amandmanu, pre svega, stavila sam akcenat na ekonomsko osnaživanje. Podnetim amandmanom stavlja se akcenat na ekonomsko osnaživanje žrtve nasilja kako bi se dovoljno oporavila i mogla da izađe iz začaranog kruga nasilja, odnosno potpuno se osamostalila i samostalno nastavila život, bez straha da će zbog ekonomske zavisnosti morati da se vrati nasilniku.

Podaci do kojih sam ja mogla da dođem, kao predsednica Komisije za praćenje ostvarivanja rodne ravnopravnosti – istraživanja koja su rađena kažu da se žrtva, u proseku, sedam puta vraća nasilniku dok se ne odluči da ga napusti. Neki od razloga zbog čega ne napušta nasilnika jesu upravo to što nema podršku ni svoje primarne porodice, što nema gde da ode i što nema od čega da živi. Ali, vrlo često je bio slučaj i da se žrtva odluči na to da povuče tužbu upravo kada shvati da će kazna koja bude izrečena umanjiti porodični budžet. To su bili neki od razloga zbog čega su žrtve odustajale od tužbe. Ono sa čime su se sretali i policijski službenici, to sam spominjala i u raspravi u načelu kada sam govorila, jeste da žrtva posle odustane od tužbe, da kaže da su se izmirili, da su se dogovorili da nastave.

Podaci govore o tome da je u 29% slučajeva nasilje višemesečno, u 71% to u proseku bude pet godina, i da posle prvog incidenta nasilja do prijavljivanja prođe nekih devet godina i tri meseca.

Mislim da je osnovni razlog zbog čega žrtva ne može da izađe iz tog začaranog kruga nasilja upravo to što ona nije ekonomski osnažena. Postojao je jedan primer dobre prakse u Pokrajini, Pokrajinski sekretarijat sprovodio je program zapošljavanja žrtava nasilja. Onima koji su zaposlili žrtvu nasilja bruto zarade su refundirane, dvanaest mesečnih bruto zarada, a žene su ostajale i posle tog perioda da rade. Na taj način se uspevalo da im se pomogne da se izbore sa ovim problemom.

Mislim da treba, bez obzira na to što nije prihvaćen amandman, u podzakonskim aktima i u budućnosti razmišljati o tome da žrtvu moramo i ekonomski osnažiti da bismo joj pomogli da izađe iz porodičnog nasilja. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 12. amandman je podneo narodni poslanik Borisav Kovačević.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Borisav Kovačević.

BORISAV KOVAČEVIĆ: Ja ću kratko, gospodine predsedavajući. Prihvatam obrazloženje koje je Vlada dala i amandman koji je, kao vrsni pravnik, gospodin Neđo dao. Na istoj smo stvari bili, ali on je to stvarno potpuniije i bolje obrazložio nego ja u svom amandmanu. Hvala lepo.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč?

Na član 12. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Srđan Nogo, Boško Obradović, dr Dragan Vesović, Marija Janjušević, magistar Ivan Kostić i Zoran Radojičić.

Da li se neko javlja za reč? (Ne.)

Na član 12. amandman je podnela narodni poslanik Tatjana Macura.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Tatjana Macura.

TATJANA MACURA: Nepreciznim terminom „prepoznaju“ koji je predvideo predlagač odstupanja se kako od duha Predloga zakona, koji u prvom članu afirmiše sprečavanje nasilja u porodici, tako i od preciznijih pravnih standarda koji su poznati u zakonodavnoj praksi, te bi ovaj stav trebalo promeniti institutom postupanja sa posebnom pažnjom koja je predviđena sistemskim zakonima i koja neće unositi zabunu u tumačenju kao standard „prepoznaju“, posebno što je prepoznavanje stvar kapaciteta psihičkog aparata, a posebna pažnja je pravni standard koji je poznat i u sudskoj praksi.

Obrazloženje predlagača koje smo dobili kaže sledeće: „Amandman se ne prihvata. Svrha odredbe jeste u tome da predvidi obavezu da se i u rutinskim, redovnim poslovima uoči postojanje nasilja“, pa onda je dat primer: „(lekar pruža prvu pomoć rutinski, ali je uz to dodatno dužan da utvrdi da li je do povrede došlo zbog nasilja), što je po prirodi stvari nemoguće bez potrebne pažnje“.

Naime, ovde predlagač uopšte nije objasnio zašto je odustao od pravnog instituta posebne pažnje i opredelio se za nespretnije rešenje – prepoznaju. Primer koji je predlagač dao – lekar koji pruža prvu pomoć rutinski – uopšte ne opravdava odustajanje od predloga u amandmanu, štaviše, opravdava ga.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Milanka Jevtović Vukojičić. Izvolite.

MILANKA JEVTOVIĆ VUKOJIČIĆ: Zahvaljujem. Amandman, naravno, ne treba prihvatiti, a razlog je jasan. Svi državni organi i ustanove su dužni da prepoznaju nasilje. Prepoznavanje nasilja mogu da urade samo obučeni profesionalci. Zašto je važno da se nasilje prepozna? Važno je zato da bi se blagovremeno, hitno pružila neophodna sigurnost, bezbednost, zaštita i podrška žrtvi. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 12. amandman je podnela narodni poslanik Ljupka Mihajlovska.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 12. amandman je podneo narodni poslanik Neđo Jovanović.

Vlada i Odbor za pravosuđe, državnu upravu i lokalnu samoupravu prihvatili su amandman. Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo smatra da je amandman u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srbije.

Konstatujem da je ovaj amandman postao sastavni deo Predloga zakona.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Neđo Jovanović. Izvolite.

NEDO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Pre svega, zahvaljujem se predlagачu, vama ministarka, što ste prepoznali u ovom amandmanu daleko precizniju formulaciju koja se odnosi na odredbu člana 12. stav 4. Zašto? Zbog toga što ceo dan danas diskutujemo o jednom ključnom delu ili, možemo slobodno reći, esencijalnom delu Predloga zakona, a to je prepoznavanje nasilja, odnosno prepoznavanje opasnosti ili, bolje reći, neposredne opasnosti koja pretili žrtvi nasilja.

U konkretnom slučaju, predloženim tekstom ovog člana 12. bilo je definisano da se samo na osnovu proučavanja prijave i, eventualno, fizičkih i psihičkih tragova na žrtvi može doći do mogućnosti da se prepozna nasilje ili predstojeći nasilnički akt.

Mojim amandmanom je to dopunjeno, da se pored tragova fizičkog ili drugog nasilja na žrtvi ukaže i na druge okolnosti koje na nesumnjiv način mogu ukazati na postojanje nasilja u porodici ili neposrednu opasnost od tog nasilja. Dakle, dopunjeno je nečim što podrazumeva zaista posebnu dozu senzibiliteta onoga koji je dužan da prepozna nasilje. Taj koji je angažovan na prepoznavanju nasilja mora da ima zaista poseban osećaj, kako se to žargonski kaže – filing, da bi prepoznao sve ono što prati okolnosti koje se vezuju za nasilje.

Prema tome, ovim amandmanom smo dostigli ono što je bitno i za zakon i za praktičnu primenu zakona. U tom smislu, Poslanička grupa Socijalističke partije Srbije izražava zahvalnost ne samo za ovaj nego i za sve ostale amandmane koji su prihvaćeni. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 12. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Božidar Delić, Petar Jojić i Zoran Krsić.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Petar Jojić.

PETAR JOJIĆ: Dame i gospodo, što se tiče člana 12. stava 5. Predloga zakona, u ime Srpske radikalne stranke predlažem da se izvrši preformulacija utoliko što će se prijava od strane javnog tužioca koji je primio prijavu o nasilju, potencijalnom nasilju ili opasnosti od nasilja dostaviti nadležnoj policijskoj upravi.

A kako je predloženo u stavu 5? Vidite, kaže: „... da prijavu odmah prosledi policijskim službenicima“, dakle, više njih, „da bi oni o tome obavestili nadležnog policijskog službenika (član 13).“

Vidite, u policiji imaju ovlašćena službena lica. Komunikacija je između organa. Policija je organ; policijski službenik je izvršilac, on je službeno lice. To ne može ni da se u pravnoj analogiji, ni da se primeni u nekim drugim slučajevima.

Šta bi bilo sada, gospođo ministre, kada bi se javno tužilaštvo obraćalo neposredno vašim referentima u Ministarstvu? Onda ne znate ko sa kim tu komunicira. Javno tužilaštvo će se obratiti Ministarstvu pravde, a Ministarstvo pravde preko svoga zamenika i pomoćnika signira zahtev na određenog izvršioca i određeno lice, ili određeni organ.

U policijskoj upravi, dakle, kao što je ovde naznačeno, radi više policijskih službenika. Koji je to policijski službenik? Načelnik policijske uprave, on vodi evidenciju ko je taj policijski službenik koji je ovlašćen i na njega signira prijavu i traži da se po njoj postupi.

Prema tome, ovo bi bilo, po mišljenju SRS, logično i najbolje pravno formulisano, najpreciznije. Ovako, sada će šetati te prijave od službenika do službenika i neće se znati ko je kada primio prijavu, ko je zadužen, u kom roku treba da izvrši provere, u kom roku da dostavi tužiocu izveštaj i da na kraju podnese povratnu krivičnu prijavu za ovo krivično delo.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Srđan Nogo. Izvolite.

(Srđan Nogo: Nisam se javio, nešto nije u redu sa sistemom.)

U redu. Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 12. amandman je podnela narodni poslanik Gorica Gajić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 12. amandman je podnela narodni poslanik Branka Stamenković.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Branka Stamenković.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Hvala. Podnela sam devet amandmana na ovaj zakon i u korenu svih njih leži isti razlog, a to je da je zakon prilično nedorečen, vidi se da je rađeno na brzinu. Pozdravljam ideju, iz srca, da se ova materija konačno reguliše zakonom, ali ne vidim da se izuzev ove hitne mere išta drugo propisalo kako treba. Mislim da je razlog za to brzina kojom se on donosi, hitan postupak kroz koji prolazimo. Ne mogu ministarku za to da smatram odgovornom, ona je tu samo tri meseca, ali to je, izgleda, neki manir sa kojim radimo.

Što se tiče konkretnog člana, u originalnom Predlogu zakona u stavu 1. se kaže da svako mora da prijavi nasilje, u drugom stavu da državni organi moraju da prijave nasilje.

Nije uopšte jasno kojim očima će državni organi da vide nasilje i da ga prijave i kojim ustima će da ga prijave. Organ ima ćelije, to su zaposleni. Moj amandman traži da se svaki organ obaveže da donese pravilnik za zaposlene kako bi oni znali da su u obavezi da prijave nasilje, kao i da to mora da bude obaveza u svim državnim organima, ne samo policiji. Meni može koleginica u Narodnoj skupštini da dođe sa plavim okom, moram biti u obavezi da to prijavim. Toliko, hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Radoslav Milojević, po Poslovniku. Izvolite.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Predsedavajući, hvala. Apelovao sam na predsednicu Maju Gojković i na ministarku prošlog puta da opomenu, član 108... Apelovao sam prošlog puta na predsedavajuću Gojković i sada na vas, znam da vi ne vidite, i na ministarku, još jednom, molim vas – ako vaš službenik ima nešto protiv bilo koga iz opozicije, to može da radi napolju. Zaista nije primereno, nema tenzije, razgovaramo o zakonu koji je izuzetno važan, svi smo za to, podneli smo amandmane da poboljšamo. Ovo je izuzetno važna i osetljiva tema i nema potrebe... Evo, sad se smeje. Nema smisla stvarno, nema potrebe. Ne može da nas iznervira time, ali zaista nema potrebe. To je radio i prošlog puta, to radi i sada, dobacuje, prevrće očima, raspravlja sa poslanicima koji govore. Mislim, stvarno nema potrebe.

Gospodine Arsiću, vi ste ovde zaista dugo. Znam da je ministarka mlada, možda nije ušla u kolotečinu Skupštine, pa neka ga opomene neko, ili od vas iz SNS kako treba da se ponaša kada dođe ovde. Ako ne može da izdrži da sedi ovde, neka izađe napolje pa neka se vrati. To je radio gospodinu Balši Božoviću kada je govorio, to je sada radio kolegincima isto. Mislim, stvarno nema smisla.

PRESEDAVAJUĆI: Zaista, kolega Milojeviću, nisam primetio, ali, evo, vodiću računa o tome. A da li će neko da koluta očima ili da se smeška, pa, ne možemo da zabranimo to.

Da li još neko želi reč po ovom amandmanu? (Ne.)

Na članove 13, 14. i 16. amandman je podneo Odbor za pravosuđe, državnu upravu i lokalnu samoupravu. Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo smatra da je amandman u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Republike.

Molim ovlašćenog predstavnika Vlade Republike Srbije da se izjasni po ovom amandmanu.

NELA KUBUROVIĆ: Prihvata se amandman.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 13. amandman je podnela narodni poslanik Tatjana Macura.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Tatjana Macura.

TATJANA MACURA: I dalje smatram da osam časova nije dovoljna mera da se otklone posledice nasilja ili da se spreči ponavljanje nasilničkog postupanja, posebno iz razloga što to nije dovoljno vremena da se obezbede žrtve nasilja. Policijski službenik je u drugim slučajevima gde postoji opravdana sumnja da postoji verovatnoća ugrožavanja osnovnih vrednosti čoveka snabdeven mnogo širim ovlašćenjima, te se stoga ne vidi razlog da to i ovde ne bude slučaj.

Policijski službenik mora imati obavezu da obavesti javnog tužioca i da uzme u obzir i stanje učinioca i potrebe žrtve prilikom vršenja svojih ovlašćenja. Ograničavanje svih ovlašćenja samo na policijsko zadržavanje nije ni u kvalitativnom ni u kvantitativnom smislu adekvatna zaštita žrtava nasilja koja mora da bude glavno težište zakona.

U obrazloženju stoji da se amandman ne prihvata zato što se „ovim zakonom ne uređuju finese krivičnog postupka i tzv. javnotužilačke istrage“.

Predlagač u stvari potvrđuje da ne poznaje celokupan zakonodavni sistem. Jasno je definisano postupanje službenog lica u slučaju da je neko pod dejstvom psihoaktivnih supstanci ili alkohola, tako da opravdanje da se amandman odbija zato što se ne vidi koliko dugo bi zadržavanje trajalo zapravo potvrđuje da predlagač ne vidi tu zakonsku odredbu, ali mi moramo verovati da oni koji primenjuju zakon to bolje vide od predlagača.

Što se tiče zamerke da amandman odbija zato što uređuje finese krivičnog postupka i da se taj postupak bez sumnje sprovodi, ne stoji, jer amandmanom nismo išli izvan okvira Krivičnog zakonika, samo sam predložila posebnu dužnost policije da primenjuje svoja ovlašćenja iz Krivičnog zakonika. A to što predlagač nema sumnje, ne ubeđuje građane, koji apsolutno imaju osnova da sumnjaju u tu nameru.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima ministar Nela Kuburović. Izvolite.

NELA KUBUROVIĆ: Uvaženi predsedavajući, dame i gospodo narodni poslanici, već nekoliko puta sam istakla da je ovo poseban postupak, na koji se ne primenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku, pa tako ni policijski službenici ne mogu da primenjuju te odredbe, već isključivo odredbe koje su predviđene Nacrtom zakona o sprečavanju nasilja u porodici.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 13. amandman je podneo narodni poslanik Zoran Živković.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 13. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Goran Ćirić, Radoslav Milojičić, Maja Videnović, Balša Božović, Gordana Čomić, Aleksandra Jerkov, Goran Ješić, Dejan Nikolić, Veroljub Stevanović, Vesna Marjanović, Dušan Petrović i Tomislav Žigmanov.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Balša Božović.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem. Ovo je inače amandman Maje Videnović, koja je vrlo predano radila na ovom zakonu i, naravno, sa mnogim ženama iz Demokratske stranke dala posebno veliki doprinos u pisanju amandmana; iz tog razloga, evo, ja imam čast amandman da branim.

Ono što smo zamerali od samog početka jeste da se na neki način ovaj zakon sudara sa Krivičnim zakonom. Hitne mere, kao neka vrsta prekršajne mere, zastarevaju, kao što i sami znate, nakon dve godine, čini mi se. Ukoliko je

to krivično, onda zastareva nakon šest godina. Mislim da će veoma doprineti smanjenju dostignutog nivoa zaštite kada su u pitanju žrtve nasilja.

Mislim da je veoma važno da u tom slučaju ova mera, ukoliko već ne želite da je obrišete, odnosno ukoliko ne želite da ostane stav 5. koji je važio u poslednjih jedanaest godina i koji se primenjivao na ovaj ili onaj način, mislim da je naš zajednički interes u tome da vidimo kako ćemo novu meru koju vi predlažete sprovesti u delo kada je praksa u pitanju. Mi smo u velikom strahu, izražavamo bojazan da će nivo dostignutih prava žrtava biti smanjen na ovaj način i da će se nakon 30 dana nezakazivanja ročišta u mnogim slučajevima nasilje ponavljati. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima ministar Nela Kuburović. Izvolite.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem. Samo da vas upoznam da je Vlada prihvatila amandman, tako da je i dalje ostalo kao krivično delo kršenje mera zaštite koje je predviđeno Porodičnim zakonom. Tako da nije došlo do narušavanja i oduzimanja stečenog prava, kako ste rekli, a prekršajna odgovornost ostaje ukoliko se krši izrečena hitna mera i vezana je samo za ovaj postupak.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 13. amandman je podnela narodni poslanik Gorica Gajić.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Vladimir Petković.

VLADIMIR PETKOVIĆ: Poštovani predsedavajući, uvažena ministarko Kuburović, dame i gospodo narodni poslanici, predlažem da se amandman na član 13. odbije, a evo i zašto.

Članom 13. Predloga zakona o sprečavanju nasilja u porodici jasno su definisane dužnosti i prava policijskih službenika. Članom 13. definisano je sledeće, član 13. kaže – policijski službenici dužni su da odmah obaveste nadležnog policijskog službenika ili, ukoliko smatraju da može doći do dela, i sami privedu osumnjičenog da bi sprečili nanošenje dela ili samim tim došli do toga da spreče pokušaj dela.

Ono što želim da napomenem, podnosilac amandmana nije predvideo da policijski službenik sam može da proceni situaciju i izvrši privođenje učesnika u delu, tj. počinioca dela, i smatra da je osam časova malo za sprovođenje postupka istrage.

Smatram da amandman treba da se odbije i da se ne prihvati od strane Skupštine Srbije. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč po ovom amandmanu? (Ne.)

Na član 13. amandman je podneo narodni poslanik Nedo Jovanović.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Neđo Jovanović.

NEDO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Uvažena ministarko, ja sa razumevanjem prihvatom formulaciju predloga člana 13. koji je dat u zakonu o kome raspravljamo, s tim što sam za amandman u ime Poslaničke grupe SPS bio motivisan jednim jedinim razlogom, a to je da se smanji rizik koji postoji u svakom slučaju prilikom prepoznavanja nasilja. Zašto? Zbog toga što je u predloženom tekstu člana 13, između ostalog, rečeno da je policijski službenik (ili službenici) obavezan, tj. dužan da odmah obavesti nadležnog policijskog službenika o svakom nasilju u porodici ili neposrednoj opasnosti, bez obzira na saznanje, i imaju pravo da sami ili na zahtev policijskog službenika izvrše dovođenje ili meru dovođenja.

Mi smo danas u raspravi imali dosta diskusija, i to vrlo argumentovanih diskusija, koje se odnose na edukaciju, odnosno specijalizaciju. Ako bismo sada policijskom službeniku koji nije edukovan, nije specijalizovan i nema tu vrstu osećaja koji se stiče vremenom, odnosno protekom vremena ili iskustvom s jedne strane, a s druge strane specijalizacijom, omogućili diskreciono pravo da sam dovede potencijalnog učinioca nasilja, postoji mogućnost grešaka, postoji mogućnost voluntarizma, postoji mogućnost nestručnosti. Postoji mogućnost da bude dovedeno lice koje nema nikakve veze sa nasiljem i onda ulazimo u jednu donekle rizičnu situaciju, da to isto lice ima eventualno pravo na naknadu nematerijalne štete.

Zbog toga je amandmanom predloženo da ta lica koja neposredno deluju radi prevencije nasilja najpre pruže sve moguće podatke nadležnom policijskom službeniku, da ga obaveste o činjenicama koje su zatekli na licu mesta, da mogu da predlože dovođenje potencijalnog osumnjičenog i da tek uz saglasnost, odnosno zahtev za dovođenje isto lice dovedu. Ukoliko to čine sami, bojim se da će ovi rizici na koje sam ukazao sada biti, u nekom posledičnom smislu reči, negativni.

Na kraju, ono što mi se čini takođe važnim u ovoj situaciji jeste činjenica da se ni u kom slučaju ne obesmišljava sam predlog zakona. Zašto? Zbog toga što se deluje hitno, zbog toga što se ta hitnost ničim ovde ne umanjuje, ne dovodi se u sumnju. Policijski službenici izlaze na lice mesta odmah, reaguju, pružaju podatke, pružaju neophodna obaveštenja. Jedino je potrebno da sačekaju, na osnovu svega onoga što su predočili sa lica mesta, da kažem tako, zeleno svetlo da mogu da dovedu osumnjičenog. Zahvaljujem se.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 13. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Božidar Delić, Vjerica Radeta i Zoran Krasić.

Vlada i Odbor za pravosuđe, državnu upravu i lokalnu samoupravu prihvatili su amandman. Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo smatra da je amandman u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srbije.

Konstatujem da je ovaj amandman postao sastavni deo Predloga zakona.

Reč ima narodni poslanik Vjerica Radeta.

VJERICA RADETA: Predlog ovog zakona nekako je zaokupio pažnju medija ovih dana, i dobro je što je tako, međutim, pogrešno se stekao utisak da će usvajanjem ovog zakona prestati porodično nasilje u Srbiji. Neće, zato što je ovo loš zakon. Ne bi ni da je dobar zakon, to jednostavno ne može da se desi preko noći i ti problemi ne mogu da se rešavaju stihijski.

Evo, ovaj amandman koji ste usvojili zapravo govori koliko ste paušalno sve ovo pisali – nije vam palo na pamet da morate da poštujuete prezumpciju nevinosti. Zato ste prihvatili ovaj naš amandman.

Sada se govori o pritvoru od osam sati, odnosno zadržavanju. Ne postoji zadržavanje, to je pritvor, mora da se sprovede postupak, mora da se izda rešenje, ne može onako – palo nekom na pamet da nekoga drži osam sati u zatvoru, u pritvoru. Naravno, lišen slobode.

Čulo se takođe ovde da je policajac osnovni stub rešavanja ovih problema. Nije, policajac je taj koji gasi požar, koji dolazi na lice mesta kada se pozove. Postoje mnogi drugi faktori u društvu koji treba da budu stubovi, koji će rešavati ove probleme. Moraju da funkcionišu centri za socijalni rad. Nije uloga centra za socijalni rad samo da isplati nekoliko hiljada dinara mesečno socijalnim slučajevima i da ih baš briga šta se dalje dešava u tim porodicama.

Znate, da se ovaj zakon juče usvojio, da se prekjuče usvojio, juče bi se opet desio ovaj napad žene, kako pišu novine, alkoholičara, na muža alkoholičara, tri ubodne rane mu je zadala. O Loznici se radi. Da li je neko iz Centra za socijalni rad u Loznici nekada znao da postoji taj bračni par alkoholičara, da se oni biju, da se oni svađaju? Ne, sad se saznalo, kada je taj muž dobio tri ubodne rane.

Ekonomski status žrtava je takođe mnogo važan. Dokle god imamo ovoliki broj nezaposlenih, i ne samo žena... Žrtve su i žene, i deca, i stari roditelji, i srodnici, svi su žrtve zato što se, nažalost, ubija za par stotina dinara, ubija se, maltene, za neke neophodne namirnice, za preživljavanje. Naravno, ubija se i iz obesti. Nije opravdanje ni onaj ko ubija da bi preživeo. Niko nema pravo da nekome oduzme život i nema pravo na bilo koji način da ga maltretira, ali mora država mnogo ozbiljnije da se uključi. Naravno, osnov za uključivanje jeste zakon, ali, ponavljam, ovaj zakon nije dobar i neće pomoći smanjenju, a kamoli sprečavanju nasilja u porodici.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem. Reč ima narodni poslanik Marija Obradović.

MARIJA OBRADOVIĆ: Hvala vam. Jeste amandman usvojen i jeste to predlog Srpske radikalne stranke i zato me čudi, bez obzira na to što zajedno saradujemo na popravljanju ovog predloga zakona do onog trenutka dok ga ne usvojimo, čemu ovakvo sitničarenje. Te zakon neće nikako da pomogne, te nama nema pomoći, te siromašni smo, te ima nasilja zato što smo siromašni, kad

bi bili bogati, ne bi bilo nasilja, pa vi niste ni krenuli, neće vam uspeti ni ovaj zakon... Ne razumem.

Vizija države, Vlade, Ministarstva, koji su predložili ovaj predlog, jeste da se rešava korak po korak problem koji je viševjekovni, koji je svuda u svetu, ceo svet se ovome suprotstavlja. Mi imamo sitničarenja oko zarez, oko promene nebitne reči, oko toga da li će iza ovog zakona prestati ili neće nasilje. To je, dakle, jedna promena ponašanja, mentaliteta. Očekivala sam podršku svih stranaka, jer, zapravo, svejedno je da li je nasilnik iz SNS-a, iz Demokratske stranke, iz bilo koje druge stranke, sve isto boli.

Ono što zaboravljaju svi koji su danas u ovoj sali, ne zaboravite da mi ovde to govorimo sada među sobom; to je lako, jer mi gledamo u papir, ali zamislite da sve što govorite govorite u oči ženi, detetu, žrtvi nasilja. Da li biste ovako govorili u tom trenutku?

Vi ne razumete ideju – ono što su godinama, decenijama, pokušavali i nevladin sektor i mnogi drugi pre nas, jer je ovo veliki problem, sada smo spakovali u zakonodavni okvir. Nije savršen, nijedan zakon nije savršen, ni u jednoj zemlji, ali, jednostavno, ovo je ideja na kojoj smo počeli da radimo, neophodan je konsenzus svih poslanika u ovoj skupštini da podrže ovu priču. Da li ćemo ga korigovati? Hoćemo, kao i mnoge druge zakone koje smo do sada usvojili. Da li će praksa, implementacija pokazati nedostatke? Hoće, kao i na mnogim drugim zakonima.

Dajte da ovim građanima pokažemo da rešavamo problem po problem. Nemojte da kvarite ovako divnu ideju i viziju. Sada smo spakovali u zakon ono što smo pokušavali svi zajedno godinama. U svakoj od ovih poslaničkih grupa su aktivisti nevladinih organizacija koji su sada poslanici, ili koji su bili bliski njima. Zajedno smo priželjkivali ovakav zakon. Nemojte da sada razvodnjavamo ovako divnu ideju time da li je policija stub, ili je tužilaštvo stub, ili je centar za socijalni rad. Počeli smo, treba nam mnogo pomoći, zajedničke energije da se ova priča reši. Sramota je da se delimo na političke stranke i da na ovako osetljivom problemu dnevnopolitičke probleme ubiramo. Gledaju nas žene koje u ovom trenutku dobijaju batine. Mislite na njih, svaku primedbu koju date govorite njima u oči, i onda recite da li je to nešto o čemu treba da govorite.

Ja sam izuzetno ponosna što se ovaj zakon našao pred nama. Mnogo napora i energije su uložili i Ministarstvo pravde, i Ministarstvo unutrašnjih poslova, čitava radna grupa koja je pripremala zakon. Mislite da je njima bilo lako da pristanu na sve ovo što piše u zakonu? Ovo traži mnogo kadrovskih promena, mnogo obrazovanja, mnogo strukturalnih promena, mnogo podzakonskih akata, promenu ponašanja.

Dajte podršku za ovo, hajdemo po gradovima Srbije da promoviramo, da objasnimo žrtvama u najmanjem naseljenom mestu, u poslednjem selu u Srbiji zbog čega je važno da postoji ovaj zakon i zbog čega je važno da oni koriste ono što im ovaj zakon omogućava. Zaboravite političke

posle, glasajte da pomognemo žrtvama nasilja. Ovo je početak. Dajte podršku za početak. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Vjerica Radeta.

VJERICA RADETA: Prilično je uvredljivo reći da narodni poslanici, ma šta pričali i o čemu god pričali, sitničare. Primedbe na Predlog zakona su nešto što je potpuno legitimno i legalno, pogotovo kada su u pitanju potpuno argumentovane primedbe.

Opaska da neko želi da dobije političke poene zato što kritikuje ovaj zakon, od nekoga ko je tri-četiri minute potrošio upravo na pridobijanje političkih poena, jer je ovaj zakon „divna ideja“, jer su se uključili ovi i oni, i tako dalje... Niko nema ništa protiv. Naprotiv, zakon treba da se donese, država mora da stane na put porodičnom nasilju, mora da se smanji porodično nasilje za početak.

To što smo malopre čuli sigurno neće doprineti ni na koji način smanjenju porodičnog nasilja. Da se mi šetamo po Srbiji i da nekome pričamo „evo divne ideje“, od toga nema ništa. Mi se, hvala Bogu, šetamo po Srbiji, znamo probleme koje narod u Srbiji ima i znamo da jeste suštinski problem nezaposlenost, beda, siromaštvo i da mnogi problemi i mnogo porodičnog nasilja proističe upravo iz tih razloga.

Nije se država dovoljno uključila. Ponavljam, centri za socijalni rad uopšte ne funkcionišu. U centrima za socijalni rad je leglo korupcije. Stari ljudi se smeštaju u domove, uzimaju im se stanovi...

PRESEDAVAJUĆI: Izvinite, kolegice Radeta, molim vas, vratiću vam sve vreme koje je potrebno.

Određujem pauzu u trajanju od pet minuta.

Molim poslanike da, kad nastavimo, sala bude uredna. Neću da dozvolim da bilo ko bilo kog poslanika ponižava. Spreman sam, radi zaštite dostojanstva Narodne skupštine i narodnih poslanika ...

(Balša Božović: Poslovník.)

Gotovo je, gospodine Božoviću.

(Balša Božović: Šta je gotovo?)

Izričem vam opomenu.

(Balša Božović: Kako mogu opomenu u pauzi?)

Pauza od pet minuta.

(Posle pauze – 16.00)

PRESEDAVAJUĆI: Na naslov iznad člana 14. amandman je podnela poslanica Gorica Gajić.

Da li želite da govorite?

Izvolite.

GORICA GAJIĆ: Samo da pojasnim. To je nekako shodno amandmanima kojima sam predložila da se promene čl. 7, 8. i 9. i da tu bude postupanje specijalizovanih policijskih službenika, pošto tako odvajamo

nadležne. Rekla sam, svi su uglavnom nadležni za nasilje, ako im se prijavi, a specijalizovani su oni koji su se obučili specijalno da imaju veštine i znanja da mogu da postupaju po prijavi nasilja u porodici i u zaštiti žrtava od nasilja u porodici – u tom delu promene kod naslova.

PREDSEDNIK: Na član 14. amandmane, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Zoran Živković i zajedno poslanici Poslaničke grupe Demokratska stranka.

Reč ima narodni poslanik Maja Videnović. Izvolite.

MAJA VIDENOVIĆ: Hvala, poštovana predsednice. Želim za početak da pozdravim način na koji diskutujemo danas o ovom važnom zakonu, posebno vas, ministarka, koji ste sve učinili da ovo bude razmena dijaloga i pokušaj svih nas da odgovorimo i da na najbolji mogući način, amandmanima, razgovorom i razmenom mišljenja, utičemo da ovaj zakon sadrži najbolja moguća rešenja. U tom smislu, moram da kažem da su poslanici Demokratske stranke podneli veći broj amandmana...

Nikakva buka, samo da vam kažem, neće me omesti da govorim o izuzetno važnom zakonu. Govorimo danas o sprečavanju nasilja u porodici i nikakva buka neće biti glasnija od moje poruke, koju bi trebalo svi zajedno da čujemo.

U tom smislu, kao što sam rekla, poslanici Demokratske stranke i nekih drugih stranaka podneli su nekoliko amandmana koji su zapravo od naše kolegice iz nevladine organizacije, iz Autonomnog ženskog centra. To su ljudi koji su ceo svoj život posvetili borbi za prava žena, borbi za prava dece, koji analizirajući ceo sistem, brinući se, podnoseći amandmane... Mi smo danas, praktično, samo njihov glas kao doprinos u tome.

Kada govorimo o članu 14. Predloga zakona, oni su tu pokušali da kroz dva stava, s jedne strane, precizno definišu i predvide nekakve situacije koje možda nisu taksativno i jasno predviđene u zakonu. Kada govorimo o tome, govorimo o činjenici da je nadležni policijski službenik dužan da učiniocu pruži priliku da se izjasni o bitnim činjenicama, da prikupi potrebna obaveštenja od drugih policijskih službenika, da proceni rizik neposredne opasnosti i izrekne meru za sprečavanje nasilja u porodici.

Ono što je novina i što se našim amandmanom predlaže jeste da nadležni policijski službenik hitnu meru može doneti i bez dovođenja mogućeg učinioca u policijsku stanicu, ukoliko se nalazi na mestu gde je događaj prijavljen ili ukoliko se mogući učinilac protivi dovođenju u policijsku stanicu.

Verujem da su vaši argumenti za odbijanje ovog amandmana činjenica da zakon ne može da predvidi sve situacije, da ako neko, onda policajci znaju šta se dešava u toj situaciji, ali verujem da su žene, da su ljudi koji su dnevno suočeni sa žrtvama nasilja, koji su dnevno suočeni sa izveštajima policijskih službenika koji nažalost nisu reagovali adekvatno... da je posledica takvog iskustva predlog ovog amandmana.

U drugom stavu oni predlažu da se uskladi sa Zakonom o socijalnoj zaštiti. To je terminološko usklađivanje, da naš pravni sistem ne bude različito definisan u različitim zakonima. Dakle, neregulisane situacije koje se mogu dogoditi u praksi ukoliko mogući učinilac odbija dolazak.

Znam da ste vi pogledali i doneli mišljenje o ovom amandmanu, ali vas još jednom molim, ukoliko postoji prostor za preciziranje šta se radi u situaciji kada nasilnik odbije da se podvrgne nalogu, odnosno odbije da dođe u policijsku stanicu. I stav 2, koji usklađuje sa Zakonom o socijalnoj zaštiti. Hvala na pažnji.

PREDSEDNIK: Hvala. Reč ima ministar Nela Kuburović. Izvolite.

NELA KUBUROVIĆ: Samo da odgovorim na pitanje šta se dešava ukoliko odbije dobrovoljno. Ovaj zakon svakako ne isključuje primenu Zakona o policiji. Ukoliko nema dobrovoljnog dolaska, primeniće se Zakon o policiji i nasilnik će biti prinudno sproveden u policijsku stanicu.

PREDSEDNIK: Hvala. Na član 14. amandman je podnela narodna poslanica Gorica Gajić. Izvolite.

GORICA GAJIĆ: Hvala, gospođo predsednice. Upravo je gospođica ministar odgovorila na sličan amandman koji ja imam na član 14, ali ja moram zbog javnosti i zbog toga što mislim da mogu da pokušam da vas ubedim da mi moramo da znamo šta će da se desi i da li treba da se izrekne hitna mera počiniocu nasilja ako nije priveden u policijsku stanicu.

Pre toga, htela bih čisto jednu tehničku ispravku; prvi stav ovog člana kaže: „Nadležni policijski službenik mora“, tako ste u predlogu stavili, „da mogućem učiniocu koji je doveden u policijsku stanicu pruži priliku da se izjasni o svim bitnim činjenicama...“. Mislim da je primerenije da stoji – specijalizovani policijski službenik je dužan da učiniocu koji je doveden u policijsku stanicu pruži priliku da se izjasni o svim bitnim činjenicama.

Naravno, i ja ću da insistiram na ovom članu 2, odnosno dopuni člana 2. gde se kaže da nadležni policijski službenik može da proceni rizik i izrekne hitnu meru i učiniocu koji nije doveden u policijsku stanicu. Vi kažete da će se u tom slučaju, kada nije priveden, primeniti Zakon o policiji. Da, može da se primeni Zakon o policiji ako je potencijalni učinilac u kući ili negde u blizini stana, ali šta ako je u bekstvu ili se nalazi negde gde ni policija ne može da ga nađe? Šta u tom slučaju? Ostajemo nedorečeni. Da li ćemo mu posle procene rizika izreći neku hitnu meru u njegovom odsustvu?

Amandmanom smo i poslednji stav 3. promenili i kažemo – pre okončanja procene rizika, nadležni policijski službenici su dužni da obaveste centre za socijalni rad. Jer, uglavnom se posle nasilja i kobnog završetka kada je nasilje u pitanju, prozivaju centri za socijalni rad. Nisu oni uvek krivi. Verujte, centri za socijalni rad imaju velike probleme da imaju informacije o nasilju koje se eventualno dešava u porodici, tako da se i oni na raznorazne načine dovijaju da imaju podatke o nasilju. Najčešće te podatke ima policija i dužna je da pre

donošenja hitne mere, odnosno pre procene rizika i donošenja hitne mere obavesti nadležni centar za socijalni rad, a ne samo da – može.

PREDSIEDNIK: Na član 14. amandman je podnela narodni poslanik Tatjana Macura. Izvolite.

TATJANA MACURA: Moj predlog amandmana glasi, to je u članu 14, da se izmeni stav 3: „Pre okončanja procene rizika nadležni policijski službenik mora zatražiti mišljenje centra za socijalni rad, a ukoliko nije u mogućnosti da u roku od osam časova zatraži mišljenje centra za socijalni rad, dužan je da postupi shodno odredbi člana 13.“

Na to sam u obrazloženju dobila sledeći odgovor – da se amandman ne prihvata jer „Predlog zakona ovlašćuje da procenu rizika sačinjava posebno obučeni policijski službenik, a svrha te obuke je da se po izvesnim posebnim znanjima i veštinama koje su bitne za brzo donošenje odluke nadležni policijski službenik osposobi da deluje bez centra za socijalni rad“.

Predlagač jednostavno nije razumeo smisao amandmana. Smisao amandmana jeste da se ne ostavi diskreciono policiji da ne zatraži mišljenje centra kada se pojavljuju slučajevi nasilja koji su udaljeni od prvog sedišta centra za socijalni rad i da se pojača pažnja i uključenost svih organa koje predlagač inače uključuje u Predlogu zakona u drugim postupcima.

Mi smo imali i neke druge amandmane koji su govorili o centru za socijalni rad. Dakle, ponovo se isključuje mogućnost da se u ovoj fazi zatraži drugo mišljenje. Malopre sam opisala mogućnost zloupotrebe policijskog službenika. Mi smo predložili da to bude mišljenje službenika iz centra za socijalni rad, i to ne bilo kakvo mišljenje bilo kog službenika, već službenika koji je prethodno prošao obuku, a za koju vi ponovo smatrate da nije potrebna.

PREDSIEDNIK: Na član 14. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Poslaničke grupe Dveri. Srđan Nogo.

SRĐAN NOGO: Sličan član, stav stav kao i Poslanička grupa Dosta je bilo. Predlažemo da se zameni formulacija koju koristi zakonodavac, da policijski službenik „može, po potrebi“ konsultovati centar za socijalni rad prilikom procene opasnosti od nasilja u porodici, i da se umesto reči „može, po potrebi“, dodaju reči „obavezno će“.

Zašto? Zato što je procena opasnosti od preduzimanje nasilja u porodici jedna složena radnja i nije opravdano poveriti je isključivo policijskom službeniku. Mogućnost zloupotrebe smanjuje se na minimum ukoliko se tu uključi centar za socijalni rad.

Mislim da su se poslanici Dosta je bilo osvrnuli samo na jedan segment, da postoji mogućnost od, recimo, nesavesnog vršenja funkcije od strane policijskog službenika. Postoji tu mnogo širi i mnogo veći problem – policijski službenik možda nije dovoljno vičan da proceni tako nešto bez obzira na to da li je prošao specijalnu obuku, jer je to zaista jedna složena radnja, gde vi treba da rasudite da li je neko lice kadro da izvrši neko krivično delo ili nije.

Stoga mislim da bismo olakšali policijskom službeniku njegov rad, da bismo postigli kvalitetniju zaštitu žrtve i da bismo prosto učinili taj postupak transparentnim ukoliko bismo uključili centar za socijalni rad. Zakonodavac kroz ceo zakon upravo i podstiče međusobnu saradnju i koordinaciju svih državnih organa.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem. Na član 15. amandman je podneo poslanik Zoran Živković.

Da li neko želi da diskutuje?

Na član 15. amandmane, u istovetnom tekstu, podneli su zajedno poslanici Poslaničke grupe DS, zajedno poslanici Poslaničke grupe LDP i Bajro Gegić.

Maja Videnović.

MAJA VIDENOVIC: Hvala, poštovana predsednice. Gospođo ministarka, dame i gospodo narodni poslanici, radi se o jednom u nizu amandmana koje smo podneli, koji su sugestija i predlog Autonomnog ženskog centra i, takođe, posledica njihovih detaljnih analiza o situacijama koje dovode do toga.

Govori se zapravo o potrebi preciznijeg definisanja rizika od ponavljanja nasilja, kako se on definiše i kako se postupa u tom smislu. Vrlo kratko, u amandmanu se kaže da se rizik od ponavljanja nasilja procenjuje na osnovu svih dostupnih informacija, da se svaki put, nakon svake prijave informacije, tako nešto proverava i da je svaki državni organ u kome se imenuju osobe koje su specijalizovane za postupanje dužan da proceni rizik u skladu sa opštim i posebnim protokolima za postupanje.

Ono što smo naveli u obrazloženju i što je činjenica koja potiče od prakse, to je da, nažalost, nemamo uvek kontinuiranu uvezanost svih informacija između centara za socijalni rad, organa starateljstva, policije i tužilaštva, te da je važno da se preciznije definiše način na koji se procena rizika vrši; takođe, da je specijalizovani policijski službenik dužan da sve prikupljene informacije odmah prosledi i javnom tužiocu i stručnom radniku organa starateljstva. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodna poslanica Nataša Mičić.

NATAŠA MIČIĆ: Hvala. Naša poslanička grupa podnela je pet amandmana, takođe na predlog civilnog centra, odnosno Autonomnog ženskog centra. Od tih pet, prihvaćen je jedan, koji je zapravo najvažniji, na koji je i civilni sektor ukazao kao najvažniji; to je amandman na član 35.

Jedan od amandmana jeste i ovaj na član 15, koji se odnosi na način procene rizika. To je jako važno.

Prvi put se sistematizuju odredbe o nasilju u porodici, zaista su napravljene obimne i ozbiljne promene, ali ima i dosta propusta i nepreciznosti, pa smo spremni da pored naših amandmana podržimo i amandmane drugih poslaničkih grupa kako bismo doprineli boljem zakonu.

Kažem, ima dosta nepreciznosti; upravo ovaj amandman na član 15. se odnosi na uređivanje preciznosti. Dakle, da se definiše način procene

rizika. To je, pored ovih hitnih mera, hitnosti postupka, edukacije, specijalizacije policije, tužilaštva, sudija, zapravo jedan od ključnih elemenata ovog zakona. To je spomenula i sama ministarka pre nekoliko sati.

Potpuno je nejasno obrazloženje. Dakle, mi tražimo da se član 15. dopuni stavovima 2. i 3. Stav 2. glasi: „Procenu rizika je potrebno obaviti što pre nakon prijema prijave o događaju nasilja u porodici i potrebno ju je obaviti nakon svake nove prijave nasilja u porodici.“ Stav 3. glasi: „Svaki državni organ u kome se imenuju osobe koje su specijalizovane za postupanje u slučajevima nasilja u porodici, dužni su da procene rizik u skladu sa opštim i posebnim protokolima za postupanje.“

Dakle, mi ovim amandmanom uvodimo te protokole koji već važe, već se primenjuju, samo im na ovaj način dajemo na značaju i pomažemo da se uredi ta procena rizika koju bi trebalo taj specijalizovani policajac da uradi.

Onda je potpuno nejasno, rekla bih i neprimereno, da u obrazloženju u kome odbijate ovakav amandman predlagač zakona, odnosno Vlada kaže: „Podrazumeva se da se procena rizika uvek uradi kada se prijavi nasilje i to nije potrebno unositi u zakon.“ Zar nije uvek bolje nešto precizirati i definisati, nego ostavljati nekoj proizvoljnosti?

Zaista je apsolutno neadekvatno ovo obrazloženje kada imamo u vidu da je ta procena rizika jako važna, kada imamo u vidu činjenicu da čak i kada dođe do podizanja krivične prijave, dakle i pre stupanja na snagu ovog zakona, da je naša stvarnost da je 51% tih krivičnih prijava odbačen ili odbijen, dakle, uopšte ne ugleda svetlost postupka, čak i u situacijama kada se žene ohrabre da podnesu krivične prijave. Na ovo ukazujem zato da bismo shvatili značaj definisanja i preciziranja same procene rizika.

I, ne zaboravimo da nasilje u porodici jeste generator novih žrtava, novih nasilnika i da generalno, ako se toleriše, postaje generator za porast javnog kriminala i nasilja. Zato vas molim da još jednom razmislite. Mislim da apsolutno doprinosi zakonu, a ne nanosi nikakvu štetu način na koji se procenjuje rizik, plus pominjanje opšteg i posebnog protokola koji dodatno obavezuju sve one državne organe i ustanove koje oni obavezuju, a već ima nekakvog iskustva u primeni. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima ministar.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem. Samo da preciziram, problem je nastao već kod prvog stava koji ste predložili u amandmanu, gde kaže „rizik od ponavljanja nasilja“, s obzirom na to da ovaj zakon upravo radi procenu rizika kada nasilje nije nastalo. Ovo samim tim ukazuje da je nasilje već postojalo pa se onda ponavlja, i potpuno ruši koncepciju prethodnih odredaba zakona.

Sam prvi stav predloženog amandmana nije u saglasnosti sa onim što smo želeli da postignemo, a to je da se procena rizika radi i kada postoji opasnost da do nasilja dođe, znači, ukoliko ono još uvek nije nastalo. Ukoliko postoji rizik od ponavljanja nasilja, znači da je ono već nastalo, pa se ponavlja. Nije u konzistenciji sa ostalim članovima koji prethode članu 15.

PREDSIEDNIK: Zahvaljujem. Nataša Mičić.

NATAŠA MIČIĆ: Da, ali ovde je ključna reč – prijava nasilja. Ona se odnosi i na ponovljeno i na ono nasilje koje se nije dogodilo. Dakle, prijava nasilja inicira i procenu rizika. Mislim da ste to izostavili, da to niste imali u vidu. Prosto je ovde ključna reč „prijava“. Bez prijave, nema ni procene rizika. Tako da se odnosi i na ponovljeno i na nasilje koji se prvi put dešava.

PREDSIEDNIK: Zahvaljujem. Balša Božović.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem. Dakle, kada pričamo o članu 15, odnosno amandmanu koji smo podneli, pričamo o proceni rizika od ponavljanja nasilja, koja se vrši na osnovu svih dostupnih informacija o prijavljenom događaju.

S tim u vezi, mi smo pričali kada je bila rasprava u načelu, dakle, 33 žene su ubijene od trenutka kada smo prvi put predložili zakon o oduzimanju oružja registrovanim nasilnicima u porodici. To je ono što je suština problema, moramo da smanjimo rizik na svaki mogući način. Ako možemo da imamo informaciju da je neko registrovani nasilnik u porodici, a da on ima oružje koje je stekao po zakonu i da mu se to oružje ne oduzme kada se registruje kao nasilnik, onda se rizik od nasilja, odnosno eventualnog ubistva, povećava.

Dakle, zakon koji smo predlagali godinama unazad – Dragan Šutanovac pre svega, koji je predložio da se taj zakon nađe na dnevnom redu – zapravo je govorio o ovom stepenu rizika koji smo sada pokušali da smanjimo ovim amandmanom. A u međuvremenu smo mogli da spasemo 33 života.

Kada pričamo o nasilju u porodici, kada pričamo o svemu onome što je loše u našem društvu, a ovo je, sasvim sam siguran, najgora stvar, jer svaki život je svetinja, mogli smo da spasemo mnoge živote da smo na vreme razgovarali o rizicima povratnika, posebno onih koji su u policijskoj stanici registrovani kao počinioci nasilja u porodici.

Iz tog razloga molim ministarku da se ovaj amandman usvoji. Zahvaljujem.

PREDSIEDNIK: Hvala. Marija Obradović, izvolite.

MARIJA OBRADOVIĆ: Kako tako olako izgovarate – mogli smo da spasemo 33 života, a nismo, samo da smo usvojili predlog zakona Demokratske stranke? Zaista ne znam da li ovde ima nekog ko se ozbiljno bavi ovom problematikom. Prvo čujemo – da nema siromašnih, ne bi bilo nasilja u porodici. Da je samo bio zakon DS-a, spasili bismo 33 žene; ovako smo ubili 33 žene. Da li razmišljate o težini reči koje izgovarate?

Dajte da ozbiljno razgovaramo o ovom jako ozbiljnom problemu. Nas ovde posmatraju eksperti koji se decenijama bave ovim temama. Moramo da razmišljamo kako ćemo nastaviti dalje da unapređujemo ovaj zakon i da rešavamo ovaj problem.

Siromašni i bogati. To ne bira ni siromaštvo, ni bogatstvo, ni godine, ni pol, ni veru. Podjednako bogati i siromašni trpe nasilje u porodici,

najrazličitije vrste nasilja. Ne govorim samo o fizičkom nasilju, nego o psihičkom nasilju, o seksualnom zlostavljanju, o ekonomskom zlostavljanju.

Molim vas da ovo ne koristite više u političke svrhe. Odlično znate zašto nije prihvaćen predlog Demokratske stranke o oduzimanju oružja – zato što u postojećim zakonima, to je odgovoreno više puta, Ministarstvo unutrašnjih poslova je odgovorilo predlažuću, već postoji nešto čime se reguliše ta problematika.

Meni je svejedno ko donosi zakon. Meni je važno da započnemo zakonski okvir za ovaj veliki problem. Ne vidim ovde kod vas podršku da se ovako nešto reši, samo čujem – ovo ne valja, ovim neće prestati nasilje. Dobro, recite, čime će prestati nasilje i da li će uopšte prestati? Nikada u svetu se niko nije sa ovim izborio, ali radi na smanjenju, na prevenciji, na obrazovanju, na edukaciji, na radu na svim nivoima.

Ne znam odakle vam hrabrosti da na ovaj način podstičete građane da negativno misle o ovom predlogu zakona. Zaista, mi iz Srpske napredne stranke to nećemo dozvoliti. Po usvajanju ovog zakona, a to će biti pre Svetskog dana borbe protiv nasilja, 25. novembra, mi ćemo ići širom Srbije, kao što sam rekla, do poslednjeg sela, do poslednje žene, da objasnimo koje su prednosti ovog zakona i da razgovaramo o tome na koji način zaista treba da se maksimalno iskoristi ovaj zakon. Nema brzog rešenja, ali moramo od nečega da počnemo. Hvala.

PREDSEDNIK: Balša Božović.

BALŠA BOŽOVIĆ: Replika, zahvaljujem.

Ne vidim uopšte šta je sporno u statistici. Dakle, 2015. i 2016. godina: 33 žene su ubijene, da, i u slučajevima povratnika su ubijene oružjem koje su članovi porodice imali, po zakonu, u svojini. Šest hiljada prijava, 700 presuda. To je statistika. Nemojte reći da je to sramota opozicije što je želela da reši ovaj problem pa je sada vama krivo što je taj zakon predložio Dragan Šutanovac.

Recite mi jedan primer kada ste na dnevni red stavili, makar na dnevni red, a kamoli usvojili, zakon koji je bilo ko iz opozicije predložio? Pa čak i kada je bio u pitanju „Zojin zakon“, morali smo da se ganjamo šest meseci, da bi onda to bio predlog svih narodnih poslanika.

(Predsednik: Poslaniče...)

Doktor Dušan Milisavljević je predlagao zakon. Samo iz razloga što je bio član i poslanik Demokratske stranke, taj zakon nije mogao da se nađe na dnevnom redu.

(Predsednik: Poslaniče, složićemo se da decu ostavimo po strani. Znači, zna se zbog koga smo donosili te zakone. Činilo se kao da ćemo se usaglasiti. Ne treba godinu dana kasnije da prebacujemo jedni drugima.)

Ja bih voleo, verujte mi, gospođo Gojković, da decu ostavimo po strani...

(Predsednik: Roditelji te devojčice su moji dobri prijatelji. Prema tome, nemojte.)

... Kada su u pitanju sva deca.

PREDSEDNIK: Neću dozvoliti da idemo mimo teme. Crvena crta – ovako.

(Balša Božović: Ne razumem. Zašto ste me prekinuli?)

Tako je. Ne dozvoljavam da prebacujemo, bilo ko ovde, jedni drugima kada je donet neki zakon, a odnosi se na decu. Ne dozvoljavam. Na tome se ne ubiraju poeni.

(Poslanici dobacuju.)

Hvala puno na dobacivanju. Od sada ću svako dobacivanje diktirati u zapisnik, glasno.

Poslanice iz Poslaničke grupe Dosta je bilo se smeju na komentar predsednice Parlamenta.

To sve zbog zapisnika. Tako je radila Gordana Čomić. Dugo mi je trebalo da shvatim zašto.

Ovako, sada će o tome diskutovati Marija Obradović. Izvolite.

MARIJA OBRADOVIĆ: Malopre zamolih da probamo da popravljamo ovaj zakon, a ne da danas govorimo – a što niste moj zakon; e da je moj, ja bih glasao; mi smo imali bolje, moj predsednik je uradio bolje. Rekoh, gledaju nas žene i žrtve nasilja. Da li njih zanima ko je podneo zakon? Da li je nama krivo ko jeste, ko nije? Ja bih vas samo pitala, koliko ste vi zakona doneli u prethodnom periodu kada ste takvi dušebrižnici?

Još jedno pitanje i zaista neću više da razgovaram na ovu temu. Izvolite, ako imate bolja rešenja, spremni smo na to.

Još jednom da vam ilustrujem koliko je ovo ozbiljna tema i koliko moramo na ozbiljan način da se ovim bavimo i da je ovo ne početak, nego mrvica početka u ovoj teškoj borbi. Evo, nas ima stotinak u ovoj sali. O tome koliko je ovo teška priča, svedočiće sledeće: ja ću sada da vas zamolim da u sali ustanu svi koji su žrtve porodičnog nasilja, partnerskog nasilja, koje su to doživele u prethodnom ...

(Poslanici Poslaničke grupe Dosta je bilo: Šta je ovo?)

Da li vidite, da li vidite? To sam htela da dobijem. Onog trena kad neko vas pita... Ja sam htela da vam pokažem koliko je teško. Lako je da pričamo o nekom drugom. Ako treba da ustanem...

Pitam, da li neko želi da ustane da se deklarise javno da je žrtva nasilja? Nećete ni vi ovde u ovoj sali, a zamislite kako će žena koja godinama to trpi. Ovaj zakon treba da pomogne da je prepoznamo kada ona nema snage, da je institucije prepoznaju, da izađe iz te priče.

Znam da vas je zbolelo. To je suština.

PREDSEDNIK: Koga da pročitam od svih iz Dosta je bilo?

(Saša Radulović: Onog ko se javio.)

Svi su se javili.

Samo ste se vi javili? A Ljupka Mihajlovska?

(Saša Radulović: Da li je pritisnula taster?)

To nije javljanje? A Tatjana Macura?

Znači, nastavljate sa maltretiranjem predsednika Parlamenta.

(Saša Radulović: Uključite mi mikrofon da mogu da odgovorim.)

Kako ste pokazali rukom?

(Saša Radulović: Uključite mi mikrofon.)

Ne, kako ste pokazali rukom? Kako ste jednoj ženi pokazali ovako rukom?

Hvala.

Poslanik Saša Radulović viče na predsednika Parlamenta: „Sram vas bilo!“, a u tome mu pomažu poslanice Poslaničke grupe Dosta je bilo.

Ljupka Mihajlovska viče na Mariju Obradović.

Izvolite.

Ljupka Mihajlovska traži povredu Poslovnika, ili šta javljanjem?

Daću vam reč.

LJUPKA MIHAJLOVSKA: Povreda Poslovnika, član 106, govornik može da govori samo o tački dnevnog reda.

Gospođa Obradović nama ovde drži neko predavanje kao da smo mi na nekom fakultetu. Ja ništa nisam čula ni o jednom amandmanu.

Sumnjam da ste pročitali Predlog zakona, ali ste vrlo dobro spremili neki politički govor i držite nama ovde predavanja o sprečavanju nasilja nad ženama.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem puno. Član 106, da objasnim, da li će mi dozvoliti vaša poslanička grupa? Zahvaljujem.

Da, Marija Obradović je političar, zato se nalazi ovde. I bavi se politikom i drži političke govore.

Sad ću da vam objasnim, niste razumeli, šta da vam radim.

Član 15. menja se i glasi: „Rizik od ponavljanja nasilja se procenjuje na osnovu svih dostupnih informacija o prijavljenom događaju.“

Htela je da vam ilustruje da većina ljudi u ovoj državi i ovom parlamentu nije spremna da govori o svojim saznanjima o nasilju i da je to jedan od uzroka zašto žene, muškarci, deca stradaju. Zato što ćutimo. Zato što ćutimo.

Umesto da vičete na mene, ja ću vam preporučiti da odete u pozorište, da gledate predstavu „Trpele“ i da onda nakon te predstave odlučite kako ćete glasati u ovom parlamentu.

Reč ima narodni poslanik Tatjana Macura. Izvolite.

TATJANA MACURA: Dame i gospodo narodni poslanici i narodne poslanice, predstavnici Ministarstva i saradnici gospođe ministarke, ja sam zaista iznenađena ...

(Predsednik: Po kom članu ste iznenađeni?)

Član 107. stav 1. Zaista sam iznenađena što je koleginica malopre zloupotrebila pojam nasilja. Još jednom se to čini u Narodnoj skupštini. Pre neki

dan smo imali scenu koja je bila nedopustiva. Smatram da žene nisu smele sebi da dozvole da opravdaju takvo ponašanje jednog narodnog poslanika, ali one su to ipak ignorisale i opravdale njegovo ponašanje.

(Predsednik: Po čemu je član 107. povređen?)

Samo momenat da završim. Nemojte me, molim vas, prekidati.

PREDSEDNIK: Prekinuću vas. Znači, vaše nasilje ima svoju granicu.

(Saša Radulović: Jedan nasilnik je u ovoj sali, to ste vi.)

Zahvaljujem. Ja baš ličim na nasilnika.

(Tatjana Macura: Vratite mi reč.)

Neću vam vratiti reč, jer, član 107, zloupotrebljavate instituciju.

Povreda Poslovnika, pričali ste o toku sednice pre tri dana.

(Tatjana Macura: Nije tačno. Pravila sam uvod. Nije tačno, vratite mi reč. Ovde svi govore mimo tačke dnevnog reda.)

Ovo nije tačka dnevnog reda, nego povreda Poslovnika.

(Tatjana Macura: Želim da govorim o povredi Poslovnika. Vratite mi pogrešno oduzetu reč. Nemate pravo na to. Jednako ste nasilnik kao i narodni poslanik koji ... Vratite mi reč.)

Dobro. Vi niste nasilnik.

(Tatjana Macura: Vratite mi reč. Imam pravo da završim svoju misao po povredi Poslovnika.)

Hoću, samo polako.

Nemate reč. Govorite bezveze, ne govorite u mikrofon.

(Tatjana Macura: Ne govorim bezveze, nemojte da vređate. Vratite mi reč.)

Hoću, samo nemojte vikati.

Izričem vam opomenu, jer vičete na predsednika Parlamenta i ne date mi da vodim sednicu. Ovo vam je treća opomena.

Hvala, tako je. Saša Radulović je super, Maja Gojković ne valja ništa. Jeste, ići ću pa ću pljuvati ljude po sali i psovati im majku i očeve.

(Tatjana Macura: Ponovo zloupotrebljavate govornicu.)

Molim... Poslanica, zato što ne dozvoljava drugim poslanicima da rade u današnjem toku rasprave, dobija još jednu opomenu.

Tatjana Macura maltretira poslanike.

Molim vas, izađite, zatvorite vrata.

Nemojte da vičete.

(Tatjana Macura: Možete da pogledate „Gospođu ministarku“, kad već tako nama pojašnjavate šta sve treba da gledamo u pozorištu.)

Jesam, ja sam vrlo obrazovan čovek. Gospođa ministarka je, inače, žena ministra. Tako da ja nisam žena ministra, pa pogledajte predstavu još koji put.

Molim službu obezbeđenja da zatvori vrata da bismo mi koji hoćemo da raspravljamo o zakonu mogli da nastavimo da radimo. Molim vas

ljubazno, u skladu sa svojim dužnostima, omogućite nam da radimo, zatvorimo salu itd.

Molim poslanike da nastavimo da radimo. Pustite, svako ima svoj način političke borbe. Ja sam spremna da me vređaju svake sekunde u ime svih vas koji želite da radite i da raspravljamo po zakonu. Moj je posao izgleda takav, da trpim svakodnevnog uvrede i pretnje. Ja ću to izdržati, nije nikakav problem.

Reč ima narodni poslanik Srđan Nogo. Izvolite.

SRĐAN NOGO: Član 103, ukazujem da je povređen. I, ako možemo u jednom smirenom tonu, znači, da prosto usvojimo jednu novu praksu.

Naime, prema članu 103, narodni poslanik ima pravo da usmeno ukaže na povredu u postupanju predsednika Narodne skupštine, ako smatra da nije u skladu sa odredbama ovog poslovnika, a učinjena je na sednici Narodne skupštine. Dalje, u stavu 4 – narodni poslanik je dužan da navede koji je član Poslovnika povređen, da obrazloži u čemu se sastoji ta povreda, s tim što može govoriti najduže dva minuta. Sledeći stav: „Ako smatra da povreda nije učinjena, predsednik Narodne skupštine je dužan da da objašnjenje, a ukoliko smatra da je povreda učinjena, predsednik Narodne skupštine je dužan da učinjenu povredu otkloni.“

Vi ne dozvoljavate narodnim poslanicima da u dva minuta, makar i pogrešno, iznesu u čemu smatraju da je učinjena povreda Poslovnika. Mislim da bi trebalo da usvojimo makar taj nivo poštovanja Poslovnika. Pa, ako pogrešno tumače Poslovnik i ako smatrate da zloupotrebljavaju Poslovnik, onda im oduzmite od vremena poslaničke grupe, ali im makar dajte dva minuta. Mislim da bi bilo manje tenzije u radu Narodne skupštine.

Evo, kada bismo ovih petnaest minuta mogli da izbrišemo, bilo bi zaista zadovoljavajuće. Hajde svi da se vratimo na temu dnevnog reda i da ne kupimo jeftine političke poene na ovome, da citiram Mariju Obradović.

PREDSEDNIK: Eto, poslaniče, jesam li vas prekinula? Nisam.

Kako to, neverovatno, da se uvek atmosfera u ovom parlamentu pokvari kada se poslanici Poslaničke grupe Dosta je bilo jave za reč? To je dosta interesantno.

Da li ste ikada porazgovarali sa poslanicima Poslaničke grupe Dosta je bilo, koji prave u poslednjih deset dana haos u ovom parlamentu? Možda biste vi kao opozicioni poslanik uspeali sa njima da nađete zajednički jezik, pa da nastavimo da radimo onako kako smo počeli posle 15 časova, na primer.

Pokušaj da kroz svoju diskusiju o povredi Poslovnika uvredi jednog od poslanika ovde u sali, neću dozvoliti. Znači, do dve minute, mogu da prekinem posle 30 sekundi, kada je utvrđena namera i kada je izgovorena uvreda na račun poslanika.

I neće uspeti da se izbriše ono što je bilo pre par dana kada je poslanik pljunut i opsovan, bilo kakvim pokušajima kasnije. To se neće izbrisati.

Znači, porazgovarajte, možda ja nisam prava ličnost i možda ne mogu da razgovaram sa poslanicima, da im uđem u kod, iz te poslaničke grupe. Vi ste opozicionar, porazgovarajte sa kolegama, biću vam jako zahvalna ako dođemo do rezultata.

A ja, ako vi smatrate da sam povredila 103, povredila sam ga, šta da radim. Stavićemo na glasanje.

Interesantno je da se to ne dešava nikada vama, da vas prekinem. Nikad nisam prekinula nekog iz Srpske radikalne stranke, iz LDP-a, iz Lige. Neverovatno. Zašto baš samo jedna poslanička grupa? Niti ih poznajem, niti me interesuju. Mene interesuje samo kako se ponašaju ovde.

Balša Božović, želite o amandmanu?

BALŠA BOŽOVIĆ: Koristim vreme ovlašćenog predstavnika.

Dakle, mislim da je ruganje žrtvama nasilja kada ih pozivate da ustanu, a ne da se na taj način govori o njihovoj spremnosti da o tome govore. Mislim da malo šta o tome znate kada pozivate tek tako nekog ko je trpeo porodično nasilje da javno ustane i to kaže. To je prva stvar.

Druga stvar, vrlo me je dirnulo to što ste zabrinuti tako puno za nasilje u porodici i nad ženama, pa niste obezbedili ni direktan prenos kada se govori o ovoj temi.

Treća stvar, strašno je kada govorite...

PREDSIEDNIK: Da li je to o amandmanu bilo? Sad, poslaniče, molim vas, pošto me stalno opominjete kada poslanici s moje desne strane ne govore o amandmanu, da li je sada ovo o RTS prenosu...? (Da.) Dobro.

Samo vi izvolite.

BALŠA BOŽOVIĆ: Treća stvar, rizik od ponavljanja nasilja se dešava u tom smislu što u postojećem zakonodavstvu nemamo meru oduzimanja oružja koje je legalno stečeno (ne koje je nelegalno stečeno, nego koje je stečeno po zakonu) od registrovanih počinitelaca porodičnog nasilja.

(Aleksandar Martinović: A kad si tukao žene na Đeram pijaci?)

Onda se dogodi da se neko ko je imao oružje koje je legalno stekao... Godine 2015. imali smo slučaj da mu policija nije oduzela naoružanje, vratio se u svoj dom i pobio šest članova svoje porodice.

E, o tome pričam. A taj zakon nije usvojen samo zato što ga je predložio Dragan Šutanovac.

(Aleksandar Martinović: To je onaj što je tukao ljude na pijaci.)

Nema razloga da ne bude usvojen zakon o krađi beba, ali niste ga stavili na dnevni red samo zato što ga je predložila Aleksandra Jerkov. Mislim da to nije dobra praksa, da smo mnoge živote mogli da spasemo, da smo mogli da otklonimo nesreću mnogih porodica i ljudi na taj način. Ali, ovde se sve radi oko politike; opsesija je da to što dolazi sa kontra strane, od Demokratske stranke, ne sme da se nađe kao tema dnevnog reda.

Evo, i dan-danas, ovo što pričam vrlo boli gospodina Martinovića, pa ne može nekako da bude miran u svojoj stolici, nego mora da viče, mora da urla, mora da me prekida dok govorim.

PRESEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Gospodine Balša Božoviću, nije ni 10% onoga kako se vi ponašate kada gospodin Martinović govori.

BALŠA BOŽOVIĆ: Pa to je vama na čast, koji mi dajete opomenu tokom pauze. To vi radite, gospodine Arsiću.

PRESEDAVAJUĆI: Dobili ste opomenu zato što ste u pauzi tražili povredu Poslovnika.

BALŠA BOŽOVIĆ: Pa ne možete u pauzi ni da mi date opomenu. Ako ja ne mogu da dobijem povredu Poslovnika, ne možete ni vi opomenu da mi date.

PRESEDAVAJUĆI: Nemojte da se objašnjavate sa mnom, nastavite po vašem amandmanu.

BALŠA BOŽOVIĆ: Završio sam, gospodine Arsiću. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Maja Gojković. Izvolite.

MAJA GOJKOVIĆ: Ne, izvinjavam se, ja sam tražila povredu Poslovnika.

PRESEDAVAJUĆI: Povreda Poslovnika, u redu.

MAJA GOJKOVIĆ: Tražila sam član 3, vezano za član 106, govornik može da govori samo o tački dnevnog reda, što Balša Božović nije učinio, a dobio je reč da nastavi da govori po amandmanu, što se može videti i utvrditi iz stenograma. Poslanik Božović nije ništa rekao o amandmanu koji smo imali ispred sebe, nego je govorio i napadao poslanicu Mariju Obradović i način na koji je ona obrazlagala amandman koji je uložen.

Znači, ako imamo takve kriterijume da nas stalno poslanici opozicije opominju na to da li se govori o tački dnevnog reda, onda mislim, predsedavajući, da treba na jednak način i sa istim kriterijumima i merilima da vodite sednicu i da opomenete i poslanika Božovića, bez obzira na to što je on opozicionar, bez obzira, to ništa ne znači u ovoj sali; znači, ovde moramo da budemo jednaki. To što je on član opozicione stranke i što je poslanik ne znači da više vredi od nas poslanika iz vladajuće većine.

Sa kojim pravom on sebi dozvoljava da opominje stalno na povredu Poslovnika kada, po njemu, iskoče iz teme poslanici, najčešće iz SNS. Sa kojim pravom on to dozvoljava sebi, ili bilo koji drugi opozicioni poslanik, ali konkretno sada on, a onda odluta i priča o čemu god hoće?

Molim vas, ja neću tražiti da se glasa zato što znam da smo mi najčešće nemoćni u ovoj sali da se držimo Poslovnika. Neću tražiti da se glasa zato što sam ja najčešće u situaciji da mi se maše, s bilo koje strane, povredom Poslovnika. Tako da neću tražiti ni da se izjasnimo, zbog vas, zato što znam da ni vi ne možete najčešće da sprovedite ovaj poslovnik onako bi trebalo, osim da

nam stalno izričete opomene, što bi opet izazvalo medijske lavine i reperkusije i opet bismo mi bili napadnuti od strane medija, a ne oni koji zaista krše Poslovnik. Samo što te odredbe nema, jer su oni koji su pravili taj poslovnik jednostavno želeli da aboliraju poslanike od njihove odgovornosti za ugrožavanje dostojanstva. Hvala.

(Balša Božović: Po Poslovniku.)

(Maja Gojković: Replika.)

PRESEDAVAJUĆI: Samo trenutak. Potpuno se slažem s vama, gospođo Gojković. Neko će da misli da smo se dogovorili, ali je problem što njima treba vreme da budu pred kamerama i u prenosu, a to vreme im nisu dali građani na izborima pa moraju kroz povrede Poslovnika, ekscese, sukobe, svađe, psovanje da pronađu svoje mesto u političkom životu.

Reč ima Maja Gojković, replika.

(Balša Božović: Poslovnik.)

MAJA GOJKOVIĆ: Javila sam se da vam repliciram.

Vratite mi, molim vas, vreme kada prestane ova tačka tapšanja. Malo je dosadno, svaki dan se ponavlja.

PRESEDAVAJUĆI: Samo trenutak. Gospodine Božoviću, prvo je bila povreda Poslovnika. Drugo je, znači zatražena je u isto vreme, replika.

(Balša Božović: Ne može.)

Pa može.

(Balša Božović: Ne može.)

Može. Zato što gubi pravo na repliku ako vama dam prvo reč.

Izvolite, gospođo Gojković.

MAJA GOJKOVIĆ: Hvala vam puno. Posle ću opomenuti poslanike na član 104, u kome se govori da o korišćenju prava iz st. 1. i 2. ovog člana odlučuje isključivo predsednik Narodne skupštine, ili predsedavajući. Pa vas molim, deset meseci već radimo, da pročitate sve.

Replika je bila samo u odnosu na direktne prenose Radio-televizije Srbije, poslaniče koji ste govorili o tome da ja moram da obezbedim ovaj prenos.

Ne znam da li ste vi, poslaniče Balša Božoviću, ili bilo ko iz Demokratske stranke kojoj pripadate i čije interese ovde branite, naređivali direktorima RTS-a šta da rade, a šta da ne rade. Ja to ne znam da radim, niti bilo ko iz Srpske napredne stranke. Ne mogu da naređujem Radio-televiziji Srbije da imamo direktne prenose kada oni nas obaveste da imaju nešto drugo, da imaju ugovorne obaveze, da su platili prenose nekih sportskih takmičenja.

Prema tome, ako vi imate nekakav recept, evo, ja ću vas u svoje ime, kao predsednik Parlamenta, ovlastiti da naređujete Draganu Bujoševiću da prenosi direktne prenose. I biću vam veoma zahvalna, zato što nećete onda moći da napadate mene, nego ćete izvestiti kolegijum i ovaj plenum šta ste uspjeli da uradite i kako je Dragan Bujošević reagovao na to što ćete mu vi narediti da izvršava direktne televizijske prenose.

PRESEDAVAJUĆI: Izvolite, gospodine Božoviću. Polako, doći ćete svi na red.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem, gospodine Arsiću.

Dakle, za razliku od vas, nikada nisam poznao niti poznajem direktora Radio-televizije Srbije i nikada mi ne bi palo na pamet da mu govorim šta su njegove obaveze i šta su njegova prava kao direktora Javnog medijskog servisa Srbije. Ono što me je zabrinulo jeste da je prekinut prenos onog trenutka kada smo u salu uneli transparent „Isključi nasilje, isključi Rističevića“. Tada je ukinut direktan prenos.

Kada smo govorili o ovoj važnoj temi koja se tiče nasilja u porodici, niste mogli da saslušate argumente, dve godine, koje je Demokratska stranka davala, i kada je u pitanju oduzimanje oružja registrovanim nasilnicima u porodici i kada je u pitanju udaljavanje nasilnika iz porodica na dve nedelje. Kada je u pitanju krađa beba, samo zato što su to...

PRESEDAVAJUĆI: Samo mi recite kakve to veze ima sa Poslovníkom.

BALŠA BOŽOVIĆ: Ovo nije Poslovník, nego replika.

PRESEDAVAJUĆI: Sad je replika? Maločas ste tražili po Poslovníku.

BALŠA BOŽOVIĆ: Ne. U međuvremenu sam se, gospodine Arsiću, predomislio.

Dakle, kada su tri jako važna zakona u pitanju, mi ih nismo našli na dnevnom redu samo zato što su ih predložili poslanici Demokratske stranke. A danas dušebrižnički govorimo o nasilju u porodici i kako nasilje u porodici treba suzbiti i rizik treba suzbiti, upravo amandman na član 15, a dve godine taj rizik se ne suzbija samo zato što rešenje dolazi od strane Demokratske stranke.

To nije debata i to nije parlament koji funkcioniše i ovo društvo može da učini boljim. A samo zato što ste vi većina u tom parlamentu. Nećete biti još dugo, vi se topite kao sapunica. Svaki sledeći izbori će biti izbori između dva sistema vrednosti: jednog sistema vrednosti, Marijana Rističevića, koji podržava Aleksandar Vučić, i drugog, Demokratske stranke. Onda ćemo da vidimo ko će imati većinu. Jedva čekamo naredne izbore za Parlament. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Maja Gojković.

MAJA GOJKOVIĆ: Zahvaljujem poslaniku Božoviću što je ovo izgovorio na moj račun, da nisam htela nešto da stavim na dnevni red samo zato što je Demokratska stranka to predložila.

Hoćete biti ljubazni, zbog javnosti Srbije, da kažete kada ste zakon sa ovim nazivom i ovom materijom predložili Skupštini? Dvanaest godina ste bili na vlasti, dvanaest godina to nije ušlo ovde, u ovaj parlament. Ne vi, Demokratska stranka. Niste vi rekli – ja sam predložio; rekli ste – predložila je Demokratska stranka pa niste hteli da stavite na dnevni red.

Pokažite mi to, pokažite mi zbog javnosti. Kada ste zakon sa ovom materijom, pod ovim nazivom predložili Parlamentu Republike Srbije; koje godine; kog datuma; kog meseca – za punih dvanaest godina kada ste bili na vlasti, kada je trebalo da vi rešite ovaj problem?

Pa, ako ćemo da idemo na onaj način kako ste vi diskutovali malopre, da su zbog našeg nečinjenja trideset četiri žene izgubile život prošle godine, hajde da saberemo i vidimo koliko je u dvanaest godina vašeg nečinjenja žena, muškaraca i dece izgubilo život. Hajde tako da raspravljamo o ovom zaista bitnom zakonu.

Nijedna žena nije zaslužila ovakav način diskusije kakav ste vi u ovom popodnevnom delu svojom diskusijom započeli.

PRESEDAVAJUĆI: Samo trenutak. Aleksandar Martinović, povreda Poslovnika.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Zahvaljujem, gospodine Arsiću. Ukazujem na povredu člana 107. koji govori o dostojanstvu Narodne skupštine.

Molim vas da preduzmete potrebne mere da se zaustavi hajka koja se juče i danas vodi protiv narodnog poslanika Marijana Rističevića, između ostalog i tako što....

(Balša Božović: Sram te bilo!)

... Balša Božović, koji letuje na Maldivima, drži ispred sebe tekst: „Isključi Rističevića“. Dva dana Demokratska stranka, Dosta je bilo, partija Borisa Tadića lažu i obmanjuju građane Srbije kako je narodni poslanik Marijan Rističević navodno prozvao nečije dete i kako je zabranio nečijem detetu da se leči u inostranstvu.

Ničije dete nije napao. Ničije dete nije spomenuo, nego je rekao da Demokratska stranka i Šule... To je, inače, onaj Šule što tuče ljude po pijaci. To je, inače, onaj Šule što toliko voli i poštuje žene da im stavlja novac u grudnjak dok oko njega igraju trbušni ples.

(Tatjana Macura: Aman, čoveče, imaš li srama imalo?!)

Dakle, Marijan Rističević je, gospodine Arsiću, i danas izrazio spremnost da se izvini zbog toga, ako su njegove reči izvučene iz konteksta, pri čemu ničije dete nije spomenuo, ničiju suprugu nije spomenuo. Spomenuo je Demokratsku stranku i Šuleta. To nije zloupotreba dece u političke svrhe.

Marijan Rističević je izrazio spremnost da se izvini. Pri tome, Marijanu Rističeviću se nisu izvinili oni koji su ga pljunuli; Marijanu Rističeviću se nisu izvinili oni koji su mu psovali nepokretnu majku.

Marinika Tepić se nije izvinila Maji Gojković zato što je rekla da je odrasla u radikalskom brlogu. Brlog je blato u kome se kupaju svinje.

Nisu se izvinili Marijanu Rističeviću kada su rekli da mu treba iščupati grkljan, ali tako da Marko Atlagić gleda.

Dakle, ja vas molim, gospodine Arsiću... Molim vas, gospodine Arsiću...

PRESEDAVAJUĆI: Dame i gospodo poslanici, dame i gospodo iz Poslaničke grupe Dosta je bilo, znam ja mnogo više stvari nego što vi mislite. Znam, i ponašam se pristojno. Prema tome, i vi se ponašajte pristojno. Ovo više nikuda ne vodi.

Nastavite, gospodine Martinoviću.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dakle, ja vas molim da zaštitite dostojanstvo Narodne skupštine i zaustavite hajku koja se vodi protiv Marijana Rističevića, protiv Maje Gojković i protiv svih poslanika Srpske napredne stranke, a ja se nadam da građani Srbije gledaju kako se poslanici Demokratske stranke, poslanici Saše Radulovića izruguju svim građanima Srbije.

Ovo su oni koji su opljačkali Srbiju. To su ljudi koji tuku žene. To su ljudi koji su sprovodili nasilje. To su ljudi koji su sprovodili nasilje i 5. oktobra 2000. godine, i 2003. godine, i kada su tukli ljude na pijaci, i kad su vredali Marijana Rističevića i kada su vredali Maju Gojković. Evo, to su ti isti koji nam drže lekcije o nenasilju, demokratiji, ljudskim pravima.

Molim vas, gospodine Arsiću, da preduzmete mere da se zaustavi hajka protiv narodnih poslanika iz Poslaničke grupe SNS, pre svega protiv Marijana Rističevića i protiv gospođe Maje Gojković.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Martinoviću.

Imam samo jedno pitanje da postavim kolegama koje su do sada pravile ovde svojevrsan performans i selfi. Jedno pitanje: s druge strane imate 150 poslanika, možda i više; šta mislite na šta bi ličio ovaj parlament da oni počnu da se ponašaju kao vi?

Vi ne možete ništa da mi kažete. Ne možete ništa da mi kažete.

(Saša Radulović: Poslovnik.)

Polako, polako, ima ko je još tražio povrede Poslovnika. Niste vi jedini.

(Balša Božović: Ja sam tražio repliku.)

Prvo idu povrede Poslovnika.

Maja Gojković, izvolite.

MAJA GOJKOVIĆ: Zahvaljujem. Javila sam se kada je krenuo haos u sali. Povredu Poslovnika tražim, znači: član 107, da je govornik na sednici dužan da poštuje dostojanstvo Narodne skupštine, da nije dozvoljeno neposredno obraćanje, da nije dozvoljeno korišćenje uvredljivih izraza itd.; član 108, da se vi starate o redu na ovoj sednici, da ste dužni da izreknete opomenu, oduzimanje reči ili udaljenje sa sednice; i član 109. koji govori o poslanicima koji mogu da dobiju kaznu iz člana 107, da zatraže i dobiju reč itd., koji i pored upozorenja predsednika Skupštine onemogućavaju rad na sednici i drugim postupcima narušavaju red na sednici ili postupaju protivno odredbama ovog poslovnika.

Ovog puta je zaista na najdrastičniji mogući način, posle onog događaja kada je Marijan Rističević psovan od poslanika Dosta je bilo, kada je pljuvan od poslanika Dosta je bilo, ovo je nešto najdrastičnije, jer je ometan

govornik da iznese povredu Poslovnika koja se odnosila na ugrožavanje dostojanstva ovog parlamenta.

Vi ste dužni da uspostavite red u ovoj sali bez obzira na to što se radi o poslanicima opozicionih stranaka, jer oni ne vrede ništa više u odnosu na poslanike sa ove strane, vladajuće većine. I, nemojte da im dozvoljavate to što su zamislili da dele Srbiju na one koji vrede više i na one koji vrede manje i da se njima dozvoljava da psuju i vređaju ovde i ometaju govornike i poslanike koji predstavljaju takođe veliki deo građana ove države koji su glasali za ove predstavnike.

(Branislav Mihajlović: Vreme.)

To je jedino što znate da kažete, a to je da nekog opominjete na vreme.

Mogu li da dobijem povredu Poslovnika još jednom zato što su mi dobacivali poslanici?

PREDSEDAVAJUĆI: Možete. Još dva minuta.

MAJA GOJKOVIĆ: Oduzima mi vreme citiranje odredaba, a stručnjaci za Poslovnik će se sami snaći.

Član 105. ovog puta. Dozvolili ste da mi dobacuju poslanici iz Poslaničke grupe Dosta je bilo i da čine ono što vi treba da radite, da vode ovu sednicu. Molim vas da omogućite svim poslanicima u ovom parlamentu pravo da govore, jer smo mi ovde predstavnici građana Srbije koji su glasali za nas. Molim vas, predsedavajući, da omogućite predstavnicima vladajuće većine poslanika, predstavnika građana Srbije, sa ove desne strane od vas, da imaju pravo da učestvuju u radu ovog parlamenta jednako kako to sama sebi dozvoljava opozicija.

Molim vas, toliko povreda Poslovnika, koristite instrumente iz Poslovnika i opomenite ih...

PREDSEDAVAJUĆI: Pokušavam, ali kako da objasnim ljudima koji traže da isključimo jednog narodnog poslanika i oduzmemo mu mandat? Kako takvim ljudima mogu da dokažem da treba da se ponašaju civilizovano i normalno i da ne urušavaju dostojanstvo Parlamenta?

Reč ima narodni poslanik Aleksandar Martinović, po Poslovniku.

(Maja Videnović: Kako?)

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Gospodine Arsiću, ukazujem na povredu člana 27. zato što se nastavlja hajka protiv narodnih poslanika iz Srpske napredne stranke i protiv gospodina Marijana Rističevića.

(Balša Božović: Zato što je sraman!)

Gospodin Marijan Rističević je dva dana... Samo ti, Balša, pokazuj, to si naučio na Maldivima, verovatno.

Dakle, Marijan Rističević se, dame i gospodo i poštovani građani Srbije, dva dana stavlja na stub srama od strane onih koji su opljačkali Srbiju, koji su je upropastili i koji su vršili i dan-danas vrše nasilje nad ženama, zato što je objavio egzaktne podatke, kao član Upravnog odbora RFZO. Ja ću sad te

podatke da ponovim da bi građani Srbije znali zašto se vodi hajka protiv Marijana Rističevića.

(Balša Božović: Sram te bilo!)

Samo neka oni viču. Balša je veliki heroj, on tuče ljude koji prodaju jabuke na Đeram pijaci, zajedno sa Šuletom.

Molim vas, gospodine Arsiću, da iznesemo ove podatke.

Dakle, Marijan Rističević je najveći zlikovac u Srbiji zato što je izneo podatke da je u 2015. godini RFZO obezbedio lečenje u inostranstvu za 485 osiguranih lica, od čega 306 dece i 179 odraslih, što je ukupno plaćeno 505 miliona dinara. U periodu od 1. januara do 30. septembra 2016. godine, to je takođe rekao gospodin Marijan Rističević, i objavio na svom Tviter nalogu, 472 osigurana lica su lečena u inostranstvu o trošku RFZO. Potrošeno je 285 miliona dinara. U ovom periodu, dakle, za prvih devet meseci 2016. godine, RFZO je angažovao inostrane stručnjake koji su lečili osigurana lica u Srbiji u zdravstvenim ustanovama u Srbiji, i tu uslugu je iskoristilo 11 osiguranih lica.

U njihovo vreme, kada su oni vladali, deca nisu mogla da se leče u inostranstvu. Sada mogu. Samo zato što je Marijan Rističević to javno izneo, dva dana se vodi hajka protiv Marijana Rističevića i protiv SNS. Srpska napredna stranka to neće da dozvoli, pa neka viču koliko god hoće, i Balša, i Šule, i ovaj lopov Saša Radulović i svi ostali.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Aleksandar Marković, povreda Poslovnika.

(Srđan Nogo: Kako on može pre mene? Ja sam ovlašćeni.)

(Balša Božović: Sram te bilo! Stvarno te sram bilo!)

Zatražite ponovo reč, imamo problema sa sistemom.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem, gospodine predsedavajući. Član 109: „Opomena se izriče narodnom poslaniku: koji je prišao govornici bez dozvole predsednika Narodne skupštine; koji govori pre nego što je zatražio i dobio reč;“, imali smo ovde primer gospodina Božovića, „koji i pored upozorenja predsednika Narodne skupštine govori o pitanju koje nije na dnevnom redu; ako prekida govornika u izlaganju ili dobacuje, odnosno ometa govornika“, što radi cela Poslanička grupa Demokratske stranke, ali i Dosta je bilo.

Pored toga, drastično je narušeno dostojanstvo Narodne skupštine već zadnjih sat vremena jer jedna poslanička grupa nosi ovde neke transparente, pogledajte, molim vas, vređa, kaže: „Isključi nasilje, isključi Rističevića“.

Ja podržavam akciju „Isključi nasilje“, i poslanici Srpske napredne stranke su nosili majice „Isključi nasilje“, ali je nedopustivo ovo što oni rade sa gospodinom Marijanom Rističevićem, koji je biran u ovu Narodnu skupštinu da bude narodni poslanik. Biral su ga građani. A ko ga optužuje? Optužuju ga poslanici stranke čijih je nekoliko predsednika stranke poznato po tome što su vršili drastično nasilje, najgore moguće nasilje, i u svojoj porodici; čiji je predsednik, Dragan Đilas, udarao ljude dok je bio predsednik Demokratske

stranke, u Ralji, u Sopotu; čiji je poslanik, dok je bio predsednik opštine Smederevska Palanka, bio poznat samo po jednoj stvari, osim što je ojadio Smederevsku Palanku – da je tukao ljude, bukvalno tukao ljude.

Branislav Petrović, 63 godine ima, iz Smederevske Palanke, građanin je koji je podneo krivičnu prijavu protiv Radoslava Milojevića, poslanika Demokratske stranke, da ga je tukao šakama i nogom. Čoveka od 63 godine je tukao, i sedi u ovoj Narodnoj skupštini i nekom spočitava nasilje.

PRESEDAVAJUĆI: Po Poslovniku, narodni poslanik Maja Gojković.

MAJA GOJKOVIĆ: Upravo je učinjena povreda Poslovnika, član 108, i morali ste...

(Balša Božović: Ja reklamiram član 108.)

Predsedavajući, hoćete mi vratiti vreme?

(Balša Božović: Ne može dva puta isti član.)

Molim da mi vratite vreme pošto ste razgovarali sa poslanikom Markovićem, a odnosi se na povredu Poslovnika.

(Predsedavajući: Izvinjavam se, računaćemo više.)

Jeste li mi vratili? Hvala.

Znači, upravo dok je poslanik Aleksandar Martinović iznosio svoju diskusiju o tome kako se ovde poslanici opozicije ponašaju prema poslanicima...

PRESEDAJNIK: Određujem pauzu od pet minuta.

Gospodine Božoviću, prestanite da me fotografišete.

(Balša Božović: Pauza je.)

Prestanite da mene fotografišete, ja vam to nisam dozvolila. Moje pravo je da vam zabranim da me fotografišete.

(Balša Božović: Ovo je selfi, gospođo Gojković.)

Molim poslanike Poslaničke grupe DJB da ne izazivaju incidente.

(Goran Ješić dobacuje.)

Hvala vam puno, poslaniče Ješiću. Hvala.

(Goran Ješić dobacuje.)

Nikada neću ćutati na prostakluk, bez obzira da li to čine poslanici opozicije ili pozicije. Znači, izneću svaki put, zato što vašem predsedniku ne godi istina o njemu.

Hoćete li da uvedemo novo pravilo da poslanici Srpske napredne stranke ne smeju ništa da kažu, samo vi smete da kažete? Vi ćete da nas vređate.

(Goran Ješić dobacuje.)

Ne reagujete tako kada meni poslanica kaže da sam svinja. Pa, sram vas bilo!

(Goran Ješić dobacuje.)

Naravno da mogu da se obraćam, jer ne dozvoljavam da mene neko vređa. Ne dozvoljavam da me vređate.

Sklonite to i nemojte da pravite hajku, zato što Šutanovac hoće tom hajkom da skloni svoju odgovornost za ono što je radio sa ženama na fotografiji.

Vrlo je jasno šta vi radite. Pokušavate da anulirate to. Ne može da se anulira ponašanje Dragana Šutanovca.

(Balša Božović: Bolesnu decu svojih kolega.)

Molim vas da ne koristite te argumente. Sram vas bilo! Sramota, da striptiz i to što je radio vaš predsednik sakrivajte iza jedne velike tragedije. To je za mene dno! To je za mene granica koju može neki političar da prenese.

(Balša Božović: Ne, Marijan Rističević je slika Srbije.)

To je za mene granica, da učestvujete u instruisanju Dragana Šutanovca da bi se sakrilo ono od pre neki dan. Strašno!

(Balša Božović: Za nas je Marijan Rističević granica. Sram vas bilo.)

Molim poslanike Poslaničke grupe DJB da prestanu da izazivaju incidente, da ostave poslanike Poslaničke grupe SNS na miru, da se vrate u svoje klupe i pokažu da žele zaista da rade u Parlamentu.

Hvala, pauza je prošla.

Na član 15. amandman je podnela narodna poslanica Gorica Gajić.

Napravila sam pauzu da napravim red.

Reč ima Gorica Gajić.

(Maja Videnović: Po Poslovniku.)

(Balša Božović: Poslovnik.)

(Goran Ješić: Poslovnik.)

Ako želite, govorite. Ako ne, prelazim dalje. Izvolite.

GORICA GAJIĆ: Hvala, gospođo predsednice.

(Predsednik: Molim poslanike iz pokreta grupe Dosta je bilo da omoguće Gorici Gajić da govori.)

Kada se posumnja da postoji neposredna opasnost od nasilja i kada se nasilje prijavi, onda nadležni policijski službenik ima obavezu da prikupi sve informacije i sva obaveštenja najpre iz svog okruženja, od policije. Prethodnim amandmanom, na prethodni član, rekli smo da je dužan da prikupi informacije i od centara za socijalni rad, jer uvek centri za socijalni rad budu nekako u onoj korpi krivi kada se nasilje desi.

U stavu prvom ovog člana kaže se da procena rizika posle prikupljenih informacija treba da se izrekne u što kraćem roku.

PREDSEDNIK: Tiše malo. Molim vas, samo malo tiše. Nastavite da razgovarate, ali tiše malo.

(Balša Božović: Poslovnik.)

Molim poslanika Balšu Božovića da mi ne smeta, komuniciram sa poslanicom Goricom Gajić, koja hoće da diskutuje o...

GORICA GAJIĆ: Mislim da je ova formulacija „u što kraćem roku“...

PREDSEDNIK: Poslaniče Balša Božoviću, izričem vam opomenu, ne mogu da omogućim...

(Balša Božović: Koja po redu?)

To će Administrativni odbor da uradi.

(Balša Božović: Važi, super.)

GORICA GAJIĆ: Pošto nadležni policijski službenik procenjuje rizik od nasilja i donosi hitnu meru, pitanje je šta je to „što kraći rok“? Neki policijski službenik će proceniti da je to dva sata, nekome će trebati osam sati, nekome će trebati ceo dan da na osnovu informacija koje je prikupio proceni rizik i donese, odnosno izrekne hitnu meru.

Ja sam ovim amandmanom oročila to vreme na šest sati. Vi, gospođice ministar, možete da procenite da li je to kraće pa možda bude i deset sati, ali bitno je da se oroči vreme u kome je nadležni policijski službenik dužan da proceni rizik i da kasnije izrekne meru.

Kažem vam, nekome će trebati dva sata, a neko će se pozvati na to, na tu formulaciju „kraće vreme“ i na ceo dan, a znate koliko je taj vakuum kada se nasilje potencijalno prijavi ili, čak, ako se desi.

PREDSEDNIK: Poslanice Macura, vi imate tri opomene. Poslanice Tatjana Macura, držite se Poslovnika, imate tri opomene. Tri opomene, vi morate da napustite, po ovoj tački dnevnog reda, salu.

Neće to, poslanica Macura neće da poštuje Poslovnik. Zahvaljujem. Idemo dalje.

Ne, ja sam napravila pauzu da bih napravila red, a ovo što ste se javljali pre – ne.

Na član 15. amandman je podneo...

(Balša Božović: Poslovnik.)

Balša Božović dobija još jednu opomenu i meru udaljenja sa sednice.

(Balša Božović: Sram vas bilo.)

Mera udaljenja sa sednice zato što urlate sada već na mene. Gotovo je.

(Balša Božović: Sram vas bilo.)

Ne vredi vam. Gotovo je, mera udaljenja sa sednice. Tačka.

(Balša Božović: Sram vas bilo.)

Da li me razumete? Balša Božoviću, vi ne postojite sada na ovoj sednici.

Maja Videnović, izvolite.

Nemojte da vičete na mene.

(Balša Božović: Sram vas bilo.)

Meni je drago što u ovom momentu pokušavam da vodim sednicu, da raspravljamo o zakonu.

(Balša Božović: Sram vas bilo! Sram vas bilo!)

Dobro, sram me bilo. Hvala vam puno, poslanice Balša Božoviću, na vašem primitivnom, javno izrečenom stavu.

Niste mi dali da...

(Balša Božović: Po Poslovniku o radu, imam pravo da tražim reč.)

Ali vi ste isključeni sa sednice.

(Balša Božović: Evo, nisam. Izbacite me.)

Dobro, da. Doći ćemo do kraja sednice, pa ćemo rešiti i to drugih dana, drugačije, na kulturan način. To što vi smatrate kulturom, žao mi je.

(Balša Božović: Ovo je stvarno sramota, sram vas bilo. Sram vas bilo!)

Drago mi je da ste vi taj koji utvrđuje kriterijume sramote...

(Balša Božović: Ne, nego vi utvrđujete?)

... Jer ste poslaniku Aleksandru Martinoviću rekli, dok je govorio, da je magarac. I niste mi omogućili povredu Poslovnika ovde kada sam htela to da iznesem ...

(Balša Božović: Nikada u životu to nisam rekao. Nije tačno. Nisam rekao.)

... Jer su poslanici DJB odmah otišli i napali poslanike SNS.

(Balša Božović: Kako vas nije sramota? Govorite neistinu. To je laž.)

Hvala, vi ste taj koji će utvrđivati kriterijume, verovatno svojih birača, šta je sramota. Tako je.

(Maja Videnović: To nije tačno.)

Hoćete omogućiti Maji Videnović povredu Poslovnika, vi koji ste udaljeni sa sednice?

Znači, član 114, imate dve opomene, oduzeta vam je reč, imate udaljenje sa sednice, poslaniče Balša Božoviću. Imate više mera za povredu reda na sednici Narodne skupštine, koje se konačno ne sabiraju i primenjuje se najviša novčana kazna, sve u skladu sa članom 114, što će biti primenjeno odmah u sledećem radnom danu pošto nećemo praviti ovde kaos koji vi želite da napravite.

Pripadnike MUP-a neću pozvati da primene ovu kaznu, iako je to njihova nadležnost, jer ne želim da učestvujem u igri koju želite ovde da diktirate. Nasilje neće proći kod mene.

Izvolite, Maja Videnović.

MAJA VIDENOVIĆ: Gospođo predsednice Narodne skupštine Republike Srbije, Majo Gojković, nikakvi urlaci neće biti glasniji od onoga što želim da vam kažem.

Da se na početku pozovem na povredu Poslovnika, ja vas konkretno opominjem na povredu Poslovnika, član 107. stav 2, član 109. stavovi 7, 8. i sve do kraja. Dakle, nečuveno je... Obraćam vam se kao predsednici Narodne skupštine, kao predstavnici svih nas. Mi smo predstavnici građana. Građani osećaju stid zbog načina na koji vodite danas ovu skupštinu i onoga što se dešava.

Mi danas ovde govorimo o zakonu koji bi trebalo da spreči nasilje u porodici. Danas, juče i prekjuče imali smo nezapamćenu, brutalnu uvredu žrtava

od narodnog poslanika Marijana Rističevića. Juče je to progresiralo i on je vređao decu. Imali smo ćutanje, nedopustivo ćutanje ...

(Branislav Mihajlović: Gospođo predsednice, meni gospodin ne da da prođem.)

PREDESDNIK: Izričem opomenu poslaniku Branislavu Mihajloviću, jer više ovde...

(Branislav Mihajlović: Molim vas, predsednice, intervenišite. Ne da mi da prođem.)

Izričem drugu opomenu poslaniku Mihajloviću.

(Branislav Mihajlović: Ugrožava moje ustavno pravo, ne da mi da prođem u Narodnoj skupštini.)

Izričem poslaniku Branislavu Mihajloviću, koji je sam uzeo reč i ometa poslanicu Maju Videnović u povredi Poslovnika, treću, znači, meru udaljenja sa sednice.

(Branislav Mihajlović: Molim vas da zamolite gospodina ...)

Poslaniče, budite pristojni. Ne znam koji je vaš milje, obrazovni, kulturni... Molim vas, budite pristojni.

(Branislav Mihajlović: Zamolite gospodina da me ne gura. Ovo nije vaše, ovo nije naše, ovo je narodno. Molim vas, zamolite gospodina da me pusti da prođem.)

Molim vas da se utišate, ovo je interesantno.

Molim poslanike da se utišaju.

(Branislav Mihajlović: Ovo je narodni parlament. Ovo nije skupština Srpske napredne stranke, ovo je skupština građana Srbije, sram vas bilo! Nije li vas sramota, gospođo predsednice, nije li vas sramota od ovog naroda? Ne puštate nas da koristimo svoju osnovnu slobodu. Sram vas bilo! Sram vas bilo predsednice!

Zamolite gospodina da me pusti. Dajte mi opomenu ili zovite obezbeđenje da me izbacij iz sale, gospođo predsednice! Nemojte da dozvolite ...

Sram vas bilo šta radite! Narod će ovo da čuje! Sram vas bilo šta radite! Tragovi će vam smrdeti nečovještvom, što je rekao gospodin Arsić juče.

Vas, gospođo predsednice, što dozvoljavate, sram vas bilo!

Zovite obezbeđenje da me izbacij, molim vas.)

Mogu jedino doktora da zovem, jer nije vam dobro.

Inače, mogu da kažem poslanicima, nema smisla ovo ništa više, koji žele da napuste sednicu da imaju prolaz ovde potpuno slobodan, da imaju prolaz ovde, ovde, ovde.

(Branislav Mihajlović: Ne možete vi da određujete kuda ćemo da prođemo.)

Vi ste isključeni sa sednice. Nemojte da se ponašate nasilnički.

Sada mi je jasno zašto Demokratska stranka propada.

(Balša Božović: Niste me isključili sa sednice. Ja sam vas isključio sa sednice.)

Razmisliću o tome kada prestanete da urlate, da vičete, da vređate, da napadate poslanike.

(Branislav Mihajlović: Pustite me da prođem.)

Imam kontrapitanje – a zašto tu?

Da li je dozvoljeno? Pokažite mi član Poslovnika o tome.

Namerno neću da prekinem sednicu. Hoću da vide građani Srbije ovo. Hoću da vide kako se ponašaju poslanici Poslaničke grupe Dosta je bilo, sve sa vokabularom, vikanjem, urlanjem, pretnjama.

Poslanik Saša Radulović da prestane da fotografiše poslanike koji to ne žele da rade. To je njihova privatnost.

(Tatjana Macura dobacuje: Što me ne pustite da prođem?)

Poslanice Tatjana Macura, vi ste isključeni sa ove sednice. Izrečene su vam sve opomene. Sa kojim pravom vređate i pretite poslaniku Aleksandru Martinoviću, koji sedi, okrenut je leđima?

(Tatjana Macura: Martinović je rekao: „Stani tu, da ne prođe“.)

Vi ste isključeni sa sednice.

Nemojte mu mahati rukom iznad glave. Vi mu pretite.

(Tatjana Macura: Nemojte mi vi odmahivati. Niste vi učiteljica. Martinović je rekao: „Stani tu, da ne prođe“. Martinović je kazao svom kolegi da stane tu da ne mogu da prođem.)

Vi ste isključeni sa sednice, poslanice.

Hoćete li pustiti poslanicu da napusti sednicu jer ona je isključena? Ona je isključena sa sednice i drago mi je da postoje poslanici koji dobrovoljno žele da poštuju mere koje izriče predsedavajući.

Da li još neko hoće dobrovoljno da poštuje ove mere i da napusti sednicu?

Izvolite, Goran Ješić.

GORAN JEŠIĆ: Poslovnik, član 108. O redu na sednici Narodne skupštine stara se predsednik Narodne skupštine, a to ste vi. Očigledno je da to ne radite kako treba. Počeli ste zakone fizike da kršite kada ste sami sebi dali repliku na predsedavanje gospodina Arsića. Drago mi je da ste osetili potrebu da branite ono tamo što se juče ponelo prema ... (Isključen mikrofoni.)

PREDSEDNIK: Poslaniče Božoviću, vi niste sa sednice. Ja ću tražiti da Administrativni odbor raspravlja o vama posebno.

(Balša Božović: Ajde.)

Kako – ajde? Ja nisam u kafani, ne razumem taj rečnik.

(Goran Ješić: Vratite mi reč.)

Da, vratiću vam. Smirite vašeg poslanika Božovića, molim vas. Smirite ovo kafansko ponašanje. Poslanik nije ni prisutan na sednici. Po Poslovniku, on je isključen.

(Balša Božović: Hajde, molim vas.)

Primitivizmu nikada kraja, poslaniče Božoviću. Nisam ni očekivala ništa više od vas, zaista. Dok ste se uzdržavali, uzdržavali ste se, a sve je to bila farsa.

(Goran Ješić: Mogu li da nastavim?)

Ne mogu da vam dozvolim da vređate poslanika Marijana Rističevića. On je poslanik. On je čovek i predstavnik građana ove države. Ne možete da govorite – ono. Ne možete. Ne dozvoljavam.

(Goran Ješić: Nisam završio.)

Rekli ste već, i za to vam izričem opomenu. Ne možete da kažete za poslanika – ono.

(Goran Ješić: Neću. Mogu li da završim?)

Ne, zato što ste tražili povredu Poslovnika da biste vređali poslanika Marijana Rističevića.

(Goran Ješić: Pogledajte po sali, koga imate u sali.)

Ne, svi ste u sali.

(Goran Ješić: Pa koga ste izbacili, celu sednicu? Nemate pojma koga ste izbacili.)

Daleko sam ja od Gordane Čomić i Nataše Mičić koje su izbacile sve poslanike koji nisu bili prisutni na sednici, ni u zgradi Parlamenta Republike Srbije.

(Goran Ješić: Jeste. Daleko ste od Gordane Čomić. Hoćete li da mi date reč, Majo?)

Ja nisam za vas Maja.

(Goran Ješić: Naša Majo.)

Ja nisam za vas „naša Maja“, ponašajte se kulturno. Nemojte se ponašati prema ženama koje se bave politikom na taj način. Ovo je nasilje, upravo po članu koji pokušavamo da raspravimo ovde čitavo popodne.

(Goran Ješić: Gospodo Majo, mogu li da završim?)

Poslaniče, neću vam dozvoliti da završite. Zloupotrebljavate Poslovnik. Napali ste mene za tok sednice, a ja sam sednicu počela da vodim u 15.15 časova, kada je napravljena jedna od pauza jer je ovde bio kaos. Prema tome, ne dozvoljavam da zloupotrebljavate Poslovnik.

Da li poslanici mogu da budu ljubazni da svi sednu na svoja mesta, da nastavimo da radimo?

(Dušan Pavlović dobacuje.)

Niko vam to ne brani, poslaniče.

(Goran Ješić: Da li je red u sali? Da li je to član Poslovnika?)

Poslanici iz Poslaničke grupe DJB, sve ovo ste napravili da biste izašli upravo kroz taj prolaz, jer vam je to od životnog značaja. Izađite sada.

Sav ovaj kaos ste napravili zbog ovoga.

(Saša Radulović aplaudira.)

Izričem opomenu poslaniku Saši Raduloviću.

(Branka Stamenković: A meni?)

I vama izričem opomenu zbog nekulturnog ponašanja, zbog maltretiranja poslanika Poslaničke grupe SNS.

Izvinjavam se poslanicima SNS i poslanicima vladajuće većine, kao i drugim poslanicima, poslanicima SRS, što doživljavaju ovih dana ovakvo ponašanje, destruktivno, od pojedinih poslanika ovog parlamenta koji onemogućavaju da radimo ono zbog čega smo ovde izabrani. Imate moje veliko izvinjenje.

(Balša Božović: Hvala.)

Vama se nisam izvinila. Vi ste dobili opomenu.

(Balša Božović: Mi i ne prihvatamo.)

Drago mi je da Balša Božović ima entuzijazma, iako nije tu, da i dalje ne dozvoljava poslanicima i poslanicama da raspravljaju o jednom od najvažnijih zakona koje imamo na agendi ovog jesenjeg zasedanja, koji bi barem pokušao i omogućio, barem malo, da se spreči nasilje nad ženama u ovoj državi.

(Balša Božović: Ja sam nestao.)

Razmisliću o svemu.

Sada ću nešto da vam kažem. Treba mi momenat da razmislim, nisam instant čovek, nisam instant političar, ne umem brzo da šaljem poruke besmislene, uglavnom po društvenim mrežama, pa ni na mikrofona, tako da ne umem brzo da pričam, da trtljam, da mislim da je količina reči koja se izgovori u stvari suština.

Ovu sednicu danas, ovo što smo u toku dana današnjeg pokušavali da radimo mi koji smo došli da bismo radili, iz većine, iz opozicije, neću nastaviti.

Daću sebi pauzu da razmislim.

Ovako su ljudi sporo razmišljali dok je važno kućno vaspitanje, obrazovanje itd. Nisu bržali. I Latini su uvek govorili *festina lente* – požuri polako.

Nemojte da vas zbuni što polako donosim odluke. Ne mislim da je vrlina ako brzo doneseš neka rešenja, pa ću, tako, uzeti sebi nekoliko dana da razmislim o svemu. Da razmislim o ovom sazivu Parlamenta i da vidim šta mi je činiti.

Jer ovde, očigledno, postoji duboko nerazumevanje šta je to Parlament Republike Srbije, i čemu služi, i da li je uopšte potrebno Parlamentu Srbije da ima predsednika, i da ima predsedavajućeg, i da li je neko ovde došao sa namerom da ruši Parlament i da obesmisli sve ovo. A očigledno jeste. Pa ću vas obavestiti u utorak u 10.00 časova. Ući ćemo ovde u salu, pa ću vam reći kakvu sam odluku donela.

Neko će kući, a neko da razmišlja.

Ali izgleda da, očigledno, ovde nismo svi pili istu vrstu čaja kad je trebalo, kad smo bili mali, ili belu kafu. Moja generacija zna šta to znači. A ovi novi, koji misle da je politika slanje brzih poruka, bez ikakve odgovornosti za sadržinu, poruka koje će pročitati milioni i milioni ljudi pa se zabavljati,

presuđivati poslanicima ovde, ne dozvoliti da se brane ti poslanici kao što je Marijan Ristićević, oni su promašili. I verovatno su zaslužili da predsednik bude neko drugi, ko ima više razumevanja za parlamentarizam 2016. godine u Republici Srbiji.

Vidimo se onda u utorak u 10.00 časova, šta da vam kažem. Volela bih da i vi razmislite. Znam da oni kojima sam slala ove poruke sede, fotografišu televizor, tvituju, ismevaju itd. A možda imaju i sposobnost da razmisle do utorka u 10.00 časova. Možda. Mislim da nisam ja jedina koja treba u ime 250 poslanika da razmišlja. Hvala vam.

(Sednica je prekinuta u 17.45 časova.)